אין ליכט פון תורה

ספר
נפלאות השם

9

ספר

נפלאות השם

ספר הזכרונות ממאורעות הזמן המורים על השגחת השי"ת.
בו יסופר מעשיות פליאות אמיתיות המורים על השגחת השי"ת
בעולמו שאירע בהמאה שנים, אשר אנו בו, אשר ספרו
אנשי אמת, גם יסופר בו חלומות צודקות ומעט מעשיות
הנזכרים בספרי אמת, ואקוה לה' שהמעשיות האלה יפיחו רוח
אמונה בלב איש ישר.

אין דעם ספר ווערט דערציילט וואנדערליכע מעשיות אמתע
וואס עס האט זיך געטראפן אין די 100 יאר וואס מיר
זענין יעצט. פון דיזע מעשיות קען יעדער מענטש דער
קענען וויא ווייט די השגחה פון השי"ת איז אויף דער
וועלט. דיזע אללע מעשיות האבין ערציילט אנשי אמת אויך
אנדערי מעשיות וואס עס שטייט געשריבען און ספרי אמת.
און מיר האפין צו השי"ת אז דורך די מעשיות וועט
געשטארקט ווערין די אמונה ביי דעם לעזער:

לעמבערג

פערלאג פון ר' דוד ראטה בוכהאנדלונג אין לעמבערג.
בדפוס של ר' נתן נטע קראנענבערג נ"י בבילגורייא.
שנת תער"ב לפ"ק

כל הזכויות שמורות אצל
הוצאת אמונה
© Copyright 1969 by
M. G. & J. G.

EMUNA PUBLISHING
142 Rodney Street
Brooklyn, N.Y. 11211
388-8812 — 384-0002

מעשה שאירע בעיר פ״נ אשר היה שם בבהמ״ד ממונה לגבאי איש אחד מפורסים לנגיד אך שהי׳ מקטני אמנה והיה שם בבהמ״ד ברית מילה בראש השנה וזהו ידוע כי מלין התינוק קודם תקיעת שופר ואיחרו מלתקוע עבור שהמתינו עד שיביאו התינוק למול אזי נתמלא הגבאי הנ״ל חמה ואמר בחרי אף אם אברהם אבינו היה חותך את חוטמו אזי היה מוכרחים כולם לחתוך את חוטמם . אזי אח״כ באותה שנה בחודש מנחם אב אזי הלה בחוטמו חולי הנקרא ראַק ר״ל אזי נסע לקיעוו לאקאדעמיע למצוא לזה מזור ותרופה אזי הי׳ שם עד יו״כ וערב יו״כ אמרו לו הרופאים שאין לו תקנה אחרת רק שצריכים לחתוך את חוטמו ונתם להם בכתב שאם אולי ימות תחת ידיהם לא יהיה להיורשים עליהם שום טענה וביום הכפורים חתכו את חוטמו ומת תחת ידיהם ואח״כ נתנוהו ביורה גדולה וטגנו אותו על שומן משום שהיה בעל בשר מאוד והרופאים צריכים שומן אדם לרפואה והא דלא נענש מיד משום דאמרי׳ בסוטה דף כ׳ יש לה זכות תולה שנה כו׳ ובודאי היו לו זכותים שהגינו עליו עד שנה ועשרה ימים ואף דחזינן שהרשעים עושים מה שלבם חפץ והקב״ה

אַ מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך גיטראָפין אונ דער שטאָט פ״נ . דען עס איז דאָרט גיוועזען אונ ביהמ״ד אַ נבאי וואָס ער איז גיוועזען ניט קיין פרימער . נאָר ער איז גיוועזען אַ גרויסער נגיד . האָט זיך אַ מאָהל גיטראָפין עס האָט גידאַרפט זיין אים ראש השנה אַ ברית מילה . אונ דאָס איז דאָך ידוע אַז עס איז ראש השנה אַ בריה איז מען מל דאָס קינד פאַר שופר בלאָזין האָט מען גיוואַרט ביז מען וועט ברענגין דאָס קינד מל צו זיין איז דער נבאי דאַמאָלס בייז גיוואָרין אונ האָט גיגעבין אַ גישריי מיט אַ קול מיט דיזען לשון אַז אברהם אבינו וואָלט זיך גילאָזט אָפ שניידין דיא נאָז וואָלט זיך יעדיר אויך בעדאָרפין אָפ שניידין דיא נעז דערנאָך איז ער אונ דעם זעלבין יאָהר ראָש חודש מנחם אָב אויף זיין נאָז קראַנק גיוואָרין אזאַ קרענק וואָס עס ריפט זיך ראַק ר״ל איז ער גיפאָרין קיין קיעוו אונ דער אַקאַדעמיע אַריין זיך היילין איז ער דאָרט גיוועזען ביז יום כיפור אונ ערב יוכ״פ האָבין אים דיא דאָקטוירים גיזאָגט אַז עס איז נישט פעהאַנדין קיין אַנדערע עצה נאָר מען זאָל אים אָבשניידין דיא נאָז האָט ער זיך גיחתמ׳ט אַז טאָמער וועט ער שטאַרבין אינטער זייערע הענד זאָלין דיא יורשים צו זייא נישט האָבין קיין שום טענה אונ אים יו״כ האָבין זייא אים אָב גישניטין דיא נאָז אונ ער איז טאַקי גישטאָרבין אינטער זייערע הענד . דער נאָך האָבין זייא אים אַריין גילייגט אונ אַקעסיל אונ האָבין אים גיפרעגעלט אויף שמאַלץ ווייל ער איז גיוועזען זייער פעט אונ דיא דאָקטוירים דאַרפין האָבין מענטשין שמאַלץ צו אַ רפואה . אונ דאָס וואָס השי״ת האָט אים נישט תיכף גישטראָפט איז דער טעם וואָרין דיא גמרא זאָגט אַז עס איז פעהאַנדען אַז איינער האָט אַ זכות וואַרט מען אים אַיאָהר אָדער מעהר אונ מסתמא האָט ער גיהאַט זכות וואָס האָבין אויף אים בעשיצט . אונ חאָטש מיר זעהן דאָך אַז עס איז פעהאַנדין רשעים וואָס זייא טאָהן וואָס זייער האַרץ באַגערט אונ השי״ת שטראָפט זיי נישט באַלד דאָס איז נאָר

אינו מעניש אותם מיד רק עבירה שיש בה חילול השם שאני דאמרו חז״ל אין מקיפין בחילול השם ועל אדם כזה נוכל לומר ההקב״ה פרע ממנו בזה העולם כדי להביאו לחיי העולם הבא כי הי׳ לו שני כפרות כאחת מיתה ויום הכפורים ובודאי הרהר ג״כ תשובה בלבו וכמו שאמרו חז״ל במס׳ יבמות דף ק״ח בריך רחמנא דכספיה לאבדן בהאי עלמא זאת שמעתי מאיש נאמן ומופלג שסיפר זאת לדבר ברור. גם שמעתי מאנשים אחרים בזה הסגנון. גם ידעתי שם האיש ומשפחתו. מהמעשה הזאת נוכל ללמוד מוסר השכל שלא ירחיב האדם את פיו לדבר מה שעולה על רוחו ושלא יתלוצץ אדם ממצות התורה הקדושה ח״ו:

מעשה שהיו בפטערסבורג בשנת תר״מ שבא לשם גביר מפורסם על טארג ביום ערב יו״כ והטארג היה צריך להיות ביום הכפורים וישב שם במסיבה עם עוד גבירים נכבדים ושאלו אותו איך ילך על הטארג ויסחור ביום כפור ויתלוצץ האיש מאוד ויאמר התערבו נא עמדי אם לא אלך על הטארג ביום כפור וגם אאכול ואשתה ביום כפור. ויהי למחר והוא יו״כ ויסע האיש הנ״ל על הטארג ויסחור שם כאות נפשו ואח״כ ישב על המרכבה שלו ונסע לבית אכסניא של יהודי הנקרא ריסטאראציע ושאל שם אם יש מאכלים חמים שנתבשלו באותו יום ואמרו לו אין כי ביו״כ לא יחמו בבית יהודי חמץ. ויסע

אַנדערער עבירות אָבער בײַא פֿער שװעכין דעם אײבערשטי׳נס נאָמען באָרנט מען נישט אוף מצות קאָנטע. אונ אויף דיזען מענטש קענין מיר זאָגין אַז השי״ת איז פֿון אים ניצאָהלט גיװאָרין אויף דער װעלט כדי ער זאָל אים אויף יענער װעלט װײַל ער האָט געהאַט צװײַא ערלײַא כפרות. דעם טויט אונ אויך יום כיפור. אונ מסתמא האָט ער תשובה גיטאָהן אויך. דיזע מעשה האָט דערצײַלט נאָר אַ ערליכע מענטש אויך האָב געהערט פֿון אַנדערע מענטשין װאָס האָבין דאָס אויך ערצײַלט. פֿון דאַנין קענין מיר זיך אַרוים לערנין אַ שטראָף אַ מענטש זאָל נישט רעדין װאָס עס קומט אים אונ מוליאַרײַן אונ זאָל נישט לאַכין פֿון קײַן שום זאַך אונ דער תורה:

מעשה װאָס עס האָט זיך פֿאַסירט אונ פּעטערסבורג בשנת תר״ם עס איז דאָרט גיקומין צו פֿאָהרין אַגרויסער סוחר אויף אַ מאָרג װאָס דער טאָרג האָט בעדאַרפֿט זײַן אום יום כיפור איז ער גיזעסין אום ערב יום כיפור בעזאַמען מיט נאָך גבירים האָבין זײַא אום גיפֿרעגט װיא אַזוי ער װעט גײַן אום יום כיפור אויף דעם טאָריג האָט ער גימאַכט פֿון זײַא ליצנות אונ האָט גיזאָגט לאָמיר זיך װעטין אויב איך װעל מאָרגין ניט גײַן אויפֿין טאָרג אונ װעל עסין אונ טרינקין אויך. האָבין זײַא זיך גיװעט צו מאָרגינ׳ס איז ער גינאַנגין אויפֿין טאָרג אונ האָט גימאַכט זײַן האַנדיל דערנאָך איז ער צוא גיפֿאָרין צוא אַ יודישע רעסטעראַציא אונ האָט גיפֿרעגט אויב עס איז דאָס עסין פֿערהאַנדין פֿריש גיקעכין. האָט מען אים גיענטפֿערט אַז אים יום כיפור קאָכט מען נישט האָט ער אום גידרײַט דיא פֿערד אונ האָט געהײַסין צו פֿאָהרין צוא אַ קריסטליכע רעסטעראַציע אונ האָט דאָרט גיגעסין אונ גיטרינקין װיא זײַן װילען איז גיװען װיא ער האָט אָפּ גיגעסין אונ איז אַרוים גיגאַנגין פֿון דער טוהר אונ האָט אָהן גע ...

אַ־אָפּ

לבית אכסניא של אינו יהודי אשר היה דר בבית חומה בעלייה ואכל ושתה שם כאוות נפשו. ויהי כאשר אכל ושתה והתחיל לרדת ממדרינת העלייה אזי נפל על המדרגות ומת פתאום. ואף שמדתו של הקב"ה להאריך אפו אך במקום שיש חילול השם אמרו חז"ל אין מקיפין בחילול השם כיון שהיה מתפאר את עצמו בהעבירה בפרהסיא לכן נענש מיד. זאת שמעתי מאנשים שהיו בשעת מעשה בפעטערסבורג גם היתה כתובה במכתבי עיתים הנקרא נאווי ורעמין ושם האיש אינני רוצה להזכיר משום בזיון המשפחה:

מעשה שאירע בפאלטווע בגביר מפורסים שישב במסיבה של אנשים ריקים והתלוצץ משמירת שבת ובתוך כך אמר למשרתו שיחבוש לו את הסוס וירכב עליו בשבת בחוצות כדי לחלל שבת בפרהסיא. ויהי בשובו בחזרה כאשר היה קרוב לביתו התחיל הסוס לרדוף במרוצה אל בית דהרת הסוסים בלא שום מעצור עד שהגביר אשר רכב עליו חבט את ראשו על המשקוף העליון של בית דהרת הסוסים ונפל מהסוס ומת תכו"י ושמו אינני רוצה להזכיר וזה ברור:

מעשה שאירע בעיר וואלקעמיר שהיה שם איש אחד מאנשי הצבא עברי שהיה אומן גדול במלאכת הנגון. והיה מכונה קאנצערטניק והיה נכבד מאוד בעיני השרים הגדולים ובכתי משתאות של השרים היה נקרא בראש

אראפ צו גיין פון די ערשטע טרעפ איז ער אנידער גיפאלין אויף דיא טרעפ אונ איז פליצלינג גישטארבין. ר"ל. דיזע מעשה האב נעהערט פון מענטשין וואס זענען דערביא גיוועזין בשעת מעשה. אונ דעם מענטש'ס נאמין וויל איך נישט ארויס שטעלין וויל עס איז אשאנדע פער דער משפחה:

מעשה וואס עס האט זיך גיטראפין מיט אגרויסין גביר וואס ער איז גיזעסין מיט אחברה אויס גילאסינע מענטשין אונ ער האט נישפעט אויס דיא וואס היטין שבת. דערנאך האט זיך דער גביר אהנגירופין צו זיין משרת זאטיל מיר אהן דאס פערד וועל איך מיר דורך רייטין אונ דיא גאסין פון דער שטאט אונ זיין כונה איז גיוועזן ער זאל מחלל שבת זיין פאר יעדין, וויא ער איז צריק גירייטין. אונ ער איז גיקומין נאהנט צו זיין הויז. האט דאס פערד אהן געהויבין נעך צו לויפין אונ דער שטאל אריין אהן א שום איינהאלטונג. אונ בשעת דאס פערד איז אריין אונ שטאל האט זיך דער גביר אהן גישלאגין אונ דער פאטרינע. אונ ער איז אראפ גיפאלין אונ איז אויף דעם ארט גישטארבין דיא מעשה איז וואהר נאר דעם מענטש וויל איך נישט ארויס שרייבין וועגין דער משפחה'ס שאנדע:

מעשה וואס עס האט זיך גיטראפין אונ דער שטאט וואלקעמיר - עס איז אונ דער שטאט גיוועזן א יודישער זעלנער א מיזיקאנט. ער איז גיוועזן א גרויסער שפילער אונ מיזיק אונ איז גיוועזן אפאלק קאפילמייסטער ער האט זיך גירופין דער קאנצערטיסט מען פלעגט אים רופין אויף אלע באלין צו אלע מאגנאטין. כדי זייא זאלין הנאה האבין פון זיין שפילין איין מאהל איז ער גיוועהן אויף א באל פון גרויסע מאגנאטין אונ האט מיט זייא גיגעסין אונ גיטרינקין. האט ער גינומין אויף דעם נאפל א שטיק גיבראטינים האז צום מויל אונ וויל עסין ריפט זיך אהן א קריגט ווייא

הקרואים לסעך יהנו השרים מניגנו פעם אחת היה עם השרים על בית משתה וייטב לבו ונטל על המזלג חתיכת צלי של ארנבת להושיטו לתוך פיו ויאמר אליו שר אחד הלא עברי אתה ואיך אתה אוכל ארנבת ויען לו המנגן הנ"ל בלשון רוסיא ניצעווא ותוך כדי דיבור הושיטה לתוך פיו ויחנק ומת וקברוהו אצל הגדר של בית עלמין אחר איזה ימים התרעמו שרי הממשלה לאמר מרוע לא הניחו אותו אזי סחבוהו מקברו ויחנטו אותו ומצאו הארנבת בגרונו ואח"כ קברו אותו שנית זאת שמעתי מאיש נאמן שהי' בשעת מעשה בוואלקעמיר:

מעשה מה שסיפר לו חותני העבר ז"ל אשר הוא ידע ומכיר האיש אשר ביום הושענה רבה ישב בין חברת בני אדם והיה מלעיג על הפתקות שנותנים ביום הושענה רבה לפי המבואר בספר הזהר הקדוש אזי באותה שנה הדביק אליו חולי גדול ר"ל אשר מבשרו היה נופל חתיכות חתיכות והיה בעל יסורים גדול והיה מתודה ובוכה ומתאונן והיה אומר אוי לי על שהייתי מלעיג מהפתקות עלתה לי כך עד שמת מאותו חולי:

מעשה שאירע בק"ק ראנאלע שעבר דרך שם אורח אחד והיה צריך לשבות שם בשבת והיה אתו שמונה מאות רו"כ והפקיד אצל בעל אכסניא

ביסט דאך א יוד. נאך וואס ווילסטו עסין האז? האט דער קאנצערטיסט אים גיענטפערט אויף רוסיש „ניטשעווא" אונ תיכף אזוי וויא ער האט עס גינומין אונ מויל אריין איז ער דער שטיקט גיווארין. אונ ער איז גישטארבין. האט מען אים בעגראבין נעבין דעם פלויט פון דעם בית הקברות. אונ עטליכע טאג האבין זיך דיא נאטשאלסטווא גיבייזערט פאר וואס מען האט אים נישט גיפאלטיסט האט מען אים ארויס גישלעפט פון זיין קבר אונ מען האט אים גיפאלמיכט אונ מען האט אונ אים גיפינין דעם האז אונ זיין האלז דערנאך האט מען אים דאס צווייטע מאהל בעגראבין. דאס האב איך גיהערט פון א אמתן מענטש וואס ער איז דערביא גיוועזן אונ דער שטאט וואלקעמיר.

מעשה וואס מיין אייגינער שווער ז"ל האט ערצייהלט אז ער האט גיקענט דעם מענטש. אז הושענא רבה ביא נאכט איז דער מענטש גיזעסין מיט א חברה שפעטער'ס אונ ער האט ליצנות גימאכט פון דיא קוויטליך וואס מען גיט ארויס דעם מענטש הושענא רבה ביא נאכט. אזוי וויא עס שטייט אונ דיא הייליגע ספרים אונ זוהר הקדוש. איז ער אונ דעם זעלבין יאהר קראנק גיווארין אזא קרענק וואס עס איז פון אים גיפאלין שטיקער פלייש ר"ל פלעגט ער אלעם מתוודה זיין אונ שרייען אז דאס איז אלעם דורך דעם וואס ער גילאכט פון דיא קוויטליך ביז ער איז דער פון גישטארבען ר"ל:

מעשה וואס עס האט זיך גיטראפין אונ ראנאלע. עס איז דארטין דורך גיפארין א אורח האט ער דארט בעדארפט האלטין שבת אונ ער האט ביא זיך געהאט אכט הונדערט רו"כ האט ער דאס גיגעבין דעם בעה"ב וואס ער איז ביא אים גישטאנין אונ אז עס איז גיקומין מוצאי שבת איז דער נאסט־דייזער מיט אום גיגאנגען צום קאטאד. ווערט ער אז דער שלאס איז צו בראכין. אונ דאס געלד איז נישט דא. האט דער אורח חושד גיוועזן

דעם

אשר היה איש נכבד ובמוצאי שבת כאשר בקש הבעל אכסניא שיחזיר לו מעותיו אזי ראו כי התיבה פרוצה והמנעול מקולקל והבעל אכסניא אומר כי נגנבו ממנו וחשד האורח את חתנו של בעל אכסניא אף כי היה למדן מופלג מ"מ חשד אותו מחמת רגלים לדבר משום שהיו לו הוכחות ע"ז ע"כ תבע את חתנו הנ"ל לדין והייבו ב"ד שבועה לחתנו של בעל אכסניא הנ"ל מחמת רגלים לדבר ונשבע על שקר ובלכתו מהב"ד לביתו עבר דרך השוק ונפל שם על השוק ומת. ואח"כ כשמשמשו את בגדיו מצאו אצלו מפתח אחר להמנעול המקולקל של התיבה וכשהיה על דף שטהרוהו עליו ולבשו אותו את הטלית שלו והתחילו לקרוע את העטרה של כסף מעל הטלית אזי מיד נפל השמונה מאות ר"כ שהיו תפורים תחת העטרה שלו ונכרים הדברים שבשבת שבר את המנעול וגנב את המעות ותפר אותם תחת העטרה שלו ואח"כ נשבע על שקר ועד אותו מעשה לא נשמע על האיש שום דבר רע והיה הולך בדרך ישרה וקבע עיתים להורה רק עתה לא עמד בנסיונו ומשום שהיה איש ישר פרעיה רחמנא בהאי עלמא כדי להביאו לחיי העוה"ב :

שוב אירע שם בראנאלע שאיש אחד תבע את חבירו לדין והיה חבירו מודה במקצת הטענה וחייבוהו ב"ד לישבע שבועה דאורייתא והנתבע לא היה מסרהב ע"ז כלל וכשראו ב"ד שהוא רוצה לישבע אזי דחוהו על יום אחר אולי בתוך כך ישוב וכשבא הזמן המוגבל היה רוצה לישבע והב"ד חשדו אותו שהוא רוצה לישבע על שקר. ע"כ היה להם ישוב הדעת אם ליתן לו שבועה אם לא ובתוך כך נטל הס"ת בידו וקפץ ונשבע· אזי אמר לו הרב אם נשבעת באמת אזי אין עליך שום אשמה בזה. אך אם אולי נשבעת על שקר אזי בעל הגמול יפרע ממך בקרוב. אזי באותו לילה עברו אנשים גונבי המכס מהסחורות

דעם גאסט-הייזער'ס איידים. האטשע זיין איידים איז געוועזן אנרויסער למדן נאר דער אורח האט אים חושד געוועזן וויל ער האט דערויף געהאט עפיס אבעווייז. האט דער אורח גירופין דעם איידעם צום בית דין איז ער ביי דעם ב"ד מחויב געווארין צו שווערין הייט ער אפ געשווארין פאלטש אונ דער נאך איז ער אהיים געגאנגין אונ איז פייצלינג אנידער געפאלין אונ מיטין מארק אונ איז געשטארבין. דער נאך האט מען אים בעזיכט איז ביי אים געפינען א נאך שליסיל צום קאמאר אין בשעה ער איז געלעגין אויף דעם טהרה ברעט אונ מען האט אים אהן געטוהן דעם טלית האט מען גענימין אפ רייסין דיא עטרה איז ארויס געפאלין דיא אכט הונדערט רו"כ פון אינטער דער עטרה. אונ עס איז קענטיג פון דעם אז דיא גנבה אונ דער שלאס אויף ברעכין איז געוועזן אים שבת. אונ ער האט אונטער גינייט אינטער דער עטרה אויך אים שבת. דער נאך האט ע' נאך פאלש געשווארין אונ ביז דער מעשה האט מען אויף אים נישט געהערט קיין שום שלעכץ. נאר יעצט האט ער ביא דיזע פריב נישט גיקענט ביא שטיין דעריבער האט אים השי"ת באצאלט אויף דער וועלט כדי ער זאל קומין אויף יענער וועלט :

מעשה נאך האט ז"ך גיטראפין אז איינער האט גימאנט ביא דעם צווייטין געלד האט אים דער

הפסולות שנמצא בידם אזי קנה מהם האיש ההוא שנשבע על שקר ובאותו לילה נתפס האיש ההוא משרי הממשלה ונתנוהו במשמר ועי"ז ירד מנכסיו ונעשה עני. ושני המעשיות האלו שמעתי מרב אחד שהוא מראנאלע שסיפר זאת לדבר ברור:

ושוב אירע מעשה כזה בפרייוטנע שאיש אחד כפר לחבירו ממון ונשבע על שקר ובעוד שני ימים מת אצלו ילד קטן ובעוד שני ימים חלה אצלו עוד בן קטן עד שאשתו הציקתו שילך ויתודה שנשבע על שקר ויפרע להאיש וכן עשה ונתרפא הילד השני זאת שמעתי ממופלג אחר שהי' שם בשעת מעשה: שוב אירע בטשערניגעוו שאיש אחד נשבע בנק"ח ונטבע בזו החורף וכאשר הוציאוהו מן הנהר היה בו עוד רוח חיים והתודה לפני מותו שנשבע על שקר ומפני כך עלתה לו:

אנדערער אביסיל מודה. גיוועזן אונ אביסיל האט ער געלייקינט. האט דאס בית דין אים פערשולדיגט צו שווערין. ווי דאס בית דין האט גיזעהן אז ער וויל טאקי שווערין האבין זייא אים אפ גילייגט אויף א אנדערע צייט. וואָרין זייא האבין גיקלערט טאמער וועט ער דער ווייל חרטה האבין. אונ ער וועט ניט וועלין שווערין. אונ אז עס גיקומין צו דער צייט זענען זייא ווידער גיקומין צום ב"ד. נאר דאס ב"ד האט אים חושד גיוועזן אז ביי אים איז זייער גרינג צו שווערין פאלש. האבין זייא אים דעריבער נישט גיוואלט נעבין קיין שבועה. דער ווייל האט ער גינומין דאס ספר תורה אונ דער האנד אונ האט אפ גישווארין. האט זיך צו אים אהן גירופין דער רב אויב דיא האסט גישווארין אויף אמת איז אויף דיר ניט דא קיין שולד נאר טאמער האסטו גישווארין פאלטש זאל השי"ת דיר געך בעצאלין. אונ דער זעלבע נאכט זענען דורך גיפארין דיא פעקיל מאכער (דאס הייסט דיא וואס פירין פון פריי־סין סחורה אונ גנבינין דעם פאר צאהל) האבין זייא דעם מענטש פאר קויפט א פעקיל טרייפינע סחורה דער נאך האבין אים גלייך גיחאפט דיא נאטשאלסטווא אונ מען האט אים איינגיזעצט אונ תפיסה אונ ער איז גיווארין א ארימאן. דיזע צווייא מע־שיות האב איך גיהערט פון אריכטיגען מענטש וואס ער איז פון ראנאלע:

מעשה וואס עס האט זיך גיטראפין אונ פרייוטנע אז איינער האט גילייקינט דעם צווייטין נעלד אונ ער האט פאלטש גישווארין. אונ צווייא טעג ארים איז ביי אים קראנק גיווארין אקינד אונ איז גישטארבין אונ נאך אונ צווייא טעג ארים איז ביי אים קראנק גיווארין דאס צווייטע קינד. האט זיין ווייב אים נישט אפ גילאזט נאר ער זאל גיין מודה זיין. האט ער מודה גיוועזן אז ער האט פאלטש גישווארין אונ האט אפ גיגע־בין דאס געלד איז דאס קינד גיזינד גיווארין דאס איז וואהר:

נאך האט זיך גיטראפין אונ טשער־ניגעוו אז איינער איז ווינטער ארריין גיפאלין אונ אונטער אייז אונ איז דער טרינקין גיווארין האט מען אים ארויס גינומין האט ער נאך גילעבט א פאהר טאג דער נאך איז ער גישטארבין אונ ער האט אהן גיזאגט פאר זיין טויט אז דעם זעלבין ווינטער האט ער גישווארין פאלטש דער איבער קומט אים דיזער פסק:

מעשה

מעשה מה שסיפר הרה"ג אב"ד דקאלווריע. מה שסיפר לו איש אחד מקלעצק מה שאירע לו היינו שזה האיש מקלעצק היה מסחרו בתמידות בווילנא והיה עול ימים וחלה בחולי הריאה המכונה סיחאטקע ר"ל ודרש שם אצל גדולי הרופאים רפואה למחלתו ונלאו למצוא לו מזור ותרופה והיה שם רופא גדול מומחה מאוד המכונה פריפעסער והלך אצלו כמה פעמים ולא הועיל לו מאומה עד שאמר לו למה זה תלכי לבקש רפואה תדע כי אין רפואת למחלתך ואין עתה יכול לחיות יותר משלשה חדשים או ארבעה ולא יותר וכששמע החולה הנ"ל את זאת אזי נתייאש מחייו ואמר בלבו שיסע לביתו לקלעצק כדי כשימות יקבר בקבר אבותיו אזי נסע לביתו לקלעצק וחשב בלבו כיון שאין עוד תקוה להאריך עוד ימי חייו אזי לכל הפחות עכשיו שהוא חי יזמין לעצמו צידה לדרך והיה עוסק כל היום בתורה ובעבודה זולת מחמת חלישותו היה צריך בכל יום לילך לטייל חוץ לעיר בשעה אחת מהיום לשאוף רוח צח וכחותיו נדלדלו מיום ליום ר"ל. פעם אחת חלם לו בלילה שאחד אמר לו ידוע תדע כי מחר יזדמן לך צפור אחד שתבוא אליך אזי תקח אותה למת"ש ולבשלה ולאוכלה. ועי"ז תתרפא מחולי זה. ויהי בבוקר ויקץ והנה חלום ולא שת לבו לזה באמרו דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין והלך כפעם בפעם לבהמ"ד ללמוד שם ולהתפלל כדרכו אח"כ אחר הצהרים היה דרכו לילך עם

מַעֲשֶׂה וואָס עֶס האָט דער צֵיילט הרב הגאון אב"ד דקאַלווַריעַ וואָס אִים האָט דערצֵיילט אײַנגער פוּן קלעצק וואָס דעם יונגין מאַנס האַנדיל אִיז גִיוועֶן אוּנ ווילנא. אִיז דער יונגער מאַן קראַנק גִיוואָרִין אוֹיף אַ לינגין פעלער ר"ל. אִיז ער דאָרט גִיגאַנגען צוּ אַלֶע דאָקטוירִים האָבִּין זַיא אִים נִיט גִיקֶענט העלפִין. אִיז ער גִיגאַנגין צוּם גרעסטין פּראָפֶעסער, האָט אִים דער פּראָפֶעסער גִיזאָגט וואָס פועלט דִיר וואָס דִיא טוּסט רפואות. צוּ דִיר אִיז קײַן שום רפואה נִישט דאָ דִיא קענסט מער נִיט לעבִּין וויא דרײַא אָדער פִיר חדשים. ע"כ האָט זִיך דער יונגער מאַן מיישב גִיוועֶן ער זאָל אַהײַם פאָרִין קײַן קלעצק ער זאָל בעגראָבִין ווערִין נעבִּין זײַנע עלטערִין. אִיז ער אַהײַם גִיפאָרִין קײַן קלעצק אוּנ ער האָט זִיך אִיבּער גִיקלערט בעוויל ער האָט שוֹין נִישט קײַן האָפעניִנג ער זאָל לעבִּין וועט ער זִיך חאָטש אָהן גרײַטִין שפּײַזע אוֹיף יענער וועלט. פלעגט ער גאַנצע טעג זִיצִין אוּנ לערנִין. נאָר אײַן שעה אוּנ טאָג פלעגט ער גײַן שפּאַצירִין מִיט נאָך אײַנִים אוֹיף דעם פעלד כדי צוּ גִינִיסִין דִיא פרִישע לִיפט. אַזוֹי האָט ער זִיך גִיפִירט אַ פּאָהר חדשים אוּנ דִיא קרענק אִיז אַלֶע מאָהל גרעסער גִיוואָרִין ר"ל אײַן מאָהל בײַא נאַכט האָט זִיך אִים גִיחאָלִימט אַז אײַנער זאָגט צוּ אִים זאָלסט ווִיסִין אַז מאָרגין וועט קוּמִין צוּ דִיר אַ פוֹיגִיל צוּ פלִיהִין זאָלסטוּ אִים נעמִין אוּנ אוֹיף עסִין וועסטוּ גִיזוּנד ווערִין. וויא ער האָט זִיך אוֹיף גִיחאַפּט אוּנ דער פרִיא אִיז אִים דער חלום נאָר נִישט אוּנ זִינען גילעגִין. ער האָט גִיקלערט אַז דער חלום אִיז לִיגִינט. ער אִיז אַוועֶק גִיגאַנגען אוּנ בֵיהמ"ד אַרײַן אוּנ ער האָט גִידאַווינט אוּנ גִילערִינט וויא אַלֶע טאָג. פאַר נאַכט אִיז ער געגאַנגען שפּאַצירִין אויסער

דער

חבירו חוץ לעיר לשאוף רוח צח והלכו שניהם יחד ושכח כבר חלומו ותוך הילוכו ראה שציפור אחד משונה מאוד הולך לקראתו ומתגלגל תחת רגליו אזי הדפה ברגליו אח"כ נתגלגלה שנית תחת רגליו אזי הזכיר תיכף את חלומו ויקחהו בידו ויביאהו לביתו ושאל להרב ד"מ אם מותר לשחוט אותה ולאוכלה דאולי הוא עוף טמא דהא קי"ל דעוף טהור אינו נאכל אלא במסורת ובקושי התיר אותה הרב משום פיקוח נפש ושחט אותה ואכלה ושב לבריאותו כמאז וכמקדם אח"כ נסע שנית לווילנא לסחור שם בדרכו ועלה שם בדעתו ללכת להרופא פריפעסער שאמר לו בראשונה שאין עוד תקוה לחייו ויהי כאשר בא להרופא הנ"ל ויתפלא עליו הרופא מאוד ואמר לו שיסגרוהו אצלו בחדר מיוחד שלא ילך לביתו עד אשר יחפש בספרי הרפואות שלו אם יש מזור ותרופה לזה המחלה שהיה לו כי בחפצו היה לדעת במה טעה בזה שלא מצא מזור למחלתו לכן סגר את האיש הנ"ל בחדר מיוחד שלא ילך הוין עד אשר יחפש בספרים אם יש מזור לזה המחלה שהיה לו ויתפש איזה שעות ולא מצא אח"כ הלך לחפש בביבלאטיק והיה שם כל הלילה ויחפש שם בספרים רבים ולמחר הביא אצלו ספר מביבלאטיק ושם היה כתוב כי צפור כזה מקום גידולה הוא באמעריקע שלישית ובשר של הצפור הזה הוא רפואה למחלה כזה ואמר

דער שטאָט מיט זיין בעקאַנטין ליפט שעפין. אונ זיין חלום האָט ער שוין נעהאַט פערגעסין. אַזוי וויא ער איז נעגאַנגען האָט ער געזעהן אַז זעהר אַ פערענדערטער פויגיל פליהט אים אַקעגין אונ האָט זיך גיפּלאָנטיט צווישין זיינע פיס. האָט ער גינומין מיט זיינע פיס אונ האָט אים אַוועק גיאָגט האָט ער זיך וויטער גיפּלאָנטיט ביי דיא פיס. האָט ער זיך דערמאַנט אונ דעם חלום האָט ער דעם פויגיל צוא גינומין אַהיים. אונ ער האָט געפרעגט דעם רב צו ער מעג אים עסין טאָמער איז דאָס אַזאַ עוף וואָס מען טאָר נישט עסין. האָט אים דער רב גיענטפערט וויל עס איז פיקוח נפש מעג מען עס עסין האָט ער דאָס עוף אויף גיגעסין אונ איז גיזונד גיוואָרין. גלייך מיט אַלע מענטשין. דער נאָך איז ער ווידער גיפאָרין קיין ווילנא האַנדלין האָט ער זיך בעקלערט ער וועט גיין צום פּראָפעסער וואָס ער האָט אים פריער אָפּ גיזאָגט דאָס לעבין. איז ער צו אים אַריין גיגאַנגען. האָט זיך דער פּראָפעסער אויף אים זייער פערוואונדערט, וויא אַזוי קען דאָס זיין אַז ער זאָל פון אַזאַ קרענק גיזונד ווערין. האָט דער פּראָפעסער צו אים גיזאָגט, איך וועל דיך ניט אַרויס לאָזין ביז וואַנין איך וועל זוכין אונ מיינע ביכער וואָס פאַר אַ רפואה דאָס קען זיין צו אַזאַ קרענק האָט עס דער פּראָפעסער פער שלאָסין אונ אַבעזונדער חדר אונ האָט אָהן גיהויבין צו זוכין אונ זיינע ביכער האָט ער געזוכט עטליכע שעה אונ ער האָט ניט גיפינען. איז ער אַוועק גיגאַנגען אונ דער ביבלאָטעק זוכין אונ דיא ספרים פון דער ביבלאָטעק האָט ער גיזעכטינט אַגאַנצע נאַכט אונ דער ביבלאָטעק אונ דער פריה האָט ער גיבראַכט אַ ביך פון דער ביבלאָטעק. האָט ער געזאָגט דעם יונגין מאַן אַז ער האָט אויס געזוכט אונ אַללע ספרים אונ ער האָט ניט גיפינען קיין שום רפואה צו אַזאַ קראַנקהייט וויא דיא

נפלאות השם

לו הרופא כי אין רפואה אחרת למחלה כזו זולת הבשר של זה הצפור מאמעריקע שלישית. ויען לו האיש כן דברת שצפור כזה בא אצלי ואכלתיה מזה נוכל להבין כמה גדלה השנחת השי"ת על ברואיו בנסים נסתרים ונגלוים וזה ברור:

מעשה שאירע זה מקרוב בעיר קלעצק באיש אחד שנשא אשה שנייה בחצי ימיו ועל חתו ו על סעודת הנשואים אזי עמד לו עצם בגרונו ונחנק ר"ל ונלאו הרופאים דקלעצק למצוא מזור למחלתו לכן הובילו אותו לנישוויעז להרופאים מומחים דנישוויעז והנה גם המה לא מצאו לו מזור ותרופה ואמרו לו שבעוד חצי שעה יהיה קץ לחייו לכן לקחו את החולה הנ"ל על העגלת להובילו לעירו לקלעצק אזי אח"כ התחיל הסוס מהעגלה לרוץ במרוצה ולקפוץ ולדלג בלי שום מעצור כלל עד שהשליך את האנשים אשר היו עם החולה מהעגלה רק האיש החולה הנ"ל היה נשאר בתוך העגלה והסוס עם העגלה קפץ ודלג על הרים וגבעות כמה וכמה וויארסט עד שהשליך את החולה הנ"ל הוך

האָסט געהאַט. נאָהר אונ אַיין בוך שטייט אַז מען זאָל עסין אַזאַ סאָרט פויגיל וויא עס איז אוים געמאָלט דאָ אונ בוך וועט מען געזונד ווערין נאָר דיא פייגיל געפינט זיך אונ ערגיץ ניט נאָר אונ דער דריטע אַמעריקע אונ ער האָט אים געוויזין אונ בוך דאָס געמאָלט פון דעם פויגיל האָט דער יונגער מאַן דערקענט אַז דאָס איז פונקט אַזאַ פויגיל וויא ער האָט אויף געגעסין האָט דער יונגער מאַן געזאָגט צו דעם פראָפעסער יאָ אַזאַ פויגיל דאָס מיר השי"ת צו געשיקט האָב איך אים אויף גינעסין אונ איך בין געזונד געוואָרין פון דער מעשה קאָן מען פאַר שטיין וויא ווייט דיא השגחה פון השי"ת איז אויף דער וועלט. דאָס איז איין אֶמת'ע זאַך:

מעשה וואָס ניט לאַנג דאָט זיך גיטראָפין אונ קלעצק. היינו דאָרטין האָט התונה געהאַט אַביטולער מענטש ער האָט גענומין דאָס אַנדערע ווייב נאָך דער חופה האָט ער גיגעסין דיא גילדינע יאָך איז אים אַביין גיבליבין שטעקין אונ האַלז אונ האָט זיך געוואָרגין האָט מען צוא זאַמען גערופין אַלע דאָקטוירים פון דער שטאָט האָבין זייא ניט גיקאָנט העלפין האָט מען אים געפירט קיין נישוויעז צו די דאָקטוירים האָבין זיי גיזאָגט אַז עס איז צו אים קיין הילף ניט דאָ אונ אַ האַלבע שעה אַרום דאַרף ער שטאַרבין האָט מען אים אַריין גילייגט צוריק אונ וואָגין אַוועק צו פירין אים צוריק קיין קלעצק דער ווייל האָט זיך דאָס פערד צו לאָפין פון דעם וואָגין אונ ער האָט אָהן געהויבין צו לויפין זייער משונה אַז ער האָט אַרוים געוואָרפין פון דעם וואָגין דיא מענטשין וואָס זייא זענין גיפאָרין מיט דעם חולה אונ דער חולה אַליין איז נאָך גילעגין אונ וואָגין דאָס פערד האָט זיך צו לאָפין אונ צו שפרינגין אויף דיא בערג אונ טאָלין זייער משונה האָט עס אים פאַר שלעפט וויפיל וויאָרסט ווייט ביז וואַגין עס האָט דעם חולה אַריין געוואָרפין אונ אַ גריב אונ פון פיל שאָקלין האָט זיך דאָס ביינדיל צו שאָקלט אונ האַלז איז עס שוין גילעגין אונ האַלז שוואַך אונ בשעת דאָס פערד האָט אים אַריין געוואָרפין אונ דעם גריב איז דאָס

בגג ל'

אחת הפתחים ומתוך נדנדו וטלטלו של החולה אזי קפץ העצם מגרונו לחוץ לכן מצאו אח"כ את החולה איך שהוא שוכב באחת הפתחים ועצם מונח אצלו על הארץ והוא שב לאיתנו. זאת שמעתי מאנשי מקלעצק גם הי' כתוב במכתבי עיתים:

מעשה מה שאירע סביב ווילנא באיש אחד שנסע לשבת בארץ הקדושה ארץ ישראל והוא היה איש המוני שבלימוד תורתינו הקדושה לא היה לו ידיעה וכאשר בא לא"י היה יושב בטל ולא היה לו במה לעסוק על כן נמאס בעיניו ישיבת א"י. גם אירע לו שם כמה מיני סיבות ר"ל שמתו ב"ב והוא שבר את רגלו ואבד את ממונו אחר כן חזר בחזרה חוץ לארץ אל בני משפחתו אשר היו גבירים ושאלו אותו מה טיבה של ארץ ישראל ואמר בלשון בזיון שהוא מקום מרעה לבהמות והלואי שבהמות ירעו שם ולא בני אדם אזי מיד נשתתק מלדבר כבני אדם והתחיל לצוות בקול כבהמה והלך לאבום של בהמות לאכל שם וכמה שנים עד יום מותו היה קולו כבהמה ולא היה יכול לדבר כבני ארם ובני משפחתו שהיו גבירים יחדו לו חדר מיוחד בעיר קאדאן שלא ילך לחוץ כדי שלא יתבזו ממנו וספר לי רב א' שאמו עם עוד נשים היה

בײַנדיל אַרוּים גישפּרינגען פון דעם האלז אויף דער ערד האָט מען אים געפונען ליגענדיג אונ אַ גריב אונ דאָס בײַנדיל נעבין אים אונ ער איז גיזונד געוואָרין. דיא מעשה האָבין דער צײלט דיא מענטשין פון קלעצק:

מַעֲשֶׂה וואָס האָט זיך גיטראָפין בײַא ווילנא אַז אײן ער איז אַוועק אוועק געפאָרין קײן ארץ ישראל אונ דער מענטש איז געוועזין זײער אַ פּראָסטער מענטש נישט קײן למדן אונ אַז ער איז גיקומען קײן ארץ ישראל האָט ער נישט געהאַט וואָס צו טוהן דאָרטין איז אים נמאס געוואָרין דאָס זיצין אונ ארץ ישראל לײדיג אונ צו אים האָט זיך אָהן גיהובין צו טשעפּין אומגליקען ר"ל היינו עס איז בײַא אים גישטאָרבין דאָס ווײַב אונ דיא קינדער אונ ער אַלײן האָט צו בראָכין אַ פיס ר"ל אונ ער האָט אָהן גיוואָרין דאָס גאַנצע געלד האָט ער זיך אים גיקערט צריק אונ חוץ לארץ איז ער גיקומען צו זײַן משפחה האָבין זײא אים גיפרעגט וואָס עס הערט זיך אונ אֶרץ ישראל האָט ער גיענטפערט דאָס איז אײן אָרט פון בהמות אַז בהמות זאָלין זיך דאָרט פאַשין אונ ווײא ער האָט דאָס אַרויס גירעט איז ער באַלד שטום גיוואָרין אונ ער האָט אויף גיהערט צו רײדין ווײא מענטשין נאָר ער האָט אָהן גיהויבין צו שרײַען ווײא אײן בהמה אונ איז גילאָפין אונ שטאַל אַרײַן אונ ער האָט גיוואָלט עסין פון דעם זשלויב ווײא דיא בהמות עסין איז ער אַזוי גיוועזין ביז אונ זײַן טויט דיא מעשה איז מפורסים בײַא יעדין אונ אײן רב האָט מיר דערצײלט אַז זײַן מוטער גידענקט אַז זיא אונ נאָך ווײַבער פלעגין שטײן אונטער דעם פענצטער אונ זײא פלעגין צו אים זאָגין אהאַ דיא וועסט ווײַטער רײדין אויף אֶרץ ישראל פלעגט ער ענטפערין ווײא אַ בהמה מע. פון דאנין קען מען פאַר שטײן ווײא ווײַט דער מענטש דאַרף אײן האלטין דיא צינג נישט צו רײדין וואָס מען דאַרף ניט אונ ווי ווײַט עס איז גרוים דיא קרושה פון אֶרץ ישראל:

דרכם לעמוד בעד החזן ולאמר לו מעתה תדבר עוד על ארין ישראל והוא היה משיב להם בקול מע כבהמה. מזה נוכל ללמוד קדושת ארצינו הקדושה. ה׳ יזכינו בביאת הגואל בב״א:

מעשה מה שאירע באיישישאק שנסע משם איש אחד למרחקים לבקש פרנסתו והרויח שמה מעות אזי שלח מכתב לאשתו לאיישישאק שתמכור כל מה שיש לו ותאסוף את מעותיה הנמצאים אתה ותקח את בניה עמה ותסע אליו וכן עשתה ושכרה עגלון אחד בעל עגלה שיוליך אותה ואת בניה ורכושה על העגלה גדולה להעיר שבעלה שם אף שהיה מרחק רב. ויהי כאשר נסע דורך יער גדול אחד אזי נתן העגלון את עיניו על מעותיה ורכושה ויחשוב בלבו להורגה אותה ואת בניה ולקחת כל רכושה ויט את סוסיו מן הדרך לתוך היער בין האילנות וירב עם האשה לאמר שנתאנה בהשכירות ועתה רוצה שתוסיף לו הרבה שכירות וכוונתו היה להורגה אזי מיד יצאו מן היער לא מן הדרך רק מתוך אילני היער שני זאנדארן רוכבי סוסים וישאלו להעגלון על תביעותיו ויספר להם ויאמרו לו לא זהו איש ישר רק מחויב עתה להוליכה לעיר למקום ישוב ושם תוכל לתבוע אותה בדין אזי כפוהו להוליכה ושני זאנדארן הנ״ל לוו אותה עד שהוליכה למקום ישוב ושם נפרדו הזאנדארן ממנה ולא נדע אתה מי היו הזאנדארן הללו אם המה בשר ודם או שלוחי ההשגחה עליונה וזה ברור:

מעשה מה שאירע בקאטערינעסלאוו היינו ששם יש גביר נכבד אשר החזיק אצלו מלמד מערי ליטא והיה חשוב אצלו מאוד ואכף המלמד בבית

מעשה איין מענטש פון איישישאק איז אוועק געפארין זייער אין אוועטין וועג איז ער דארטין געוועזן אונ א געשעפט האט ער געשריבין א בריף צו זיין ווייב אונ קינדער זייא זאלין קומען צו אים צו פארין האט זיא פארקויפט אלדינג וואס זיא האט געהאט אונ זיא האט צוגנויף גענומען א היפש ביסל געלד אונ זיא האט גידונגען א גילעגינהייט פון איישישאק ביז דעם ארט וואו איהר מאן איז האבין זייא גידארפט דארך פאהרין דורך אגרויסין וואלד האט דער בעל עגלה אוועק גידרייט דיא פיהר פון דעם וועג אונ איז ארייין גיפארין אונ אויט אינ וואלד אונ ער האט איין גיהויבין בעטין מער געלד אונ זיין מיינונג איז געוועזין אז ער זאל זיא הארגינען אונ צו נעמין דאס געלד. פלוצלינג זענין ארויס געפאהרין פון דער זייט וואלד נאר ניט פון וועג צוויא זשאנדארין אונ זיי האבין איהם גיפרעגט וואס איז דאס פאר א מעשה האט ער זייא דער ציילט אז ער האט זיך גינארט האבין די זשאנדארין צו איהם גיזאגט דיא מוזט זיא פירין ביז אונ שטאט אריין אונ דארטין ועסט דיא מיט איהר דארף קומען. אונ דיא זשאנדארין האבין גירייטין אויף פערד אונ זייא זענין נאך גירייטין נאך דער פיר ביז וואנין זייא זענין גיקומען אונ שטאט אריין. אונ לויט עם ווייזט אויס איז דאס גישט געוועזין קיין זשאנדארין נאר שלוחים פון השי״ת:

מעשה וואס מיר האבין דערציילט ריכטיגע מענטשין אז דאס איז וואהר היינו אונ קאטערינעסלאוו איז דא אגביר אפיינער מענטש וואס ער

הגביר הנ"ל איזה סך מעות אח"כ יעין הגביר הנ"ל את המלמד הנ"ל שיביא את
ב"ב את אשתו ובניו ג"כ לקטערינעסלאוו ויעשו שם חנות ואשתו תשב בחנות
ושמע המלמד הנ"ל לעצתו ויעש כן ואחר איזה שנים חלה המלמד הנ"ל את
חליו אשר מת בו ויצו לאשתו שתמכור את כל מה שיש לה ותסע עם בניו
לעירו לליטא וכן עשתה. ויהי כאשר ישבה על הפריחאד על מעבר המים ההולך
מקאטערינעסלאוו לקרימענצוק נהר נעפער ואחר שנסע הפריחאד איזה וויארסט
מקאטערינעסלאוו אזי הלך בנה הקטן כבן חמשה שנים והביט לתוך המים
אזי נפל וכאשר ראתה אמו היא האשה הנ"ל אזי צעקה בקול מר ואין מושיע
לה והפריחאד הלך לדרכו ולא העמידוהו עבור הילד הנ"ל. ויהי כאשר קרב הפריחאד
לבוא לקרימענצוק ראתה אמו איך שהילד הנ"ל עומד על פליט אחר וצועק
אמי אמי אזי רצתה אמו אליו ונטלתו ותשאל לו מי הביאך הלום
ויאמר לה כי מיד שנפל שם אל המים נזדמן לו איש אחד אשר משך אותו מן
המים והעמידו במקום הזה על הפליט. וכאשר באתה האשה לעירה למקומה
אזי כתבה זאת המעשה לקאטערינעסלאוו להגביר הנ"ל וזה ברור:

מעשה מה שסיפר לי זקן מופלג אחד מקאווקאז מו"ה סענדיר פערלמאן נ"י

ער האט גיראטין בייא זיך אונ שטוב
א מלמד צו זיינע קינדער וואס ער איז
גיוועזין פון ליטא איז דער מלמד
גיוועזין בייא אים זייער חשוב האט
ער בייא אים זיצינדיג צו נויף
גינומען פיעל געלד האט אים דער
זעלבער גביר איין עצה גיגעבין ער
זאל אראפ ברענגין זיין וויב אונ קינדער
קיין קאטערינעסלאוו וועט ער זייא
מאכין איין גיוועלב האט ער אראפ
גיברענגט זיין וויב אונ קינדער קיין
קאטערינעסלאוו אונ ער האט גימאכט
א גיוועלב דער נאך האט דער מלמד
גילעבט עטליכע יאהר אונ איז קראנק
גיווארין אז ער האב גידארפט שטארבין
האט ער אהן גיזאגט זיין וויב פאר
זיין טויט אז זיא זאל מאכין פון אלעם
געלד אונ זיא זאל ארוים פאהרין
אונ דער ליטא צריק האט זיא אזוי
גיטוהן אונ האט גינומען דיא קינדער
אונ זייא האבין זיך גיזעצט אויף דעם
פריחאד אויפין וואסער וואס נייט פון
קאטערינעסלאוו קיין קרימענצוק אונ
ווייא דער פריחאד איז אוועק פון
קאטערינעסלאוו עטליכע וויארסט האט
איהר יונגיל פון פינף יאהר ארייין
גיקוקט אונ וואסער איז ער ארייין
גיפאלין אונ וואסער האט דיא מוטער
אהן גיהויבין צו וויינין אונ צו שרייען
אבער עס האט איהר נאהר נישט
גיהאלפין דער פריחאד איז אוועק
גיגאנגין ווייטער דער נאך אז דער
פריחאד איז שוין גיקומען נאהנט פון
קרימענצוק נישט וויט פון ברעג
האט זיא דערזעהן אז איהר יונגיל
שטייט אויף איין פליט נאהנט פון
ברעג אונ שרייט מאמע איז דיא מוטער
צו גילאפין צו אים אונ האט אים
גיחאפט האט זיא אים גיפרעגט וויא
קימסט דיא אהער האט ער איהר גיזאגט
אז וויא ער איז ארייין גיפאלין אונ
וואסער האט אים איין מענטש גיחאפט
אונ האט אים דא אנידער גישטעלט
אונ אז זיא איז גיקומען אהיים אונ
ליטא האט זי דערציילט דיא מעשה אונ
זי האט גישריבין אבריף צו דעם גביר:

מעשה וואס מיר האט דער ציילט
איין אלטער ר' סענדער
פערילמאן

אשר יש לו בן יחיד והיה דרכו ללכת בכל ע"ש לבית המרחץ הוא ובנו יחידו שהיה אז קטן והיה דרכו לשבת שם על מקום אחד בכל עת בואו לבית המרחץ ומקומו היה קרוב לעליית הזיעה שמזיעים שם שעל זה המקום היה דרכו להזיע על העלייה בכל עת בואו לבית המרחץ פעם אחד הלך לבית המרחץ הוא ובנו וישבו שם על מקומם אח"כ הלכו על מקומם אל העלייה להזיע שם אזי בלכתם על מדריגת העלייה נפל פחד על ר' סענדר הנ"ל עד אשר שב לאחריו עם בנו הנ"ל וכאשר שב לאחוריו התחיל אח"כ לחשוב בדעתו על מה זה הוא מפחד לילך על מקומו בעלייה כפעם בפעם ולא מצא עילה לזה ע"כ אימץ את כחו ועלה הוא ובנו פעם שנית על העלייה אזי נפל עליו פעם שנית פחד בלבבו אזי ירד משם והלך עם בנו על מקום אחר בעליית להזיע שם אזי תיכף ומיד נפל הקורה על מקום הראשון שהיה חפץ לילך שמה וניזוקו כמה וכמה אנשים ור' סענדר עם בנו נצולו על דרך נס הנ"ל:

מעשה מה ששמעתי מזקן אחד מ' זלמן סופר שבימי עלומיו היה מקום מושבו בטאנאנעראק אזי פעם אחד נסע דרך שם עובר אורח אחד איש עני והיה ניכר שהיה גדול מאוד בעבודת ה' שעד חצי היום היה עוסק

פערילמאן היינו זיין שטיינער איז גיוועזין אז ער מיט זיין יונגיל אבן יחיד פלעגט ער גיין אלע וואך אונ שוויץ (באהד) ארויין איז גיוועזין זיין שטיינער אז ער פלעגט שטענדיג זיצין אויף דעם זעלבין ארט אונ דער הייך וויא מען פארעט זיך פלעגט ער אויך אלע מאהל ארויף גיין אויף דעם זעלבין ארט אויף איין מאהל איז ער גיקומען מיט זיין זוהן אונ באהד אונ ער האט אהן גיהויבין ארויף צו גיין ער מיט זיין יונגיל אויף דעם זעלבין ארט וויא ער גייט אלע מאהל האט איהם גינעבין אציפף דאס הארץ אונ ער ואט זיך איבערגישראקין האט ער מיט דעם יונגיל זיך אומגיקערט אונ זייא זענין אראפ פון דיא טרעפ דער נאך האט ער זיך איבערגיקלערט פאר וואס האט ער זיך אומזיסט דער שראקין נעמט ער מיט דעם יונגיל אונ וויל ווידער ארויף אויף דען זעלבין ארט האט אים ווידער אציפף גיטאהן דאס הארץ האט ער זיך ווידער דער שראקין איז ער אראפ פון דיא טרעפ אונ ער מיט זיין זוהן זענען ארויף אויף איין אנדער ארט אזוי איז אראפ גיפאלין איין בעליק וויא ער האט גיוואלט ארויף גיין דאס ערשטע מאהל אונ עס איז גיהארגיט גיווארין אסאך מענטשין:

מעשה וואס מיר האט דער ציילט איין אלטער איין גרויסער קענער ר' זלמן סופר וואס אונ דיא יונגערע יאהרין פלעגט ער וואהנין אונ טאנאנעראק אונ ער פלעגט דארטין שרייבין ספרי תורות איז איין מאהל גיקומען דארטין אונ בית המדרש איין ארימער יונגערמאן איין שלאפער אונ ער האט זיך אויף גיהאלטין אונ בית המדרש עטליכע חדשים ער איז גיוועזין איין נאטם דינער אפרימער ער פלעגט דאווינען ביז האלבין טאג דער נאך לערנען תורה דער נאך פלעגט ער גיין בעטין נדבות איז גיוועזין אזעלכע שפעטער'ס וואס פלעגין פון אום מאכין חוזק. איז גיוועזין דאמאלס אים חוה"ם פסח בייא די קריסטין חאגע (דאס איז זייער יום טוב) האבין זיך צו זאמען

גינימין

בתפילתו ואח"כ בלימוד התורה הקדושה רק שאחר תפילתו היה דרכו לבקש מהאנשים שיתנו לו צדקה ואינשי דלא מעלי היו מתלוצצים מאתו. וכמה חדשים ישב בטאנאנעראק והיה מתנהג ע"ז האופן והזקן הנ"ל שסיפר לי היה ממקורביו בבהמ"ד ושם היה גביר עצום אשר היה מכונה קראקינאוו אשר הוא הי' לו עסקים רבים פאדראטן וכדומה. פעם אחת בחוה"מ פסח הי' יום חגם של אינו יהודים והתקבצו הא"י עם קאזאקין יחד בחצר אחת הסמוכה לרחוב לשחוק שם להתנענע בהוידע כדרכם והגביר הנ"ל עמד שם לראות האיך הם מתהוללים בהוידע הנ"ל ובתוך כך הזדמן שהעני הגון הנ"ל עבר דרך שם ברחוב ואמר הגביר הנ"ל להקאזאקין שיתפסו את העני הגון הנ"ל וישימוהו על ההוידע להתנענע אותו על כרחו והוא ישלם להם עבור זה הרבה י"ש לשתייה ויתפסו את העני הגון הנ"ל וישימהו על ההוידע להתנענע אותו על כרחו להתלוצץ מאתו והעני הגון הנ"ל צוה ככרוכיא בקול מר ולא הניחו עליו והגביר הנ"ל עמד מנגד והיה נהנה מהליצנות. אח"כ שב העני הגון הנ"ל לבהמ"ד סר וזעף ובעוד איזה שבועות עלה בדעתו של העני הגון הנ"ל לנסוע לעיר אחרת. אזי קודם נסיעתו אמר לר' זלמן סופר הנ"ל ידוע תדע שהגביר קראקינאוו מרת תהיה אחריתו והתפטר לדרכו אזי עבר זמן קצר עד אשר היה חג השבועות ובחג השבועות הלך חתנו של הגביר קראקינאוו לחנותו ועשן שם מקטרתו (ציגאר) אח"כ כשנגמר לעשן אזי השליך הציגאר מפיו עם האש אשר עליו ותצא מזה אש גדולה עד שהיתה שריפה גדולה בעיר ונשרפו כמה וכמה בתים וחנוית הרבה מאוד ובתוכם נשרפו הבית חומה של הגביר קראקינאוו והגביר הנ"ל שכר אנשים

גענומען אַסאַך קריסטין און נאַס און קאָזאַקין אויך און זייא האָבין געמאַכט איין הוידע און זייא האָבין זיך געהוידעט און דער בייא איז געשטאַנין אַגרויסער גביר וואָס ער איז געוועזין דער גרעסטער גביר פון טאַנאַנעראַק ער האָט געהייסין קראַקינאָוו איז ער געשטאַנען נעבין דער הוידע און ער האָט געקוקט. דערווייל איז אינטער געגאַנגין דער בייא דער יונגער מאַן און דער גביר איז אויך געוועזין פון דיא זעלבע שפּעטערס וואָס זייא פלעגין חוזק מאַכין פון דעם יונגען מאַן האָט זיך דער גביר אָהן גערופין צו דיא קאָזאַקין נעמט איהם אויף דער הוידע און איך וועל אייך דער פאַר געבין אויף בראָנפין האָבין דיא קאָזאַקין גענומען דעם יונגין מאַן און זייא האָבען איהם אַרויף געלייגט אויף דער הוידע און זייא האָבען איהם געהוידעט און דער יונגער מאַן האָט געשריגען מיט איין ביטער קול און דער גביר האָט געלאַכט פון איהם דער נאָך איז דער יונגער מאַן אַוועק געגאַנגען און בית המדרש און איז געוועזין פון דעם זייער אומרויהיג איז ער געוועזין דאָרטין און טאַנאַנעראַק נאָך עטליכע וואָכין נאָך פּסח דער נאָך האָט ער געוואָלט אַוועק פאָהרין און איין אַנדער אָרט האָט זיך דער יונגער מאַן געזעגינט מיט די בית המדרש לייט און ער האָט געזאָגט צו ר' זלמן סופר איהר זאָלט וויסין אַז דער גביר קראַקינאָוו וואָס ער האָט מיך מצער געוועזין וועט נישט ניט אָב שניידין און איז אַוועק געפאָהרין און עטליכע וואָכין אַרום איז געוועזען שבועות. איז קראַקינאָוו'ס איידים אַריין געגאַנגען צו איהם און איין

גרויס

א״י שיצילו חפצים מהשריפה אזי הצילו מהשריפה זהב שרוף שהיה ניכר שנגנב מהבתי תפילות של האינו יהודים ונכרים הדברים שאנשים בני בליעל נגבו מהבתי תפילות שלהם ומכרו להגביר קראקינאוו ולפי שהאנשים אשר מצאו זאת הראו זאת לפני כל אזי נתודע זאת לפני שרי הממשלה ויתבהל מזה הגביר קראקינאוו ויברח לנפשו מטאגאנעראק ונעשה בורח עד היום הזה וגם ירד ע״ז מנכסיו ונעשה עני ושני הדברים גלות ועניות אולי כיפרו ע״ז עונו מזה תדע כמה הקב״ה חס על כבוד יראיו :

מעשה מה שאירע באיישיטשאק ששם היה איש גדול בתורה וצדיק תמים ושמו נודע ר׳ משה׳ל שטרעלצער זללה״ה ועסקו היה שהיה לו פאדוואל של י״ש והיה איש אמיד אך התנהגות העסקים היה ג״כ במעות של אחרים שהיה

גרויס געוועלב אַריין און ער האָט דאָרטין פאַר ריכערט איין פאַפּיראָס און אַז ער האָט אוים גירייכערט האָט ער אַראָפּ גיוואָרפין דאָס שטיקיל פאַפּיראָס וואָס איז געבליבין מיט דעם פייער האָט זיך דער פון אָהן געצינדין דאָס גיוועלב און עס איז געוואָרען דער פון איין גרויסע שריפה ר״ל האָט אָב גיברענט אַגאַנצע זייט מויערין און אַסאַך גיוועלבער און דיא מויערין וואָס זענין גיוועזין קראַקינאָווס זיי זענין אויך פאַר ברענט גיוואָרין . דער נאָך האָט ער גידינגין קריסטין אַז זייא זאָלען אַרויס נעמין דיא איבער גיברענטע זאַכין פון דער שריפה האָבין זייא אַרויס גישלעפּט שטיקלעך קיפּער און אייזין און זילבער און גאָלד . האָבין זייא דערקאָנט אַז דאָס איז גינאַנבית און איין קלויסטער און עס איז קענטליך דיא מעשה אַז גנבים האָבען נעגאַנבית און איין קלויסטער און האָבען דאָס פאַר קויפט דעם גביר קראַקינאָוו און ווִיא דיא קריסטין האָבין דאָס נעפינען אַזאַ קרימינאַלנע זאַך האָבען זייא דאָס איינגיציינט דער פאָליציע. וויא דער גביר האָט דאָס הערט אַז דיא פאָליציע ווייסט שוין דער פון האָט ער זיך זייער דער שראָקין און איז אַנטלאָפין פון טאַגאַנעראַק ביז היינטיגין טאָג און איז זייער פאַר אָרעמט געוואָרען און יעצט קאָן זיין אַז דאָס אָרימקייט האָט איהם אֶפשר פאַר געבין אויף דיא עבירות וואָס ער האָט מצער געוועזין דעם תלמיד חכם :

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דער ציילט איין אֶמת׳דיגער מענטש בשעת איך האָב גילערינט און איישישאַק. היינו עס איז געוועזין און איישישאַק איין גרויסער למדן און אַצדיק ער האָט געהייסין ר׳ מושל שטרעלצער ז״ל האָט דער ר׳ מושל ז״ל געהאַט איין גישעפט פון אַ פראָפּינאַציע וואָס מען פאַר קויפט בראָנפין און פון דעם האָט ער גילעבט ער האָט געהאַלטין איין משרת צו דעם גישעפט און בייא נאַכט פלעגט דער משרת היטין דיא פראָפּינאַציע האָט דער משרת געמאַכט שותפות מיט איין גנב און זייא האָבען נעגאַנבית און דער פראָפּינאַציע זייער איין סך בראָנפין האָט גימוזט דער צדיק בלייבען אונטער שטעלינג מיט פרעמד געלד האָט ער פאַר קויפט אַלעס וואָס ער האָט נעהאַט און האָט אוים גיצאָהלט חובות פון דעסט וועגין איז ער נאָך געוועזין איין בעל חוב זענען איין מאָהל גיזעסין יונגע לייט און בית המדרש און זייא האָבען גיזאָגט

ת"י כהלואה והיה לו משרת בהפאדוואל אשר בלילה היה נעור ומשמר את הפאדוואל ועשה הנער המשרת שותפות עם גנב אחד וגנבו עבור סך רב י"ש עד שעבור זה לא היה לו מה לשלם את נושיו ומכר את כל אשר יש לו ופרע את חובתו ואעפ"כ לא הספיק זאת ונשאר עדיין ב"ח קטן אזי ישבו בבהמ"ד אנשים לומדים ודברו אודות זה ותמהו ע"ז ואמרו כתיב לא יאונה לצדיק כל און ואיך קרה להצדיק מכשול כזה וחשבו אולי יש חיסרון בצדקתו והתיעצו להפיל גורל ע"ז ויש גורל שאומרים שהגר"א ז"ל המציא זה הגורל היינו שיפתחו ספר ואח"כ ימנו שבעת דפים ואח"כ ימנו שבעה סדרות ואח"כ ימנו שבעה פסוקים ומהפסוק שאח"ז יראו ממשמעותו להבין הענין הנצרך להם לשאול והפילו ע"ז גורל לידע אם יש חיסרון בצדקתו ונפל ע"ז הפסוק מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה אזי נבהלו כל בני החבודה וידעו שחטאו בזה שהרהרו אחרי הצדיק:

מעשה שהי' לפ"ע בשנת תר"י שהיה כתוב אז במכתבי עיתים ולי סיפר איש אחד איש נאמן שהוא היה בשעת מעשה מהמתעסקים בזה והאיש הזה שסיפר לי הוא מקאלענקעוויץ והוא היה בשעת מעשה בפאבעלאוו הסמוכה לבאברויסק היינו שהיה שם איש אחד נכבד ומהולל במעשיו ומת בע"ש מחולי נפוח ר"ל ולא היה שהות לקוברו בע"ש והיו צריכין להשהות אותו כל השבת ובמוצאי שבת היה אז הושענה רבה ומנהג החסידים דשם שבליל הושענה רבה הם שמחים ומתאספים בבהמ"ד ושותים משקה וכן עשו והמת אשר היה מוטל כל השבת ומת מנפוח אזי התחיל בשרו להסריח קצת ויראו לנפשם אנשי

גיקלערט וועגין איהם האבין זייא געזאגט עס שטייט אונ פסוק אז דעם צדיק טרעפט זיך נישט קיין שום זינד היינט וויא אזוי האט זיך געטראפין בייא דעם צדיק אזא אומרעכט מאמער איז ער גאר קיין צדיק נישט איז ביי זייא געבליבען אז זייא זאלין ווארפין אויף דעם צדיק גורל וואס מען זאגט אז דער ווילנער גאון ז"ל האט דעם גורל דער קלערט איין נייע מאדע גורל. היינו מען עפינט איין חומש אונ דער נאך מישט מען איבער זיבין בלעטער אונ דער נאך מישט מען איבער זיבען סדרות אונ דער נאך ציילט מען איבער זיבען פסוקים אונ דער פסוק וואס ער שטייט דער נאך דארף מען פון איהם פאר שטיין דיא טייטש פון דער זאך וואס מען וויל וויסען. האבען זייא גיטוהן איז געפאלין אויף דעם פסוק „וויא אזוי האט איהר קיין מורא נישט געהאט צו ריידען אויף מיין קנעכט משה" האבען זיך דיא לומדים דער פון זייער דערשראקען אונ זייא האבען פאר שטאנין אז זייא האבען גיזינדיגט וואס זייא האבען געטראכט שלעכטס אויף דעם צדיק:

מעשה וואס האט מיר דער ציילט איין מענש פון קלינקוויץ ער איז געוועזין אונ פאבילאוו דאס איז נאהנט פון באברויסק היינו עס איז געוועזען אונ פאבילאוו איין פיינער מענטש איין בעל מעשים טובים איז ער געשטארבען ערב שבת פון דיא קראנקייט פון געשווילעכץ ר"ל איז שוין ערב שבת קיין צייט נישט גיוועזין צו באגראבען איהם איז ער געלעגין איבער שבת מוצאי שבת ביי נאכט איז געוועזין הושענה רבה איז

דער

החברה לגשת אליו להתעסק בו מחמת שהיה אז בעיר הולי מהלנת ר"ל ויראו פן הדבק בנפשם החולי לכן שלחו ארבעה אנשים מהחברה שיתעסקו בו ושאר כל האנשים הלכו לבהמ"ד לשמוח כמנהגם והאיש הזה שסיפר לי אף שהיה מעיר אחרת הנ"ל הסמוכה לה מ"מ הלך ג"כ להתעסק בו מחמת שהוא בעירו מאנשי החברה ק' לכן נטפל ג"כ להמתעסקים והלך ג"כ להתעסק בו והדלקו הרבה נרות והמתעסקים שתו מקודם הרבה י"ש כדי שלא יזיק להם ריחו ועשו אותו כל צרכיו וטהרו אותו כדת ואח"כ נתן השמש של החברה את ידו לתוך יד המת כדי לפתוח את ידו ולהשוותו אזי מיד אחז המת את יד החי בידו והתחיל החי לצעוק בקול גדול אזי מיד שלחו שליח לבהמ"ד שיבאו האנשים הנאספים שמה ויתאספו כל האנשים לבקש תחבולות לזה וראשית כל השקו את החי י"ש לרוב כדי שלא ירגיש פחד מזה ואח"כ התחילו לבקש תחבולות לזה והתחילו לנתק את היד של החי בכח ולא הועיל להם מאומה ולקול המולה הזה באו הרופאים של העיר וציוו לפתוח הגידים של היד המת אולי יש בו רוח חיים אבל לא כן הוא שאין בשר המת מרגיש באיזמל והיו יש אומרים שמחמת קרירות נתכווצ ידיו ויתיעצו לחמם בשר יד המת במים רותחים וכששפכו המים הרותחים על יד המת כדי לחממה אזי התחיל החי לצעוק בקול מר כי המים הרותחים נופלים על בשרו של החי ומכאיבים אותו אח"כ בקשו מהמת ב"ב שירפה אותו ולא הועיל זאת אח"כ שלח הגדול של העיר את שלוחו לאמר לו בשמו שירפה ממנו ואם לא יציית אזי יחרים אותו אזי מיד עבק לו את ידו ואצבע אחד נשאר מת אצלו עד יום מותו והאיש שסיפר לי אמר לי שהוא היה שם מתחילת

דער שטיינער ביי דיא חסידים אז מען איז אויף אנאנצע נאכט און מען פרייט זיך מיט דער תורה האבען זיך אלע צו זאמען נענומען אונ בית המדרש אונ מען האט געטרינקען משקה אונ מען האט זיך געפרייט אונ צו דעם טויטין האבען זיא זיך נישט געוואלט איט קוקען ווייל עס איז דאמאלס אונ שטאט נישט שטיל געוועזען נאר שלאפקייטען ר"ל אונ דער טויטער איז געוועזען איין שווערער חולה איין נישוואלענער ר"ל אונ ער איז נאך געלעגין איבער שבת האט מען אהן געהויבען צו פיהלען האבען זייא מורא געהאט זיין רעכט צו טוהן אז עס זאל זייא נישט שאטען דער ריח האבען דיא חברה קדושה געשיקט פיהר מענשין זאלען זיין רעכט טוהן אונ דער מענטש וואס האט מיר דער

צייל איז אויך מיט געגאנגען ווייל ער איז אונ שטאט אונ קרינקעוויץ אויך געוועזין פון דער חברה קדושה איבער דעם האט ער דא אונ פאבריאוו אויך געוואלט זיין דיא הנהגות. זייא האבען געטרונקען פריער פיהל בראנפין כדי זייא זאלען נישט פיהלען דעם ריח פון דעם טויטען וואס מען האט אביסיל געפיהלט זייא האבען זיין רעכט גימוהן אזוי וויא עס דארף צו זיין דער נאך האט גינומען דער שמש פון דער חברה אונ האט געוואלט אוים גלייכען דיא האנד פון דעם טויטין האט איהם דער טויטער צו געהאלטין זיין האנד אונ ער האט נישט געקאנט אוים רייסען דיא האנד דאט ער אהן געהויבען צו שרייען האבען זיך דיא מענטשען זייער דער שראקען האבען זייא געשיקט איין שליח אונ בהמ"ד

נפלאות השם

נחר סוף וראה על הסורה שעות כי שני שעות היה מתחילת אחיזתו עד
שעזבק לו ועיקר הענין מה היתה הסיבה שעבור זה תפסו המת הוא מפני
שהתעסקו בו בבזיון ולא נהגו ביה יקרא כדמבעי ליה למעבד לאיש נכבד.
מהמעשה הזה נוכל להתעורר התבוננת בענין השארת הנפש לאחר מיתה:

מעשה מה שכתוב בפנקס דעיר מוש אשר הוא סמוך לנאוואהארעדאק היינו
שבא לשם איש עני עובר אורח כבית הכנסת אורחים ששם היה מקום
מיוחד לעניים העוברים ושבים ובא לשם בערב יום כיפור וחלה פתאום ומת
ולא היה שהות ביום ערב יום כיפור לקוברו והוצרכו לשהותו עד מוצאי יו״כ
ובליל יום כיפור שלחו חברה קדישא אנשים לשמור המת כמנהג העולם וכאשר

אַרײַן ריפֿין דיא רעשט חברה זענין
זײַא אַלֶע געקומען צו לויפֿען אונ
האָבען אָהן געהויבען צו זוכין אײַן
מיטל דער צו. דיא ערשטע זאַך
האָבען זײַא אָהן געטרינקען דעם מענטש
וואָס מען האָלט זײַן האַנד מיט בראָנפֿען
כדי ער זאָל ניט שטאַרבען פֿון שרעק
דער נאָך האָבען זײַא גענומען מיט
כותנות אַרויס צו רײַסען זײַן האַנד
האָבען זײַא ניט געקאָנט דער נאָך
האָבען רופאים געזאָגט אַז מען זאָל
זעהן דעם טויטען טאָמער לעבט ער נאָך
און מען האָט איהם געשלאָגען אָדער
זעט עס איז נאָר קײַן בלוט ניט
בעגאַנגען דער נאָך האָבען אַנדערע
געזאָגט אַז דיא האַנט איז בײַא איהם
געפֿרוירען געוואָרען היינו ער איז
געפֿרוירען פֿון קעלט דאָרך דעם קען
דער לעבעדיקער ניט אַרויס נעמען
זײַן האַנד האָבען זײַא געזאָגט אַז
מען זאָל וואַרימען וואַסער און מען
זאָל דער וואַרימען דיא האַנד פֿון דעם
טויטען מיט זידיגדיג וואַסער וויא מען
האָט גענומען צו ברינגען דיא האַנד פֿון
דעם טויטען האָט דער לעבעדיקער
זעהן געהויבען צו שרײַען פֿון דיא
מדיקײַט דער נאָך האָט אָהן געהויבען
דאָס הויז געזינד פֿון דעם טויטין צו
בעטין אַז ער זאָל איהם נאָך לאָזין

און עס האָט קײַן שום זאַך ניט
געהאָלפֿין ביז וואַנין עס איז געקומען
אײַן שליח פֿון דעם עלצטין פֿון שטאָט
און פֿון רב און ער האָט איהם געזאָגט
אַז דער רב האָט געזאָגט אַז דיא
וועסט ניט נאָך לאָזין דיא האַנד
וועט מען דיך מחרים זײַן אַזוי האָט ער
באַלד נאָך געלאָזט דיא האַנד און
אײַן פֿינגער איז געבליבען בײַא איהם
אָב געשטאָרבען ביז זײַן טויט. און
דער מענטש וואָס ער האָט מיר דאָס
דער ציילט איז ער געוועזען דער בײַא
און האָט געקוקט אויף דעם זײַנער
וויא לאַנג עס וועט דויערין האָט
גידויערט צווייא שעה פֿון דעם אָהן
הייב האַלטען ביז ער האָט נאָך געלאָזט
און דאָס מיינונג דער פֿון וואָס ער האָט
אָהן געכאַפּט איהם. איז קענטיג.
בעוויל איהם האָט פֿערדראָסען פֿאַר
וואָס מען האָט זיך מיט איהם געפֿאָרט
מיט שאַנד. ניט נאָך זײַן עהרע:

מַעֲשֶׂה וואָס עס שטײַט פֿערשריבען
און פּינקס פֿון דער שטאָט
מוש. היינו עס איז דאָרט געקומען
אַאָרימאַן און הקדש אַרײַן ערב יום
כפור. און ער איז פּלוצלינג קראַנק
געוואָרען און איז געשטאָרבען איז
ערב יום כפור קײַן צײַט ניט געוועזין
זײַן רעכט צו טוהן האָט ער גימוזט
ליגין

נשתקעו האנשים בשינה ואח"כ באשר נתערו משינתם ראו כי המת איננו ולא נתודע איה הוא עד היום הזה ואח"כ שלחו שאלות ותשובות להרבנים הגדולים אם נזכר מאורע כזו בשום ספר והשיבו כי נעלם מהם דבר זה ולא נמצא בשום ספר כן כתוב בפנקס דמוש וזה ברור :

מעשה מה שאירע בעיר הלוסק שהיה שם איש אחד פשוט רק שהיה ירא ה' ולא היה ביכלתו להבין בספרים כלל ונסע על הקיץ לבאברויסק אולי יזדמן לו מה להרויח שם והשכיר את עצמו לאיש אחד להיות נוטר אילני מאכל העושים פירות שלא יגנבו מהם הפירות וכמה וכמה אילנות היה שם והיה דרכו לומר תהלים בע"פ והאילנות הנ"ל היו רחוק מהעיר והוא היה נוטר יחידי שם פעם אחד בלילה התמרמר את עצמו בבכיה באמירת תהלים בקפיטל למנצח על אילת השחר וישן מתוך בכייתו ועיקר הבכייה שלו היתה על מה שלא זכה לחכמה התורה וטבע של החיצונים היינו הקליפות ר"ל להתדבק באיש עצב ויתער משנתיה והנה שני אנשים עומדים לנגדו זקנים ונשואי פנים ויאמר האחד אני משה רבכם והשני אמר אני אליהו הנביא ויאמר להם למה באתם אלי ויאמרו לו שמענו את בכייתך שבחפצך שיהיה לך יד בחכמת התורה לכן באנו אליך ללמוד אתך וכן נבוא בכל לילה ולילה ללמוד אתך ואחר שתוכל ללמוד אזי תקשיב לדברינו לכל אשר אנו מצוים אותך אז תהיה מאושר מאוד וילמדו

לינען איבער יום כפור האט מען יום כפור ביינאכט געשיקט מענטשן מען זאל איהם היטין אזוי וויא עס דארף צו זיין. זענען דיא מענטשען ביינאכט אנטשלאפען געווארען דער נאך האבען זייא זיך אויף געכאפט איז דער טויטער נישט געוועזען. האט מען איהם געזוכט אונ ער איז נישט דא ביז דעם היינטיגען טאג דער נאך האט מען אויך געשיקט צו רבנים צו עס געפינט זיך אזא מעשה אונ ספרים האבען זייא צוריק געשריבין אז אונ ערגיץ געפינט זיך נישט אזעלכע זאך זייא וויסען נישט וואס דאס קאן זיין אונ דאס איז אנעוויסע זאך עס שטייט אזוי אונ פנקס :

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען אונ דער שטאט הלוסק דארטין איז געוועזין איין פראסטער מענטש ער האט גאר נישט געקענט לערנען נאר ער איז געוועזין זייער איין פרימער מענטש איז ער אמאל געפאהרען אויף

דעם זימער קיין באברויסק טאמער וועט זיך איהם עפיס מאכען פער־דינסט האט זיך איהם געטראפען צו היטין איין גארטין פון פירות נעבין באברויסק פלעגט ער אליין צו היטין איין מאהל ביינאכט האט ער געזאגט תהילים אויף דעם קול אונ האט זיך זייער שטארק צו וויינט אונ תהילים אונ וואס איז געוועזען זיין מיינונג דאס וואס ער קאן נישט לערנען. אונ עס איז בעוויסט אז צו טרויריקייט טשעפיט זיך נישט קיין גוטס וויא ער איז אנגשלאפינט געווארען האט מען איהם אויף געוועקט האט ער זיך אויף געכאפט זעהט ער עס שטייט נעבין איהם צוייא אלטע לייט מיט שיינע פענימער רופט זיך אהן איינער צו איהם איך בין משה רבינו אונ דער אנדערער זאגט איך בין אליהו הנביא אונ מיר האבען געהערט אז דוא האסט זייער געוויינט וואס דוא קענסט נישט לערנען זענען מיר געקומען דיר זאגען אז

ספר הזהר אתו כמו חצי שעה באמצע הלילה וכן יעשו בכל לילה. ויהי כבלות הקיץ בתחילת החורף כאשר כלתה אצלו שמירת האילנות אזי חזר לעירו להלוסק. וגם שם היו באים בכל לילה ללמוד אתו ספר הזהר ומקומו היה להתפלל בבהמ"ד של ר' אשר ז"ל ושם היו לומדים תורה. פעם אחת היתה מחלוקת בין הלומדים במקום אחד בפשט דברי הזהר והאיש הנ"ל היה מקומו אצל התנור כדרך הפחותים. ויהי כאשר שמע שהם מפלפלים בפשט דברי הזהר וילך אליהם ויאמר רבותי שמעוני ואף אני אענה חלקי בפשט דברי הזהר ויאמר להם הפשט ויראו הלומדים כי הפשט רחוק מאוד מן האמת רק התפלאו על ידיעתו בזה אשר הם היו יודעים אותו מכבר כי הוא עם הארץ ולא היה לו שום ידיעה לקרוא בספרים כאלה: ועוד פעמים אירע כזאת ויאמר להם ג"כ פשט רחוק מן האמת ומקומו היה בבהמ"ד של ר' אשר ז"ל והגבאי דשם הוא בנו ר' זלמן נ"י והוא מופלג גדול והוא דר בבהמ"ד שהיה לו שם מקום דירה עבור ב"ב פעם אחת בשבת אחר התפילה הלכו כל העם לאכול סעודת הצהרים כדרכב והאיש הנ"ל לא הלך לאכול אך בכה במרירות לב והאיש ר' זלמן אחרי כי שם ביתו ראה כי הוא יושב ואינו הולך לסעוד ובוכה במרירות אזי שאל את פיו שיודיעו שורש דבר על מה זה ועל מה זה ויספר לו כל אשר קרהו כנ"ל רק עד כה הייתי סובר שקדושים המה באמת והא' משה רבינו והשני הוא אליהו

אַלֶע נאַכט וועלין מיר קומען מיט דיר לערנען אונ אַז מיר וועלען דיך שוין אוים לערנען וועסט דיא דאַמאָלס זיַין גליקליך. נאָהר דיא זאָלסט אונין פאָלגען אונ ער האָט געמיינט אַז זייא זענען אמת'דיקע היילינע מענשין צום סוף זענען זייא געוועזען רשעים זייא פלעגען צו איהם קומען אַלע נאַכט אונ פאָר צייטין אונ האָבען מיט איהם גילערנט ספר הזהר נאָהר זייא פלעגין מיט איהם לערנען פאַלשע פשטים זייא האָבען מעהר נישט געדאַרפט נאָהר איהם אויבעל מאַכען דעם קאָפף אונ אַז עס איז געקומען ווינטער איז ער צוריק געקומען קיין הלוסק פלעגען דיא צוויא אַלטע אויך קומען צו איהם אַלע נאַכט לערנען מיט איהם אונ ספר הזוהר איין מאָהל האָבין זיך דיא לומדים פון בית המדרש גיקריגט אונ אַפשט פון אַ שטיקעל זוהר איז ער צוגעגאַנגען אונ ער האָט געזאָגט אַפשט האָבען זייא אָהן געהויבען צו לאַכען וויל דער פשט איז געוועזען זייער קרים נישט אמת האָבען זייא זיך זייער געחידושט וויא קומט דאָס צו איהם זייא דאָבען איהם געקענט פאַר איין פראָסטען מענטש וויא אַזוי ווייסט ער אַפילו עפּיס אונ זוהר אַזוי האָט זיך געמאַכט עטליכע מאָהל אַז ער האָט זיך צו'בין געבוטט אונ ווען ער האָט זיך אָהן געריבען איז אַלין געוועזען קרים אונ זייא האָבען זיך אויף דעם נאָהר נישט געקענט פאַר ווינדערען אונ דער יוד דאָט געדאַוועגט אונ ר' אשר'ם בית הכדרש אונ דאָרטען איז געוועזען איין נבאי ר' אשרס אַ זוהן ער הייסט ר' זלמן אונ ער וואוינט אונ בית המדרש דאָרטין איז דאָ פון זיַיט וועגין איין דירה. איין מאָהל שבת אַז אַלע מענטשין זענין אהיים גיגאַנגין פון דאַווענען עסין אונ דער מענטש איז פערבליבען אונ בית המדרש אונ וויינט מיט ביטערע טרערין איז ארבין געגאַנגען דער גבאי ר'

הנביא אך בלילה הזה הבנתי שהמה מהחצונים מהקליפות ר"ל וישאל לו איך הבנת ויאמר לו כי אמרו לי בלילה הזה שאדליק נר שצריכים להלימוד ולא אביתי כי אמרתי להם ששבת היום ואמר לי אחד אני משה ר' ואני אומר שמותר אתה להדליק ואתה אומר שאסור והשני אומר ג"כ אני אליהו הנביא ואני אומר לך שמותר אתה להדליק ואתה אומר שאסור ואעפ"כ לא אביתי להדליק ויכו אותי בכל זאת לא הדלקתי וידליקו המה ולמדתי אצלם אבל עתה אני מבין כי המה מהחצונים ומםקור הטומאה ר"ל [ולכן לא למדו אתו פשוטים ישרים ואמיתים רק רחוק מן האמת אחרי שהם מעלמא דשיקרא מכוחות הטומאה ר"ל] ועתה שאל עצה מר' זלמן נ"י הכל מה לעשות עתה ויאמר לו ר' זלמן הנ"ל שילך ויספר זאת לפני הגאון ר' מנחם מענדיל ז"ל שהיה אז אב"ד בהלוסק ואח"כ נתקבל לסלוצק שם ר"מ והוא הנקרא בפי כל ר' מענדיל סלוצקער ז"ל אזי הלך האיש הנ"ל ושאל עצה מהגאון הנ"ל וידוע שרבני האשכנזים אין להם חלק בנסתרות. ויהי כאשר שאל את פיו נתן לו עצה פשוטה שבאוהו לילה של מוצאי שבת הבא ילין בבהמ"ד הנ"ל ושם יהיו נעורים עשרה לומדים מופלגי תורה ושופר יהי' מוכן להם וכאשר יבאו החיצונים הנ"ל להאיש בבהמ"ד אזי יעמדו הלומדים על רגליהם ויכריזו עליהם בחרם חמור כחרם יהושע בן נון שלא יהיה להם שום שייכות להאיש הנ"ל כלל וכלל ויתקעו בשופר וכך היה

ר' זלמן פון זיין דירה און בית המדרש ארויין און האט איהם געפרעגט וואס ווייגסט דיא און גייסט נישט א היים עסען מיטאג האט ער איהם דער ציילט דיא גאנצע מעשה וויא זייא קומען צו איהם אלע נאכט לערנען און ביז דיא נאכט האב איך געמיינט אז זייא זענען הייליגע מענטשען אז איינער איז משה רבינו און דער אנדערער איז אליהו הנביא נאהר הייטיגע נאכט זענען זייא געקומען און איך האב הייטיגע נאכט נישט אהן געריירט קיין לעכט וואס עס זאל ברענגין איין גאנצע נאכט און זייא זענען געקומען און שטוב איז געוועזען פינצטער האבען זייא מיך געהייסען אהן צינדען איין לעכט האב איך זייא געזאגט מען טאהר נישט עס איז שבת רופט זיך אהן איינער איך בין דאך משה רבינו און איך זאג אז מען מעג אהן צינדען איין לעכט מן הסתם מעג מען און דער אנדערער רופט זיך אהן אז איך בין אליהו הנביא איך זאג אז מען מעג מן הסתם מעג מען און איך האב דאס אלעס נישט געהערט און האב נישט געוואלט אהן צינדען דיא לעכט איהם שבת האבען זייא מיך געשלאגען איך זאל אהן צינדען און איך האב פארט נישט אהן געצינדען האבען זייא אליין אהן געצינדען אלעכט און איך האב מיט זייא געלערינט נאהר יעצט פאר שטייא איך שוין אז דאס איז נישט קיין הייליגע מענטשען ווייל זייא האבען מיך געהייסען אהן צינדען אלעכט אים שבת מן הסתם זענען זייא רשעים דאריבער וויין איך און גייה נישט עסען. אזוי האט ער דער ציילט פאר דעם גבאי ר' זלמן און ער האט בייא איהם געפרעגט איין עצה וואס צו טוהן האט ר' זלמן איהם געהייסען גיין צום רב און פרעגען בייא איהם וואס צו טוהן און דאמאלס איז געוועזען רב און הלוסק הגאון ר' מנחם מענדיל סלוצקער ז"ל איז ער

גינאנגין

כי באותו הלילה נתעורו הלומדים בבהמ"ד של ר' אשר ז"ל והגבאי ר' זלמן הנ"ל היה ג"כ עמהם ועסקו בתורה כמעט עד חצי הלילה והאיש הנ"ל שכב שם על הספסל ופתאום התעורר משינתו בבהלה ויאמר להלומדים החיצונים הללו עומדים לנגדי ותובעים אותי שאלך ללמוד עמהם אזי עמדו כל הלומדים על רגליהם ויחרימו אותם כנ"ל ויתקעו בשופר וברחו החיצונים הנ"ל כמטחוי קשת ומאז והלאה לא באו אצלו רק שפעם אחד נראו לו דרך חלון ויאמרו לו למה לא הפצת להיות מאושר בארץ ושוב לא ראה אותם כל ימיו חייו . והלומדים הנ"ל אשר היו נעורים באותו הלילה המה ספרו לי המעשה הזה : מהמעשה הזאת נוכל לידע כי שיטת המינים הוא שקר מוחלט שהם אומרים שלא יוכל לחיות דבר נגד חוקי הטבע ומהמעשה הזה נוכל להבין שיש כמה דברים בעולם שהמה נגד חוקי הטבע גם נוכל ללמוד מזה אמיתות תוה"ק כמה הוא כוחות הקדושה מתגברים על כוחות הטומאה אשר החרם שלנו זיה בו כח להגרש אותם :

מעשה שאירע באוזדע אשר שמעתי מכמה וכמה אנשים חשובים מאוזדע וכולם

געגאנגען פרעגען דעם רב האט איהם דער רב גיענטפערט ער זאל צו נויף ריפען מוצאי שבת קודש ביא נאכט א מנין מענטשען לומדים זיא זאלען זיצין ביא נאכט אונ לערנען אונ בהמ"ד אונ דיא זאלסט אויך זיין אונ בית המדרש אונ דיא מענטשען זאלען האלטען ביא זיך איין שופר אונ אז דיא צוויא אלטע וועלען אריין קומען צו דיר ביא נאכט לערנען זאל דאס נאנצע מנין לומדים זיא ליינען אונ חרם אריין אונ זיא זאלען בלאזען שופר וועלען זיא שוין מעהר צו דיר נישט קומען אונ אזוי האט מען געטוהן מען האט צו נויף גענומען א מנין מענטשען לומדים אונ בית המדרש פון ר' אשר אונ דער גבאי ר' זלמן איז אויך געזעסען אונ דעם מנין אונ זיא זענען געזעסען אונ געלערענט אונ דער מענטש האט געבען זיא געשלאפען אויף איין באנק אונ מיטען דער נאכט האט ער זיך אויף געהאפט אונ ער האט געגעבען א געשריא אט זענען זייא דא זיא רופען מיך לערנען האבען אלע לומדים א געשריא געטוהן איהר זענט אונ חרם אונ טארט צו איהם מעהר נישט קימען אונ זיא האבען געבלאזען שופר זענען זיא אנטלאפען געווארען אונ זענען שוין מעהר נישט געקומען צו איהם נאר איין מאהל האבען זיא זיך בעוויזען צו איהם אונטער דעם פענצטער זיא האבען איהם געזאגט דיא האסט נישט געוואלט זיין גליקליך אונ פון דאמאלס אהן האט ער זיא שוין מעהר נישט געזעהן דער פון קאן מען פאר שטיין אז עס איז פערהאנדען אסאך זאכען וואס איז איבער דער טבע אונ ווידער קען מען פאר שטיין ווא ווייט דיא כוחות פון צדיקים זענען שטארקער וויא דיא כוחות פון רשעים אז דער חרם פון קדושה האט זיא געקאנט פערטרייבען . דאס האב איך געהערט פון גבאי ר' זלמן אונ פון נאך מענטשען וואס זיא זענען געוועזען אונ דעם מנין וואס זיא האבען זיא געלייגט אונ חרם אריין :

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען אונ אוזדע אונ איך האב געהערט פון עטליכע חשובי מענטשען

פון

ספרו לי בסגנון אחר היינו כי שם היה אפיקורוס אחד שלא היה מאמין בשום דבר גם היה שם שמש דמתא אשר הוא היה ממונה לקרוא לאנשים על איזה שמחה שיזרמן בעיר וממילא מובן שאיש כזה היה רגיל לטעום על השמחות י"ש לכן היה רגיל מעט בשתיית הי"ש רק זולת זאת היה הולך בדרך ישרה כדרך כל איש ישראל אח"כ שבק השמש הנ"ל חיים לכל חי אח"כ היה דרכו של האפיקורוס הנ"ל שבכל מקום עמדו בין האנשים היה מזכיר את שם השמש הנ"ל לגנאי ולהתלוצץ מעליו ולהזכיר שמו ולאמר אולי אתה חפץ עתה לשתות י"ש ובכל שעה היה מורגל על לשונו שמו של הנפטר הנ"ל ולהתלוצץ מאתו אח"כ נולד לו ילד אזי בלילה לקח נר בידו ועלה על העלייה לקחת משם מטה קטנה עבור הילד הנולד ומצא כי אותו האיש ר' יעקב שמש שוכב בהמטה קטנה לבוש בתכריכיו והאפיקורוס הנ"ל אחרי אשר היה אביר לב מאוד אזי אמר להשמש יעקב שמש צא מהמטה ויקם ר' יעקב שמש מהמטה ועמד לנגדו ויקח האפיקורוס הנ"ל את הנר ויושט לו בפניו בכל זאת הקריב השמש הנ"ל אליו והתחיל האפיקורוס הנ"ל ללכת לאחוריו ולהשמט מאתו עד שהגיע להארובה שמשם יורדין למטה והוא היה אז בהול כי הילוכו היה דרך אחוריו כי פניו היה אל מול פני השמש לכן לא ראה את הארובה ונפל שמה לארץ ונתרסק

פון אונזרע האבען מיר אלע דער ציילט אויף איין אופן. היינו דארטען איז געוועזען איין אפיקורוס איין אויס געלאסינער מענטש וואס ער האט נישט געגלייבט אונ קיין שום זאך אונ דארטען איז געוועזען איין שמש ער האט געהייסען יעקב שמש וואס ער פלעגט דארטען ריפען אויף אלע שמחות וואס מאכט זיך אונ שטאט. פאר שטייט מען אז אזא מענטש איז געוואהנט צו אביסיל בראנפען שטענדיג נאר אונ אלע זאכען איז ער געוועזען איין ערליכער יוד ווִיא אלע יודין דער נאך איז דער שמש געשטארבען האט דער אפיקורוס. דער לין אהן געהויבען צו מאכען ליצנות פון איהם היינו וויא ער פלעגט שטיין מיט מענטשען אונ רעדין פלעגט ער אלין שפעטען מיט ליצנות אונ ער פלעגט זאגען יעקב קום נעם אביסעל בראנפען ער פלעגט עהם נאהר פון מויל ניט ארויס לאזען אונ אזוי איז געוועזען א הופשע צייט דער נאך האט דעם אפיקורוס ווייב געהאט א קינד האט ער געדארפען האבען א וויג בעטיל פאר דעם קינדם וועגען אונ בייא עם אויף דעם בוידים איז געוועזען א וויג בעטיל דאס איז געוועזען בייא נאכט האט דער אפיקורוס גענומען א לעכט אונ איז ארויף געגאנגען אופין בוידים ארופ נעמען דאס וויגעלי האט ער דער זעהן אז יעקב שמש ליגט אונ וויגאלי אונ ער איז אהן געטאהן אונ תכריכים אונ דער אפיקורוס איז געוועזין א שטארקער מענטש זאגט ער צו אים יעקב גייא ארוים פון דער וויג איז ר' יעקב ארויס געגאנגען פון דער וויג אונ האט זיך געשטעלט אקעגין אים האט דער אפיקורוס גענומען דאס לעכט אונ שטופט אים אונ דיא אויגען דער ר' יעקב איז צו אים נענטער צו געגאנגען האטש ער האט אים געשטופט מיט דעם לעכט אונ דיא אויגען פון דעסט וועגין איז ר' יעקב צו אים צו גינאנגין אלע מאהל נענטער. האט זיך דער אפיקורוס אהן געהויבען אבצוריקען

פון

אבריו ונפל טוה למשכב וחלה שני שבועות וספר זאת המארע לפני כל מבקריו ואח״כ שבק חיים לכל חי :

שער החלומות בענין החלומות צ״ע לישבם דבמס׳ גיטין דף נ״ב בסק הגמ׳ דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין ובכמה מקומות מוכח דיש חלומות המתקיימים כמו חלומותיו של יוסף הצדיק ושל שר המשקים ושל פרעה וכמה חלומות של פרק הרואה שמצינו שנתקיימו גם אמרו שם בגמ׳ חלום של שחרית מתקיים גם הרשב״א ז״ל בתשובתו בסימן תפ״ג העיד שכל מה שאומר לו אביו בחלום נתקיים בו ואירע לו כמו שאמר לו אביו והאמת נלפענ״ד כי מה שאמרו בגמ׳ דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין היינו לענין דינא הלכה למעשה אין לסמוך על החלום משום שעל פי רוב החלומות שוא ידברו אבל

פון אונטער ווילעבין איז ער גענאנגען ארונטער ביז וואגען ער איז געקומען צו דעם לאך וואס מען נימט דארך איהם אויף דעם בוידים ארויף אונ ער איז אונטער ווילעבין א רונפף געפאלען פון דעם בוידים האט ער זיך שטארק צו שלאגען אונ ער איז געוועזען קראנק צוויא וואכען דער נאך איז ער געשטארבען אונ פאר דעם טויט האט ער דער ציילט דיא זאך וואס עס האט זיך איהם געטראפען פאר דיא אללע מענטשען וואס זענען געגאנגען איהם מבקר חולה זיין :

יעצט וועל איך אבך דער ציילען דעם אונהאלט פון דיא חלומות וואס עס חלומט זיך דעם מענטש אונ דער גמרא גיטין שטייט אז פון חלומות קומט ניט ארויס קיין גוטס אונ קיין שלעכטין פון דעסט וועגין געפינען מיר אונ א סך ערטער אז עס איז פער־האנדען א סך חלומות וואס זיא ווערען מקוים דיא חלומות פון יוסף הצדיק אונ פון דעם שר המשקים אונ פון פרעה . אונ וויא פיעל חלומות וואס עס שטייט אונ פרק הרואה וואס זייא זענען מקוים געווארען אויך שרייבט דער ספר רשב״א אונ סימן תפ״ג אז איין וואס זיין פאטער האט איהם געזאגט אונ חלום איז אלטין מקוים געווארען . נאר דער אמת געפעלט מיר צו זאגען אז וואס דיא גמרא זאגט אז דיא חלומות זענען נאר ניכט איז נאר אקעגען טוהן א דין דארף א חלום דאס טוט מען ניכט ווייל טאמער איז דער חלום פאלש וואריען צום מיינסט זענען דיא חלומות ליגענד . נאר א מאהל טרעפט זיך אז עס חלומט זיך א אמת׳ע זאך . וואס עס ווערט מקוים דאריבער אז עס חלומט זיך א שלעכטע זאך ה״ו דארף דער מענטש בעטען דעם השי״ת ער זאל דעם חלום פאר קערען צו גוטען אונ איך האב געזעהן אז דיא מפרשים פון מדרש ברענגען פון ירושלמים וועגען אז א מענטש איז זיך מצער אויף א זאך אונ דער נאך זעהט ער אזא זאך וואס עס בעווייזט אויף דער זאך וואס ער דארף האבען ווערט דאס מקוים , אונ אז מען וויל קלערין ווער דער ציילט דאס דעם מענטש אונ חלום איז אזוי . פראסטע חלומות פאלטשע איז אדער פון דיא מחשבות וואס דער מענטש קלערט בייא טאג חלומט זיך דאס בייא נאכט אונ אנדערע חלומות איז דארך א שד . אונ אמת׳ע חלומות איז אמאל דארך א מלאך אונ אמאל זענען דארך דיא נשמות פון דיא מתים וואס זענען געשטארבען זייא קומען ארויף צו זייערע

קינדער

לפעמים מתקיים החלום וג"מ מזה שצריך האדם לבקש עליו רחמים גם ראיתי שמפרשי המדרש מביאים מירושלמי שאם אדם מצטער על איזה דבר ואח"כ רואה בחלומו ע"ז הענין אזי הוא מתקיים וכשתחקור מי הוא המגיד בחלום הוא כך לפענ"ד החלומות שהם שוא המה מהרהורי דלבא ולפעמים ע"י שד והחלומות האמיתיות יש מהן שע"י מלאך ויש מהן שע"י נשמות הצדיקים שכבר מתו שהמה מגלין לקרוביהן ענינים כמו שתראה מהמעשיות שאביא בעה"י:

מעשה שאירע בנאוואהרעדאק שידעתי זאת בברור ששמעתי מכמה אנשים נאמנים בסגנון אחד ומאיש אחד שמעתי שאמו של זה האיש הנ"ל ספרה לו היינו ששם הי' איש אחד יודע נגן אשר הוא עתה ש"ץ בקהילה גדולה וחלה האיש הנ"ל על שפתיו חולי הנקרא ראק ר"ל והיתה החולי הולכת ומתגברת עד שנואשו הרופאים של נאוואהרעדאק מלרפאותו ואמרו לו שאין לו שום תרופה למחלהו זולת אם יבא לפני הרופאים דקארעטיא ויתיעצו על אודותו ואמרו לו שאין תרופה למחלתו זולת שיחתכו הבשר החי שעל שפתיו רק שהוא בסכנה גדולה אולי ימות תחת ידיהם לכן בקשו מאתו שיתן להם כתוב וחתום שאם אולי ימות תחת ידיהם לא יהי' להיורשים שלו עליו שום טו"מ ויתן להם כתוב וחתום ויאמרו אליו שיבאו אליו בבקר בטרם שיש רעש בחוצות ויחתכו את הבשר החי שעל שפתיו והבשר החי היתה כ"כ מתגדלת ר"ל עד שלא היה יכול לתת לתוך פיו שום מאכל זולת משקה היו שופכים לתוך פיו ע"י שפופרת קנה חלול וגם לא היה יכול לדבר זולת לרמז ברמיזה והיה על אכסניא שלו חדר מיוחד יבורו ואמו הזקנה היא היתה עמו ותשרתהו וישן ברוב עצב

קרובים אונ זייא זענען זייא מודיע זאכען אונ איך וועל דא אי"ה שרייבען אמתע מעשיות פון חלומות וואס איך וויים אז דאס איז אמת:

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען אונ דער שטאט נאוואהארעדאק

אונ איך האב דאס געהערט פון עטליכע מענטשען וואס זייא וויסען אז דאס איז אמת אונ איינער האט געהערט פון דער מוטער פון דעם מענטש וואס איהם האט זיך געטראפען דיא מעשה. דהיינו דארטין איז געווען א חזן וואס ער איז קראנק געווארען אויף זיין ליפ עס האט זיך איהם געמאכט א ראק אויף דער ליפ ר"ל. האט זיך דיא קרענקהייט אזוי אלע מאהל געגרעסערט אז דיא דאקטורים פון נאוואהארעדאק האבען איהם שון געזאגט אז זייא קאנען איהם נוט העלפען נאר ער זאל פארען קיין ווארשא. אונ דער אקארעטניע אפשר וועלען זיי איהם קאנען העלפען איז ער געפארען קיין ווארשא. ווייא ער איז געקומען קיין ווארשא האבען דיא דאקטורים פון דעם אקאדעמיע געזאגט אז עס איז צו איהם קיין שום רפואה ניט דא נאר מען דארף איהם מאכען א אפעראציע האבען זייא איהם געזאגט אז ער זאל זיך אונטער שרייבען אז טאמער שטארבט ער זאלין זיינע יורשים ניט האבען קיין טענה צו זייא האט ער זיך אונטער געשריבען אונ זייא האבען דאס זיך געאיינט אויף מארגען פריא זאלען זייא קומען מאכען דיא אפעראציע אונ דער חולה איז איינגעשטאנען אונ איין דאמעלט אליין אונ אבאזונדערען צימער אונ זיין אלטע מוטער דאט איהם באדינט איז ער ביינא נאכט

אנטלאפען

ויגון ויחלום והנה אבי אביו אשר מת מכמה שנים בא אליו והביא לו עשבים ויתן לו בידו ויקפוץ את אגרופו ויאמר לו שישים את העשבים אלו לתוך כלי כוס זכוכית וימלאנה מים וישתה ויתער משינתיה והנה העשבים הוא אוחז בידו אזי מיד העיר את אמו משינתה והראה לה העשבים האלה ויאמר לה ברמיזה שתתן לו כוס מלא מים וישם את העשבים וישתה אתהמים ע"י שפופרת הנ"ל ותיכף כששתה את המים אזי נתקטן הבשר חי שליש ואח"כ שתה עוד שני פעמים והנה שבה כבשרו ונרפא החולי בשלימות ובבקר באו הרופאים חכמי הקאדעמיא וראו והנה נרפא הנגע ויתפלאו ע"ז מאוד מה טיבו של הענין ויספר להם את כל המאורע ויאמרו לו שיראה להם את העשבים האלו וירא לנפשו להראות להם מפני שאבי אביו הזהיר אותו בחלום שיניח את העשבים האלו על קברו פן לא יחזירוהו לו ויראם עשבים אחרים ויאמר להם כי הוא זה והאיש הנ"ל הוא עתה ש"ן במקומות הרחוקים :

אנגעשוואָלען געוואָרען מיט גרויס אומגליק איז איהם געקומען צום חלום זיין זיידע זיין פאָטערס פאָטער און ער האָט איהם געבראַכט אגרעזעל און האָט איהם אַריין געלייגט און דער האַנד אריין און האָט איהם פאַר מאַכט די האַנד און ער האָט איהם געזאָגט אַז ער זאָל דאָס אַריין טוהן און אַגלאָז וואַסער און אוים טרינקען דאָס וואַסער דער נאָך זאָל ער ווייטער אָהן גיסען מיט וואַסער און אוים טרינקען און דער נאָך נאָך איין מאָהל אַזוי זאָל ער טוהן דריא מאָהל וועט ער ווערען געזונד דער נאָך האָט ער זיך אויף געכאַפט פון דעם שלאָף און דאָס גרעזיל איז געוועזען ביא איהם און דער האַנד האָט ער אויף גיוועקט זיין אַלטען מוטער און ער האָט איהר געזאָגט אָפען ווינק אַז זיא זאָל איהם דער לאַנגען אַגלאָז וואַסער האָט ער דאָס גרעזעלע אריין געלייגט און דעם וואַסער און ער האָט דאָס אוים געטרינקען דאָרך אַ ליקע מיט אַ רעריל וואָס מען פלעגט איהם אַריין גיסען און דורך אַריין וואַרען עסען האָט ער ניט געקאָנט נאָר געטראַנקען פלעגט מען איהם גיסען דאָרך אַ ציינעריל און האַלז אַריין האָט מען איהם אַריין גינאָסען דאָס גלאָז וואַסער וואָס דאָרטען האָט זיך געוויזען דאָס גראָז איז באַלד געוואָרען מיט איין דריטעל קלענער דיא ליפּ דער נאָך האָט ער נאָך אַמאָהל איין געווייקט דאָס גראָז און אַגלאָז וואַסער און ער האָט ווידער אוים גיטרינקען אַזוי האָט ער געטוהן דריא מאָהל איז גיוואָרען דיא ליפּ געזונד ווי פריער. דער נאָך און דער פריא זענען געקומען דיא דאָקטוירים פון דער אַקאַדעמיע האָבען זיי איהם געפונען אַז ער איז שוין געווען געזונד האָבען זיא זיך דערויף זייער פאַר וואונדערט האָבען זייא איהם געפרעגט וואָס איז דאָס פאַר איין מעשה האָט ער זייא דערציילט דיא גאַנצע געשיכטע האָבען זייא איהם געהייסען אַז ער זאָל זייא ווייזען דאָס גראָז האָט ער זייא מורא גיהאַט צו ווייזען טאָמער וועלען זייא איהם ניט אָב געבען און זיין זיידע האָט איהם געזאָגט און חלום אַז ער זאָל לייגען דאָס גראָז ביא אום אויף דעם קבר איבער דעם האָט ער געוויזען דיא דאָקטוירים איין אַנדער גרעזיל און ער האָט זייא געזאָגט אַז דאָס איז דאָס גראָז. און דער מענטש איז

יעצט

מעשה מה ששמעתי מאיש אחד ת"ח וירא ה' מו"ה ר"י ששמע מר' ראובן נ"י אשר אני מכיר את ר' ראובן הנ"ל ג"כ שהוא איש פשוט ואינו למדן רק שהוא י"א ותשוקתו להתחבר עם אנשים ת"ח ויראי ה' ובימי עלומיו היה בעל עגלה עם שלשה סוסים והיה מתפרנס מזה וידוע המנהג של בעלי עגלות דליטא טרם שנתהוה המסלת הברזל שהיו כבולים כל ימיהם בנסיעות רחוקות ועל הדרך שר' ראובן הנ"ל היה צריך ליסע שם היה בעל אכסניא אחד אשר היה ת"ח מופלג והאיש ר' ראובן הנ"ל אשר תשוקתו תמיד להתקרב אל ת"ח היה מתארת תמיד אצל בעל אכסניא הנ"ל פעם אחד בעש"ק היה רחוק מהאכסניא הנ"ל וימהר את סוסיו לבוא אל האכסניא הנ"ל על ש"ק כדי להנות מהאיש הת"ח הנ"ל ויבא להאכסניא ע"ש קודם חשיכה ושם היה להקת אורחים נכבדים ע"ז השבת וקודם חשיכה כאשר הדליקו נרות הדליק בבית נר אחד גדולה שיספיק על כל הלילה כדי שיוכל הבע"ב ללמוד שם ויהי בלילה אחרי אכלם ערכו מקום לשכיבה עבור הסוחרים לפני כל אחד ואחד לפי כבודו ולפני ר' ראובן הנ"ל לא היה מקום לשכיבה ואז היה זמן הקיץ ויאמר לו בעל הבית כי שני אנשים חייטים עושים מלאכה אצל אדון החצר והם ישנים בבית דירה של מסגוא היינו [אסטארעלי מיט הייא] השייך לאדון החצר לכן יען לו שילך גם הוא לישן שם וילך ר' ראובן נ"י וישכב שם עם שני האנשים החייטים הנ"ל ויהי כאשר התחיל לישן חלם לו והנה בא אליו אביו זקנו אשר מת מכמה שנים

יעצט אַ חזן אונ אַ ווײַט אָרט:

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דער צײַלט מײַנס אַבעקאַנטער וואָס ער איז אַ גרויסער נאָמס פאַרכטיגער מענטש וואָס ער האָט געהערט פון אַפרוםען מאַן ר' ראובן נ"י וואָס עם האָט זיך געטראָפען. ער איז אַפראָסטער מענטש ניט קײַן לערנער נאָר ער איז אַפרומער יוד אונ ער האָט זיך ליב געהאַט צו בעהעפטין מיט אַזעלכין מענטש וואָס ער קאָן לערנען. אונ דער יונגענד איז דער ר' ראובן געוועזין אַ בעל עגלה ער האָט געהאַלטען דרײַא פערד אונ דער פון האָט ער זיך מפרנס געוועזען אונ עס איז בעוויסט דאָס פורעכטס פון דיא בעלי עגלות פון דער ליטא אײדער עס איז געוואָרען דער באַהן אַז זײַא פלעגין זיך זאָמען אונ וועג אַ לאַנגע צײַט איז געפאָרען דער ר' ראובן אונ וועג אַרײַן אונ אויפין וועג איז געוועזין אײַן נאַסט הויז וואָס דער מענטש איז געוועזען אַגרויסער ת"ח אַלערנער אונ דער ראובן פלעגט ווען אַלע מאָהל כדײַא אים אײַן שטײַן בעווײַל ער זאָל קענין הנאה האָבין פון דעם בעל הבית'ם לערנין אײַן מאָהל פרײַטיג איז ער געוועזען אונ וועג ווײַט פון דעם נאַסט הויז האָט ר' ראובן פלײַסיג געטריבען דיא פערד בעווײַל ער זאָל קימען אויף שבת צו דעם נאַסט הויז איז ער געקומען צײַא פאָרען אויף שבת אונ ערב שבת פאַר נאַכט האָט מען אָן געצונדין אַגרויסע ליכט אונ שטיב עס זאָל זיך ברענען אַנאַנצע נאַכט בעווײַל דער בעל הבית זאָל קאָנען לערנען כדײַא נאַכט דער נאָך אַז מען האָט אָב געגעסען האָט מען געגעבען אַלע אורחים ערטער אויף שלאָפין נאָר עס איז געוועזין ווײַער אַכאַך אורחים איז פאַר דעם ר' ראובנין ניט געווען קײַן אָרט ווּא צו שלאָפין אונ דאָס איז געוועזין

ויאמר לו קום לך מזה ויתער משנתיו וירא ויאמר אין זה כי אם שבאו גנבים לגנוב את סוסיו וימהר ללכת אל האכסניא וירא את סוסיו והנם בשלימות ויבטל את חלומו ויאמר החלומות שוא ידברו וילך שנית לישן שם עם הזמני היוטים הנ"ל . ויהי כאשר התחיל לישן שנית והנה אביו זקנו בא אליו שנית ויאמר לו קום לך מזה ויאמר בלבו עתה הוא בודאי שגנבים באו לגנוב את סוסיו וילך שנית אל האכסניא לראות את סוסיו והבעל אכסניא יושב ולומד בבית ויאמר לו הבע"ב למה זה עתה הולך כל שעה לבקר את סוסיך הלא בית הסוסים סגור ואני ער פה ולא ענהו ר' ראובן הנ"ל ויבקר שנית את סוסיו והנם בשלימות ויבטל שנית את חלומו וילך לישן שם שנית ויהי כאשר התחיל לישן והנה אביו זקנו בא אצלו ויאמר לו קום ברח לך מהרה מזה ויבהל מאוד ויקם וילך להאכסניא ויאמר להבעל אכסניא שבחפצו לישן פה אצלו על הספסל ויאמר לו שכב פה . ויהי כאשר שכב על הספסל טרם שהתחיל לישן והנה העטים

געוועזן זומער צייט האָט דער בעל הבית געזאָגט צו דעם ר' ראובן דאָ איז דאָ צווייא שנײַדערס וואָס זייא אַרבייטען בייא דעם פּריץ און זייא שלאָפֿען דאָ און הויף און אַבמאָדאַלע פֿון זייא דאָרט נייט לייגט אייך האָט זיך דער בעל הבית געזעצט לערנען און ר' ראובן איז אַוועק געגאַנגען און דער סטאָדאַלע און האָט זיך געלייגט שלאָפֿען דאָ אין הויף מיט דיא שנײַדערס ווייא ר' ראובן איז אַנטשלאָפֿען געוואָרען האָט זיך אים געחלומט אַז זײַן זיידע וואָס ער איז שוין לאַנג טויט איז צו אים געקומען און האָט אים געזאָגט גייא אַוועק פֿון דאַנען האָט זיך ר' ראובן אויף געחאַפּט האָט ער געקלערט נעווים וויל מען גנבענען דאָס פֿערד דאַרום האָט אים זײַן זיידע אויף געוועקט נעמט ער און גייט און נאָכט הויז אַרײַן און גייט אַקוק צו דעם פֿערד האָט ער געזעהן אַז דאָס פֿערד איז דאָ איז ער געוואָרען בייז אויף זיך אַליין קלערט ער זיך מיילא וואָס עס חלומט זיך און איז ווידער צוריק געגאַנגען און דער סטאָדאַלע אַרײַן שלאָפֿען ווייא ער איז ווידער אַנטשלאָפֿען געוואָרען איז זײַן זיידע נאָך אַמאָהל געקומען און האָט אים געזאָגט גייא אַוועק פֿון דאַנען האָט ער זיך ווידער אויף געחאַפּט האָט ער זיך געקלערט אַז מען וויל געווים גנבענען דיא פֿערד איז ער ווידער אַוועק און אַלטיינג געגעבען צו דיא פֿערד און דער בעל הבית איז געזעסין און געלערנט רופֿט ער זיך אָן צו ר' ראובן וואָס גייט איהר אַרום אַלע מאָהל היטען דיא פֿערד דיא שטאַל איז דאָך פֿאַרשלאָסען און איך בין אויף זאָגט ער אַז עס פֿראַנטיט זיך טור אַלע מאָהל און חלום זאָגט דער בעל הבית נייט שלאָפֿען און קלערט נאָר נישט אויף קיין שום זאַך איז ער ווײַטער אַוועק געגאַנגען שלאָפֿען ווייא ער איז ווידער אַנטשלאָפֿען געוואָרען איז ווידער געקומען זײַן זיידע צו חלום און זאָגט צו אים אַנטלויף פֿון דאַנען ווייא דיא קענסט האָט ער זיך אויף געחאַפּט און האָט זיך זייער דערשראָקען און איז אַוועק געלאָפֿען צו דעם בעל הבית און שטיבּ אַרײַן און זאָגט צו אים איך וויל דאָ שלאָפֿען נעבען אייך זאָגט דער בעל הבית צו אים לייגט אייך דאָ אויף דעם בענקיל נעבען מיר איז ער אַזוי געלעגן צו

רידעט

דהתקררו בעבים ופתאום נשמע קול רעם גדול והרעם הנ"ל נפל לתוך בית מכפוא הנ"ל אשר השני היטים ישנים שם ונשרף הבית מכפוא עם המספוא עם השני היטים הנ"ל ור' ראובן הנ"ל ניצול מזה בהשגחת השי"ת. מהשני מעשיות הנ"ל נוכל להכיר השגחת השי"ת בעולמו ושבכל הוא עושה שליחותו ומזמנת השארת הנפש כמובן:

מעשה מה ששמעתי מרב אחד ששמע מאדם נאמן שהיה בשעת מעשה היינו בעיר אחת סמוך לווילנא התקיטט רב אחד עם השו"ב דשם על שהכשיר שאלה אחת בענין אינותא דוורדא אח"כ בלילה כאשר נרדם הרב מעט נדמה לו כאילו אחד אמר לו למה זה ערערת על השו"ב בשאלה הוורדא אמאי לא תסתכל בעצמך שאתה מלובש שעטנז אזי כשהתעורר לשנתיה התחיל לחפש בבגדיו אולי יש שעטנז ולא מצא אח"כ כשחזר ונרדם אזי נדמה לו שנית שאומרים לו כך כנ"ל אזי התעורר שנית משנתיה והזר לחפש שנית בבגדיו אולי יש שעטנז ומצא שהכובסת עשתה סימן בכתונת שלו במעט חוט צמר

רידערט און גיקלערט וואס קען דאס זיין פאר א מעשה דער וויל האט זיך דער הימעל אן גיהויבען צו וואלקינען און עס האט גיגעבען אקלאפ אריינער און דער סטאדאליע אריין וויא דיא שניידערס זענין גישלאפען און די כבאדאליע מיט דיא צוויי שניידערס זענין פארברענט גיווארין און ר' ראובן איז באשיצט גיווארען · פון דער מעשה קען מען פארשטיין וויא וויט השי"ת גיט אכטונג אויף דעם מענטש און דעם גלייכן אז נאך דעם טויט קאן אויך דער מענטש עפיס העלפין מיט זיינעם זכות:

מעשה וואס איך האב גיהערט פון איין רב וואס ער האט גיהערט פון דעם מענטש וואס ער איז גיוועזין דערביי · און א שטאדט נעבין ווילנא האט דער רב פון דער שטאט זיך גיקריגט מיט דעם שוחט וואס ער האט כשר גימאכט אשאלה פון אדערין און אבהמה דאס איז די וואדרי וואס ווערט גירופין נגב ביא דער בהמה · ביינאכט אז דער רב איז אנשלאפין גיווארען האט זיך אים גיחלומט אז איינער זאגט צו אים פאר וואס האסט

די גהאט צו טוהן מיט דעם שוחט פאר דער ווארדע אזעלכע אדערין וואס עס איז ניט גיוועזין אקיראם פאר וואס קיקסטו ניט אויף דיר אליין וואס אונ דיינע קליידער איז דא שעטנז האט ער זיך אויף גיחאפט און ער האט אן גיהויבען צו זיכין און זיינע קליידער האט ער גאר נישט גיפינען האט ער זיך ווייטער גילייגט שלאפין האט ער ווידער גיזעהן און חלום וויא איינער זאגט אים דאס זעלבע פאר וואס האסט זיך גיקריגט מיט דעם שוחט פאר דער ווארדע (אזעלכע אדערין) פאר וואס זעהסט דיא ניט וואס ביי דיר אין די קליידער איז דא שעטנז האט ער זיך ווידער אויף גיחאפט און ער האט אן גיהויבען צו זוכין און זיינע קליידער האט ער גיפינען אז און זיין העמד איז גיוועזין אן גינייט אשטיקעל וואהל וואס דיא וועשין האט אן גינייט פאר א צייכין עס זאל זיך ניט פערביטען אויף אנאנדער העמד. אויף מארגען האט ער גישיקט רופען דעם שוחט און האט אים איבערגיבעטין און ער האט באר אלע דער ציילט דיא גישעכטע:

מעשה

שתפרת בחילוקו כדי שלא תתחלף אצלו באחרת אזי למחר שלח לקרוא להשו"ב ופיים אותו וספר כל המאורע:

מעשה מה שסיפר לי מופלג אחד לדבר ברור מה שקרה בעירו באחד שבלע מחט ונתחב לו בגרונו וקראו לרופאים מובהקים ואמרו שצריכים לעשות לו ריפעראציע היינו לחתוך שם בגרונו וכששמע האיש הנ"ל אזי נבהל מזה וימאן בדבר אזי אמרו בני ביתו להרופאים שיעשו לו בע"כ וכששמע זאת האיש אזי ברח היערה שהעיר הזאת היא קרובה ליער אזי ברח שם והיה שם כל היום ובלילה בא לביתו וישכב על משכבו ברוב צער ויסורים ונרדם מעט אזי נדמה לו כאלו אחד אמר לו שפעם אחד קרה מקרה באחד שנתחב לו מחט בגרונו אזי הניח את רגליו וגופו על דבר גבוה וראשו ופיו השפיל עד לארץ ורק בכח הרבה אזי יצא ממנו המחט ע"י כיחו וניעו. ועתה גם אתה עשה כך אולי יועיל לך אזי מיד הקיץ משינתיה והניח גופו ורגליו על המטה וראשו השפיל עד לארץ ורק בכח עד שהפליט את המחט מלוכלכת בהרבה דם וליחה אז קרא לכל בני ביתו והראה להם ונרפא ממחלתו:

מעשה מה שסיפר לי איש אחד מפוחאוויץ דבר ברור שקרה בעירו הנ"ל היינו ששם בפוחאוויץ היה אדם גדול בתורה ובמעשים והיה מכונה

מעשה וואס מיר האט דער ציילט ארוכטינגער מענטש וואס ביי זייא אונ שטאט האט זיך ניטראפען. אמענטש האט איין גישלינגין אנאדיל אונ זיא האט זיך ארייין גישטעקט אונ האלז ארייין האט מען גירופען גרויסע דאקטורים האבין זייא אים גיהייסען מאכען א־עפעראציע מען זאל שניידען אונ האלז האט זיך דער שלאפער ניט גיוואלט לאזען שניידען האבען דאס הויז גיזינד גיבעטין דיא דאקטורים אז מען זאל אים מאכין דיא אפעראציע מיט גיוואלד וויא דער שלאפער האט דאס דער הערט איז ער אנטלאפין גיווארין אונ וואלד אריין דער וואלד איז גיוועזען נעבין דער שטאהט איז ער דארטין גיוועזען אנאנצע טאג ביא נאכט איז ער אהיים גיקומען אונ האט זיך גילייגט אונ זיין בעטיל אריין איז ער אנדרימלט גיווארין האט זיך אום גיחלומט אז איינער זאגט צו אים א מאהל האט איינער אנגישלינגען א נאדיל האט ער גילייגט די פיס מיט דעם גוף אויף א הויך ארט אונ דעם קאפ האט ער אראפ גילאזט נעבין דער ערד אונ ער האט גישפינען אונ געחראקיט מיט גרויסע קרעפטען ביז וואנען ער האט אוים געשפינען דיא נאדיל פריב דיא אויך אזוי צו טוהן האט ער זיך אויף גיהאפט אונ ער האט א־אפ גילאזט נעבין דער ערד דעם קאפ אונ דער גוף איז גיוועזען אויפען בעט אונ ער האט געשפינען אונ געחראקעט מיט גרויסע קרעפטען ביז וואנען ער האט אוים געשפינען דיא נאדיל זיא איז גיוועזען איין גערעכט מיט בליט אונ איטער אונ ער איז געזונד געווארען:

מעשה וואס מיר האט דערציילט א מענטש פון דער שטאט פוחאוויץ וואס דארטען האט זיך געטראפען א רעכטעגע מעשה דארטען איז געוועזען א גרויסער מאן איין לערנער אונ האט געטאהן גיטם מיט יערען מענטש ער האט גיהייסען ר׳

בפי כל ר' ארי' וגם עתה יש לו בן המכונה ר' אברהם בר ארי' ז"ל פעם אחת קרה מקרה אצל בתו של ר' ארי' זצ"ל שבנה כבן שמונה שנים נתכווצו גידי רגליו ע"י איזה סיבה ונעשה צולע על רגל אחר אזי דרשו ברופאים הרבה ולא הבינו מזור ותרופה לזה עד שנתיאשו מלרפאותו עוד והיה צולע על רגלו כמה שנים עד שהיה לערך אחד עשר שנה פעם אחת בבקר הקיץ הנער משנתיה ויספר לאמו שאביו זקנו ר' ארי' זצ"ל בא אליו בחלום ואמר לו שילחלח את ידיו בהזיעה שעל החלון וימשח בזה את רגלו על אותו המקום שנתכווצו גידיו וכן עשה איזה פעמים עד שנרפא רגלו כשאר כל הבריאים:

מעשה מה שסיפר לי מופלג אחד מו"ה מנחם מענדל נ"י והוא בנו של רב גדול מה ששמע מפי רבו מה שקרה לו איך שהיה לרבו של ר' מענדל הנ"ל חולי נכפו ר"ל ואעפ"כ הי' מלמד עם תלמידיו רק שהיום שהי' מרגיש בנפשו שביום זה יקרה לו חולי הנ"ל היה משלח את תלמידיו והיה אומר להם

ארי' אונ עֶר האָט גֶעהאַט נאָך אַ זוהן אונ פוּחאָווין עֶר הייסט ר' אַברהם ר' אַרי'ס האָט זיך גֶעטראָפֶען אַז ביי דעֶם ר' אַרי'ס אַ מאָכטעֶר האָט איר'ס אַזוהן פון אַ יאָהר אַכט אוים גֶעלֶעגנט אַ פּים אונ פון דעֶם איז אים אָנגיצויגעֶן גֶעוואָרעֶן דיא אָדעֶרין האָט עֶר אָן גֶעהויבעֶן צו הינקעֶן איז מעֶן מיט עֶם גֶעוועֶזעֶן ביי אַסאַך דאָקטוירים אונ זיי האָבעֶן אום ניט גֶעהאָלפעֶן האָבעֶן זייא שוין אויף גֶעהעֶרט צו זוכעֶן רפואות האָט עֶר אַזוי גיהינקעֶן עֶטליכעֶ יאָהר אונ איז גֶעגאַנגעֶן אויף איין קילעֶ ביז וואַנעֶן עֶר איז שוין אַלט גֶעוואָרעֶן איין עֶרך פון עֶליף יאָהר שטייט עֶר איין מאָהל אויף אונ דעֶר פּריה אונ דעֶר צייילט זיין מוטעֶר אַז זיין זיידעֶ ר' ארי' איז אום גֶעקומעֶן צו חלום אונ האָט אים גיזאָגט אַז עֶר זאָל שמירעֶן זיין פּים מיט דעֶם שוויים פון דיא פֶענצטעֶר האָט עֶר באַלד גֶענימעֶן אונ עֶר האָט גֶעריבעֶן דיא פּים מיט דעֶם שוויים פון דיא פֶענצטעֶר איז אים גֶעוואָרעֶן דיא פּים געֶזונד:

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דעֶרציילט אַ גרויסעֶר מאַן ר' מעֶנדיל וואָס עֶר האָט גיהעֶרט פון זיין רבי'ן אַז דעֶר רבי האָט גיהאַט אַקרעֶנק דיא שווערעֶ שלאַפקייט ר"ל דאָס איז די אומפאַלינעֶ שלאַפקייט פון דעֶסט ווענין פלעֶגט עֶר לעֶרנעֶן מיט דיא קינדעֶר נאָר דעֶם טאָג וואָס אים פלעֶגט דאָס טרעֶפין פלעֶגט עֶר פריעֶר פילעֶן אַז שפּעֶטעֶר וועֶט דאָס אים טרעֶפין פלעֶגט עֶר פריעֶר אַוועֶק לאָזעֶן דיא קינדעֶר אונ זייא זאָגעֶן אַז עֶר איז היינט ניט גיזונד אונ עֶר פלעֶגט פאַר קיינים ניט אוים זאָגעֶן אַז עֶר האָט דיזעֶ שלאַפקייט וואָרין מעֶן זאָל גיוועֶן וויסעֶן וואָלט מעֶן אום קיין קונדעֶר ניט גינעֶבעֶן אונ חדר אריין אונ זיין ווייב איז גיוועֶזעֶן אַפרימעֶ אונ דעֶם טאָג וואָס אים פלעֶגט טרעֶפעֶן דיא שלאַפקייט האָט זיא אים אָב גיהיטעֶן אונ אַזוי האָט דאָס גידאָרט פיהל יאָחרעֶן. נאָר וואָס וויטעֶר איז אים גיוואָרעֶן עֶרגעֶר דיא שלאַפקייט ר"ל עֶר איז גֶעוועֶזעֶן איין אייניקיל פון ר' אַברהם אַבלי דעֶר רב פון ווילנא איין מאָהל האָט עֶר גֶעפילט אַז דעֶם טאָג דאַרף דאָס אום טרעֶפעֶן דיא שלאַפקייט האָט עֶר אַוועֶק גישיקט זיינעֶ קונדעֶר פון חדר אַ היים אונ עֶר איז גֶעוועֶן

אונ

כי חולה הוא יום זה והיה מעלים מהבריות את החולי הנ"ל כדי שיתנו לו תלמידיב ואשתו היתה צנועה מאוד והיתה משמרתו ביום זה מאוד כי באותו יום שיקרה לו חולי הנ"ל היה מרגיש מקודם וכך נהג שנים רבות אך שברבות הימים נתגברה אצלו החולי ר"ל והיה סר וזעף מאוד והוא היה נין ונכד של הגאון מו"ה אברהם אבלי מווילנא ז"ל פעם אחת הרגיש בנפשו שביום זה יקרה לו חולי הנ"ל אזי שלח את תלמידיו לביתם והוא היה סר וזעף מאור ואחר שקרה לו החולי הנ"ל אזי נרדם מעט ברוב עצב אזי ראה בחלומו כי בא אליו אביו זקנו הגאון ר' אברהם אבלי ז"ל ושאל אותו מה לך בני ויאמר לו צר לי מאוד ויאמר לו הגאון הנ"ל אל תדאג מזה הא לך עשב אשר אני מניח תחת מראשותך ותבשל את העשב הנ"ל במים ותשתה ותרפא ממחלתך ואח"כ נשתקע [illegible] הנ"ל בשינה ואח"כ כאשר קם משינתיה שכח את חלומו לגמרי. ויהי כאשר [illegible]קחה אשתו את הכרים והכסתות להציע את המטה אזי מצאה את העשב הנ"ל תחת מראשותיו ותדמה בנפשה שמסתמא ידוע לבעלה מן העשב הנ"ל ובמתכוין הניחן בעלה תחת מראשותיו על כן לא היה אצלה לפלא ע"כ לקחה את העשב הנ"ל והניחה בהתיבה שלה אח"כ אחר איזה שבועות הלכה האשה הנ"ל להתיבה אזי מצאה בהתיבה את העשבים האלו אזי שאלה מאישה מה טיבן של העשבים האלו ותספר לו כי מצאה זאת תחת מראשותיו ביום שקרה לו החולי הנ"ל אזי מיד הזכיר המלמד הנ"ל את חלומו ומיד צוה לה שתבשל את העשבים האלו ושתה את מי הבישול הנ"ל ונרפא ממחלתו:

און דער היים אַגאַנצע טאָג זייער צו רודערט און צו מישט דער נאָך האָט אום געטראָפּען דיא שלאַפקייט דער נאָך איז ער אַנשלאָפען געוואָרען האָט ער געזעהן און חלום וויא עס איז געקומען צו אים זיין זיידע ר' אַברהם אַבלי און ער זאָגט צו אים מיין קינד וואָס מאַכסטו ווי אַזוי איז דיר. זאָגט ער צו אים עס איז מיר זייער שלעכט. זאָגט ר' אַברהם אַבלי צו אים איך האָב דיר געבראַכט אַ גראָז און איך לייג בייא דיר צו קאָפּען זאָלסט דאָס קאָכען מיט וואַסער און דיא זאָלסט אוים טרינקען דאָס וואַסער וועסטו ווערען געזונד דער נאָך אַז ער איז אויף געשטאַנען פון דעם שלאָף האָט ער פערגעסען דעם חלום און גאַנצען דער נאָך האָט זיין ווייב גענומען צו בעטין דאָס בעט אַזוי האָט זיא געפונען דאָס גראָז האָט זי [illegible] געווים וויסט אור מאַן פון דעם גראָז דאָס איז געווים אַזאַ גראָז וואָס איינער האָט אים געגעבען אויף אַרפואה איבער דעם האָט זי גענומען דאָס גראָז און האָט דאָס אַריין געלייגט און קאַמאָד אַריין און עטליכע וואָכען אַרים איז זי צו געגאַנגען צו דער קאַמאָד האָט זיא דער זעהן דאָס גראָז פרעגט זיא איר מאַן וואָס איז דאָס פאַר איין גראָז. און זיא האָט אים ציילט אַז דאָס גראָז האָט זיא געפונען בייא אים און בעט צו קאָפּינס דעם טאָג ווען ער איז געוועזען קראַנק ווי זי האָט אים דאָס געזאָגט האָט ער זיך דער מאַנט פון דעם חלום האָט ער זיא תיכף גיהייסען אַז זיא זאָל אָם קאָכען דאָס גראָז און וואַסער און זי האָט אַזוי געטאָהן האָט ער אוים געטרונקען דאָס וואַסער פון דעם גראָז און איז געזונד געוואָרען אויף שטענדיג:

מעשה

מעשה מה שאירע בעיר זלאטינאש לפ"ע בשנת תר"ן אשר אני עברתי דרך העיר הזאת ושמעתי זאת שם מאנשים חשובים ומהרב דשם היינו ששם יש אשה אחת אשר דרכה להפיל נפלים ר"ל ובכל פעם לידתה היא מסוכנת מאוד ובעת הנ"ל כאשר ישבה על המשבר להוליד אזי היתה בסכנה גדולה וברוב עמל ויגיעה ע"י תרופת הרופאים מומחים דשם הפילה נפל ר"ל רק השליא של הולד לא היתה יכולה להוליד בשום אופן וחולי החמימות התגברה עליה עד מאוד עד שהרופאים דשם נלאו למצוא מזור למחלתה והיתה מסוכנת מאוד עד שהגיעה לשערי מות ב"מ וכולם נואשו מחייה ולהאשה הנ"ל יש לה אם זקינה ומאוד התמרמרה בבכי על רוע מצב בתה וכאשר ראתה שאין לבתה שום מזור ותרופה אזי הלכה לבית הקברות ובכתה על קבר בעלה שהוא אבי בתה הנ"ל אשר בעלה היה איש הייט ואיש פשוט אח"כ הלכה מקבר בעלה והלכה על קבר אשה שהיתה חברתה כשהיתה בחיים והאשה הנ"ל היתה אשה חשובה וחסידה והיתה אשת מלמד בחייה אח"כ חזרה מבית עלמין לביתה וחולי החמימות של בתה התגברה מאוד. והאשה המתה אשת המלמד הנ"ל יש לה בת נשואה בהעיר זלאטינאש הנ"ל אזי בתחילת הלילה באה בחלום לבתה נשואה הנ"ל ואמרה לה שתלך לבית האשה החולנית הנ"ל ושתאמר לה שילכו להמעין (קרניצע) ויקחו מעט מהעפר מהרפש שבסביבות המעין ויניחו על גוף האשה החולנית הנ"ל. אח"כ ישנה האשה הנ"ל עוד כמה שעות ואח"כ הקיצה ותאמר בלבה דברי החלומות לא מעלין ולא מורידין ולא שתה את לבה לזה

מעשה וואָס עס האָט זיך געטראָפען אין דער שטאָט זלאַטינאָש אין דעם יאָהר תר"נ וואָס איך בין דאָרך געפאָרען דאָרך דער שטאָט און איך האָב דאָס דאָרטען געהערט פון אָרנטליכע מענשען און פון דעם רב פון שטאָט. היינו דאָרטען איז פאַראַנדען איין אשה ווען זיא האָט געדאַרפט האָבען אַקינד האָט זיא ספיל געוועזען ר"ל און זי איז דאַמאָלס זייער און אַגרויסער סכנה און מיט אַפאָר יאָהר צוריק האָט זי געדאַרפט האָבען אַ קינד איז זי געוועזען זייער און אַגרויסע סכנה היינו מיט דאָקטורים און מיט מידעצינען האָט זיא ספיל געוועזען אַ קינד נאָר דיא כאָרט האָט זי ניט געקאָנט האָבען בשום אופן האָט זיא געקריגען אַ הויזיגע קרענק איז זיא געלעגען און גרויסע היץ אַז אַלע דאָקטורים האָבען איר אָב געזאָגט דאָס לעבען. און די קראַנקע אשה האָט געהאַט איין אַלטע מוטער און אַז זיא האָט געזעהן אַז דיא דאָקטורים האָבען איר אָב געזאָגט דאָס לעבען האָט זיא זייער געקלאָגט און געוויינט. איז זיא געגאַנגען אַפען קברות אויף איר מאַנס קבר דאָס איז דער פאָטער פון דער קראַנקער און איר מאַן איז געוועזען אַשניידער אַ פּראָסטער מענטש. און אַז זיא האָט שוין געוויינט אויף איר מאַנס קבר איז זיא דער נאָך אַוועק געגאַנגען אויף איין קבר פון איין אשה וואָס בעת איר לעבען איז זיא געוועזען מיט איר זייער בעפריינדיט און דיא אשה איז געוועזען זייער אַפרומע אַמלמד'ס ווייב און זי האָט דאָרטען אויך געקלאָגט דער נאָך איז זי אַוועק געגאַנגען אַהיים. און דיא געשטאָרבענע אשה דעם מלמד'ס ווייב האָט דאָרטען און שטאָט געהאַט איין

אויכגעבענע

אח"כ ישנה שנית ויהי בבוקר באה שנית אמה הנ"ל לה בחלום ואמרה לה אל תדמי בנפשך שזהו דברים בטלים רק אני אומר לך למה"ש ללכת לבית האשה החולנית הנ"ל ותאמר לה כנ"ל שיקחו מהרפש שבסביבות המעין ויניחו על גופה. ויהי כאשר הקיצה משנתה ותפעם רוחה ורצתה ללכת לבית החולנית לומר לה רק שהיתה בושה אזי הלכה כביבות הבית החול' הנ"ל לשמוע מה נשמע מהחולה הנ"ל אזי שמעה קול בכי ושמעה שאומרים כי מסוכנת היא מאוד אזי בתוך כך יצתה אשת השו"ב דשם מן הבית אזי שאלה מאתה מה משפט החולה ואח"כ ספרה לה האשה הנ"ל מהחלום הנ"ל אזי תיכף ומיד חזרה אשת השו"ב להבית החולה ותספר לפני אמה של הח' הנ"ל את כל המאורע מהחלום אזי תכומ"י הלכה אמה הנ"ל בטהירות להמעין ותקח שמה הרבה רפש והניחה סביבות גוף החולנית הנ"ל אזי מיד התחיל החמימות שלה להתמעט ואח"כ לקחו רפש אחרת והניחו על גופה וכך עשו כמה פעמים עד שהחמימות שלה נתמעטה מעט מעט עד אשר שבה לאיתנה ונתרפאה ממחלתה וזה ברור ואמת:

אוים געגעבינע טאָכטער איונג=ווייבל בייא נאַכט איז דעם מלמד'ס ווייב די געשטאָרבינע געקומען צו חלום צו איר טאָכטער אונ האָט איר געזאָגט אַז זי זאָל גיין אונ שטיב פון דער קראַנקער אונ זאָל זאָגען אַז מען זאָל נעמען די בלאָטע וואָס נעבען דעם קוואַל (קערניצע) אונ מען זאָל איר ארים לייגען אַרום איר קערפער וועט דאָס איר זיין ארפואָה. דער נאָך האָט זיך דאָס ווייבעל איבער געשלאָפען הופשע עטלעכע שעה. דער נאָך האָט זי זיך אויף געחאַפט האָט זי געקלערט מיילע וואָס עס חלומט זיך דער נאָך איז זי ווידער אַנטשלאָפענט געוואָרען אונ פאַר טאָג איז צו איר די מוטער ווידער געקומען נאָך איין מאָהל צו חלום אונ האָט איר געזאָגט די זאָלסט דאָס נישט האַלטין פאַר גרינג דאָס וואָס איך האָב דיר געזאָגט די זאָלסט למעה"ש גיין צום חולה אונ זאָגען מען זאָל תיכף נעמען די בלאָטע וואָס אַרום די (קערניצע) אַרים לייגען דער קערפער פון דער קראַנקער איז זי אויף געשטאַנען אונ דער פריא אונ איז געגאַנגען אַרום דיא שטוב פון דעם חולה צו הערין וואָס זי מאַכט. אַזוי הערט זי אַז מען זאָגט אַז זי איז זייער שלאַף אונ זי האָט זיך נישעמט אַריין צו גיין אונ שטוב צו זאָגען. דער ווייל האָט זיא גיזעהן וויא דעם שוחט'ס ווייב איז אַרוים פון דער שטיב פון דעם חולה האָט זי איר דער ציילט דיזע גאַנצע מעשה מיט דעם חלום איז דעם שוחט'ס ווייב תיכף אַריין געגאַנגען אונ שטוב פון דעם חולה אונ זי האָט דער ציילט דער מוטער פון דעם חולה דעם חלום איז גילאָפען די מוטער פון דער חולה צו דער קוואַל (קערניצע) אונ האָט אָן גענומען היפש בלאָטע אונ זי האָט אַרים גילייגט אַרום דעם קערפער פון דעם קראַנקין האָט מען אונ אַווילע אַרום גיזעהן אַז עס הייבט אָן קלענער צו ווערען די היץ האָט מען איר אַלע מאָל גילייגט פרישע בלאָטע כדי עס זאָל מעהר קילען אונ דיא היץ איז ביסלעך ווייס געוואָרען קלענער ביז עס איז אָב געטרעטין אונ גאַנצין די היץ אונ זי איז געזונד געוואָרען. אונ דאָס איז אֶמת:

מעשה

מעשה שאירע בעיר גודלעווע הסמוכה לקאוונא לפ"ע היתה בשנת תרל"ח אשר שמעתי מאיש אחד מידידיי אשר היו שם בשעת מעשה והוא הלך לבקרו וזה כי שם הי' איש אחד שהיו סוחר גדול המכונה עלציק ז"ל והיה לו שם בגודלעווע בית גדול וחצר ובית מספוא פעם אחד בא לביתו מן הדרך עיף והלך לנוח בבית מספוא על המספוא לנוח ולשכב שם והיה אז באמצע היום. ויהי תיכף כאשר שכב שם בא אליו זקן אחד ואמר לו כי יש לפניו מסחר טוב וישאלהו מהו המסחר ואמר לו המות ואמר לו אם אמות מאין יתפרנסו אשתי ובני צר לי מאוד עליהם ויאמר לו הזקן וכי יש כח באדם להבטיח מזונות עבור אשתו ובניו מבלעדי השי"ת ויאמר לו ר' עלציק ז"ל איזל ואימליך באנשי ביתי ויאמר לו הזקן לך. וילך אל הבית ויבא בבית והנה אנשי ביתו יושבים שלוים ושקטים סביב השולחן ושותים חמים (טייא) וישב גם הוא אצל השולחן ובנ"ב עטרוהו מסביב ויספר להם את כל המאורע וישחקו ע"ז ויאמרו לו כי אין זה אלא כח הדמיון שבאדם ואין בו ממש והוא לא קבל תנחומין ויאמר להם צאו שם וראו בבית מספוא כי הזקן עודנו עומד שם וילכו שם לראות והנה אין שם איש וישב עמהם לפ"ע שלש שעות ואח"כ הרגיש חלישות גדולה ברגליו וידרושו ברופאים ולא מצאו לזה מזור ותרופה אח"כ

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען אונ גודלעווע דאס איז א שטאט נעבין קאוונע דאס איז געוועזען לפ"ע בשנת תרל"ח וואס איך האב געהערט פון מיינעם א בעקאנטען וואס ער איז געוועזען בשעת מעשה אונ גודלעווע אונ ער אליין איז געוועזין בייא יענום מבקר חולה זיין. היינו דארטען איז געוועזען א בעל בית אגרויסער סוחר ער האט געהייסען עלציק ז"ל אונ ער האט דארטען געהאט אגרויסע שטוב אונ א הויף אונ א סטאדעלע מיט היא איין מאהל איז ער געקומען פון דעם וועג איז ער געוועזען זייער מיד איז ער אריין געגאנגען אונ סטאדעלע זיך לייגען אויף דעם היא אב רוען אונ שלאפען אונ דאס איז געוועזען אונ מיטען טאג ווי ער האט זיך צו געלייגט איז געקומען צו אום איין אלטער מאן אונ זאגט צו אום איך האב פאר דיר א געשעפט זאגט ר' עלציק צו אום וואס איז דאס פאר א געשעפט זאגט ער שטארבען זאגט ער צו דעם אלטען מאן אז איך וועל שטארבען פון וואנען וועלען לעבען מיין ווייב אונ קונדער. זאגט דער אלטער קען דען אמענטש פאר זארגען דאס ווייב אונ קינדער זאגט ר' עלציק צו אים איך וועל זיך גיין מיישב זיין מיט מיין ווייב אונ קינדער זאגט ער צו אים מענסט גיין איז ער אוועק אונ שטוב צווי טרעפט ער זיין הויז גיזיינד זיצין ארום דעם טיש אונ טרינקען טייא האט ער זיך אויך גיזעצט ביים טיש אונ ער האט זיי דער צייהלט די גאנצע מעשה האבען זיי אהן גיהויבען צו לאכין זיי האבען נישט געגלייבט זאגט ער צו זיי גייט נאר א קיק ער שטייט נאך יעצט אויך דארטען איז מען געגאנגען קיקען איז קיינער נישט געווען אונ סטאדעלע האבען זיי אים אוים גירעט אונ האבין אום געזאגט דאס האט זיך דיר נאר גידאכט אונ ער האט זיי נישט גיהערט אונ איז גיוועזען צו רירערט א ערך פון דרייא שעה. דער נאך האט אום

אין

אמרו הרופאים המומחים שצריכים להשגיח עליו שלא יישן היטב ואם ישן אזי הוא בסכנה שאולי ישן שנת עולם וההולי שלו היה שרצה לישן בכל עת ושכרו אנשים שומרים שיקיצו אותו בכל עת שירצה לישן וחי אח"ז שלשה ימים ואח"כ שבק חיים לכל חי:

מעשה שאירע בעיר קארמע הסמוכה לטשערניגעוו בשנת תרמ"ג אשר אני נסעתי אז קרוב מעיר קארמע ושמעתי זאת מכמה אנשים גם כתבו אז זו המעשה במכתבי עיתים היינו שאיש אחד הולך רגל לן במלון אצל אשה בעלת אכסניא ולמחר ביום הלך לדרכו דרך יער אחד הוא לא הרחיק כ"כ מהמלון עד שפגע בו עכו"ם אחד והרגו והטמינו בין אילני יער הקטנים וחתך את לשונו שלא ילך להגיד בחלום על ההורג כי השקר הזאת הוא מורגל בפי אינו יהודים שאם לא יחתכו את הלשון של ההרוג אזי ילך בחלום להגיד על ההורג לכן חתך את לשונו. אח"כ בלילה בא בחלום להאשה בעלת אכסניא וסיפר לה איזה א"י הרג אותו ובאיזה מקום הוא מוצנע ובקש מאתה שתראה להשתדל שיבא לקבורת ישראל גם ספר לה מזה שהא"י חתך את לשונו אזי

אָן געהויבען צו חאַלעשין די פיס אַז ער האָט זיך נישט גיקענט שטעלין האָט מען גירופען דאָקטורים האָט מען אים נישט געקענט העלפען דער נאָך האָט ער גיקריגען אַשלאַפקייט אַז אַלע מאָהל האָט ער גיוואָלט שלאָפען האָבין דאָקטורים גיזאָגט אַז מען טאָר אים נישט לאָזען שלאָפען ווייל אַז ער וועט אַנטשלאָפין ווערין קען דאָס זיין אויף אייביג היינו שטאַרבען האָט מען גידינגען מענטשען אַז זיי זאָלען אים נישט לאָזען שלאָפען האָט ער אַזוי גילעבט דריי טעג אונ דער נאָך איז ער גישטאָרבען ר"ל:

מעשה וואָס האָט זיך געטראָפען אונ קאָרמע דאָס איז אַ שטאָט נעבין טשערניגעוו בשנת תרמ"ג אונ איך בין דאַמאָלס דאָרך גיפאָרען דאָרך קאָרמע האָב איך דאָס גיהערט פון אַסאַך מענטשען היינו נעבין קאָרמע איז דאָ איין גרויסער וואַלד אונ נעבין וואַלד אונ פאַרהאַנדען איין גאַסט הויז איז דער בעל הבית פון דעם גאַסט הויז נישט געוועזען אונ דער היים נאָר דאָס ווייב די בעל בית'טע. איז דאָרטען דאָרך געגאַנגען איין אורח אַדאָרך גייער וואָס גייט צו פיס אונ האָט דאָרטען גענעכטיגט. אונ דער פריא האָט זיך דער אורח גיזעגענט מיט דער בעל הבית'טע אונ איז אַוועק אונ וועג דאָרך דעם וואַלד האָט אים באַגעגינט אונ וועג איין קריסט אונ האָט אים גיהאַרגיט אונ האָט אים בעהאַלטין צווישען דיא. ביימער אונ ער האָט אים אָפּ געשניטען די צינג כדי דער הורג זאָל נישט גיין צו חלום אונ דער ציילען די מעשה. וואָרען אַזוי איז אַשמים ביא די קריסטין אַז מען שנייט אָב אַמויטין די צינג קען ער נישט גיין אום זאָגען אונ חלום ביי נאַכט איז ער געקומען צו חלום דער גאַסט האַזערין אונ ער האָט איר דער ציילט די גאַנצע מעשה ווי מען האָט אים געהאַרגעט אונ ווי מען האָט אים בעהאַלטען אונ אַז מען האָט אים אָפּ גישניטען די צונג אונ ער האָט איר געזאָגט ווי דער קריסט הייסט אונ ער האָט זי גיבעטען אַז זי זאָל אים ברענגען צו קבורת ישראל. איז זי

אויף

תיכף כשהשכימה אזי הציעה זאת לפני שרי הממשלה לחפש את העכו"ם ומצאו את קרדומו מלוכלכת בדם גם איזה דברים מההרוג ונתנו אותו במשמר גם חפשו את ההרוג ביער ומצאו אותו וקברוהו בקבורת ישראל:

שוב היה מעשה סביב ווארשא אשר שמעתי זאת מאיש נאמן שהי' באיזה מקום איש ובנו רוכלים המחזרים בכפרים ובאו בבקר בערב שבת בכפר הסמוך לעירם והלך האב בבית אחד אצל הא"י והבן הלך בבית אחר אצל הא"י והניח הבן את תפיליו והתחיל להתפלל תפלת שחרית בתוך כך הלך הא"י אצל אמתחתו ולקח התיכה של בורית ושאל את פיז המקח של ליטרא בורית ואמר לו כך וכך מיד חרה אפו של הא"י מדוע הוא שואל כ"כ ביוקר ולקח את קרדומו והכהו על ראשו והרגו מיד נזדעזע הא"י הלז כי היתה זאת בפתע פתאום בלא שום התבוננות ואח"כ כשהרגו נח מרוגזו וחרד מאוד אולי יודע הדבר לשרי הממשלה ויועץ עם אשתו ואנשי ביתו מה לעשות עם ההרוג אזי נתנו עצה להסיק היטב את התנור של בית החורף ולהשליך שם את ההרוג ולשורפו באש לבל יודע לשום איש. ויהי כאשר הסיקו היטב את התנור ורצו להשליך את ההרוג לשם ותפשו הוא ואשתו להרוג ורצו למשוך אותו להתנור ונעשה נס כי לא יכלו להזיזו ממקומו גם בניו עזרו אותו ולא הועילו מאומה כי לא יכלו להזיזו ממקומו בשום אופן אז הבינו שאין זה מדרך הטבע רק שחפץ השי"ת הוא שלא לשורפו אזי אמרו שלע"ע יטמינו אותו בלשכת החשאי שהי' לו עד למחר ולמחר יראו מקום לקבור אותו אזי נטלוהו ונתנוהו בלשכת החשאי שהיה לו ואביו של ההרוג בא לעירו לביתו על שבת קודש. ויהי כאשר ראתה אותו כלתו אשת בנו ושאלה אותו על בעלה ואמר לה שהיה בבקר בכפר

אויף געשמאַנען אויף מאָרגען פריא און האָט דאָס איין גיצייגט און פּאָליציא איז נעגאַנגען פּאָליציא און זי איז אויך מיט נעגאַנגען צי דעם קריסט וואָס ער האָט איר געזאָגט און חלום אַז ער האָט אים נעהאַרגעט האָט מען ביי אים גיפינען אַז די האַק איז גיוועזען איין גישמירט מיט בלוט האָט מען אים תיכף גענומען און ער האָט מודה געוועזען און מען האָט געפונען דעם הרוג און מען האָט אים גיבראַכט צו קבר ישראל:

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך געטראָפען נעבין ווארשא אַרעבטיגע זאַך היינו עס איז גיוועזען און איין אָרט אַ פאָטער מיט אַ זוהן וואָס זייא פלעגין ביידע צו זאַמען פאָהרען מיט די פעקל'עך סחורה איבער דיא דערפער זעגען זיי אַמאָהל געקומען פרייטיג פריא און אַ דאָרף אַריין וואָס עס איז געוועזען נאָהנט צו זייער שטאָט איז דער פאָטער גינאַנגין צו אַ קריסט און דער זוהן איז גריין צו איין אַנדערין קריסט מיט זיין פעקיל סחורה האָט דער זוהן אַוועק געלייגט זיין פעקיל סחורה און ער האָט אָהן געטאָן תפילין און ער האָט זיך געשטעל"ט דאַווינען דער וויל האָט דער קריסט גענומען און האָט אַ קיק געטאָן און פעקיל אויף זיינע סחורות האָט ער דער זעהן זייף האָט ער אים געפרעגט ווי טייער ער וויל פאַר אַפונט זייף האָט ער אים געזאָגט אַ טייערין מקח איז דער קריסט געוואָרען און כעס און האָט געהאַפּט אַהאַק און האָט אים גיגעבען איין קלאַפּ און האָט אים גיהרגית

הסמוכה לעיר ולא ארע לו הסיבה מדוע לא בא לביתו על שבת קידש וכששמעת כלתו זאת אזי נתנה את קולה בבכי ותתמרמר ע"ז מאוד . ויהי בלילה כאשר נשתקעה בשינה בא אצלה בע"ה ההרוג בחלום וספר לה את כל המאורע הנ"ל היינו האיך הי' המעשה שהרגו הא"י ואיך שהיו מסייעים אותו מן העמים שלא לשורפו בתנור מחמת שמעשיו לא גרמו לו כ"כ לשרפו וספר להם שעתה הוא בלעכת החשאי ובקש מאתה שתראה במהרה להשתדל שיבא לקבורת ישראל שאם לא תקדים ע"ז יקברהו הא"י הנ"ל אזי השכימה שחרית וספרה זאת לפני

נעהאַרגעט אויף טויט וויא ער האָט אים געהאַרגעט האָט זיך דער קריסט זייער דער שראָקען וואָרום ער האָט אים נאָר ניט געוואָלט האַרגענען אויף טויט נאָר עס האָט זיך פּאַ אים אַזוי געמאַכט . אונ יעצט האָט ער זיך זייער דער שראָקען טאָמער וועט מען זיך דער וויסען וועט ער האָבען איין פסק האָט ער זיך מישב נעוועזן מיט זיין ווייב איז בּייא זיי נעבּלובען אַז מען זאָל אויס הייצען ניט איין אויבען אונ מען זאָל פאַר ברענגען דעם הורג כדי קיינער זאָל נישט וויסען דער פון האָבען זיי אַזוי געטון זיי האָבען אוים ניהייצט ניט דעם אויבען אונ ער מיט זיין ווייב האָבען גענומען שלעפּען דעם הורג צום אויבען איז געוועזין איין נס אַז זיי האָבען אום נישט נעקענט רירען פון דעם אָרט האָבען אום אָהן גערויבען צו העלפען זיין גאַנץ הויז נעזונד האָבען זייא אום קיינער נישט נעקענט רורען פון דעם אָרט האָבען זיי שוין פאַר שטאַנען אַז דאָס איז אַ נס אונ זיי ווילען אום שוין נישט קענען פאַרברענגען האָבען זיי זיך מישב נעוועזן אַז זיי זאָלען אום דער ווייל בּעהאַלטען אונ אַפּינצט׳ ערין חדר וואָס זיי האָבען אונ ער זאָל זיין דאָרטען אַגאַנצע נאַכט אונ מאָרגען פריה וועלען זיי אום באַגראָבען האָבען זיי אום גענומען אונ זייא האָבען אום נילייגט אונ אַ פּונצטערען חדר אונ חדר פאַרשלאָסען האָט מען אום שוין נעקענט נעמען אונ אַזוי איז געוועזן מיט דעם זוהן. אונ דער פאָטער האָט נישט געוויסט דער פון איז ער דאָרך נעגאַנגען דאָרך דעם דאָרף ווי זיין שטיינער איז אונ איז צוריק נעגאַנגען אַהיים אונ שטאָט אַריין אויף שבת . ווי זיין שניר האָט אום דער זעהן האָט זי זיך נאָך נעפרעגט ווי איר מאַן איז האָט ער איר נעזאָגט אַז איך האָב אום געלאָזט דאָ אונ דאָרף אונ איך וויים נאָר נישט וואָס קען דאָס זיין פאַר אַ מעשה וואָס ער איז נישט נעקומען אַהיים אויף שבת . ווי די שניר האָט דאָס דערהערט האָט זי זייער אָן געהויבען צו וויינען אונ צו שרייען מיט אַביטערען קול אונ זיא האָט אָן גיהויבען צו קלערען אַז בודאי האָט מען אום נעהאַרגעט האָט זי זיך בּייא נאַכט געלייגט שלאָפען מיט אַביטער האַרץ . בּייא נאַכט איז נעקומען איר מאַן צו חלום אונ האָט איר דער ציילט די גאַנצע מעשה ווי אַזוי דער קריסט האָט אום געהאַרגעט אונ ער האָט אים געוואָלט פאַר ברענגען האָט מען אום נעהאָלפען פון דעם הימעל אַז זיי זאָלען אום נישט קענען פאַר ברענגען וואָרים זיינע עבירות האָבען אויף אַזוי פול נים נורם געוועזן אונ יעצט איז ער אונ דעם פונצטערען חדר אונ מאָרגען וועלען זיי אים באַגראָבען אונ ער

האָט

שרי הממשלה ונסעו שמה ומצאו אותו בלשכת התשאי והביאו אותו לעיר
וקברוהו בקבורת ישראל:

מעשה מה שסיפר לי איש נאמן ששמע מפי זקינו מה שאירע לו היינו שהית
רוכב על הסוס בלילה של מוצאי ש"ק דרך יער. והיה מזמר זמירות
כשהגיע להזמר של אדיר איום ונורא שמע קול ביער שעונים בצר לי לך אקרא
ונזדעזע האיש מאוד והבין הענין כי יש איזה צרה ביער זה מיד רכב בבהירות
אל העיר והודיע זאת לאנשי העיר אזי יצאו מהעיר עשרים אנשים רוכבי
סוסים לחפש ביער ומצאו שם הרוג ישראל ולקחו אותו וקברוהו. מהמעשיות
האלה יש ללמוד אמונת השארת הנפש לאחר מיתה ויחס של קבורת ישראל:

מעשה מה שסיפר לי זקן מופלג מו"ה משה אהרן נ"י. מה שסיפרו לו שני
אנשים ישרים ממכיריו אשר היה דרך האנשים הנ"ל להתאכסן אצל
ר' משה אהרן נ"י הנ"ל ומסחרם היה עם ספרים שהיה דרכם להוליך עגלת
טעונה ספרים ממקום למקום ומזה היו מתפרנסים אזי כפרו האנשים לר' משה
אהרן הנ"ל את המעשה שראו בעיניהם היינו שבאיזה מקום דרך מסעיהם היה דר
יהודי אחד מחזיק ארענדע עבור בני הכפר היינו האינו יהודים הדרים שמה
והיה לו הון ועושר בביתו. וגם היה תלמיד חכם גדול שהיה עוסק יומם ולילה
בתורתינו הק' והיה בקי בש"ס ופוסקים רק שהנהגת ביתו היתה על דרך

האָט איר געזאָגט ווי ער הייסט דער
קריסט און ער האָט זי געבעטין אַז
זיא זאָל זעהן אַז מען זאָל אום
ברענגען צו קבורת ישראל איז זי
אויף געשטאַנען און דער פריה און
האָט דאָס איינגעציינט און דער
פאָליציי און מען איז געפאָרען צו
דעם זעלביגען קריסט וואָס ער האָט
איר געזאָגט וויא ער הייסט און מען
האָט אום דאָרטען געפונען און מען
האָט אום געבראַכט לקבורת ישראל:

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דער ציילט
אַ ערלעכטיגער מענטש וואָס ער
האָט דאָס געהערט פון זיין פאָטערס
פאָטער וואָס אום האָט געטראָפען
היינו ער האָט געריטען אויף איין
פערד מוצאי שבת קודש ביינאַכט
דורך אַ וואַלד האָט ער רייטענדיג
געזונגען זמירות וואָס עס געהער למוצאי
שבת קודש און אַז ער האָט געזונגען
דעם זמר אַדיר אָיום ונורא האָט ער
דער הערט אַ קול פון דעם וואַלד ווי
מען ענטפערט אום „בצר לי לך אקרא"
דאָס איז טייטש אַז מיר איז ענג טוא
איך דיך רופען האָט זיך דער מענטש
דער פון זייער דערשראָקען און ער
האָט דער פון פאַרשטאַנען אַז עס
איז עפּיס פאַר האַנדען אַ צרה און
וואַלד האָט ער געריטען און דער נעך
צורוק און שטאָט אריין און האָט דאָס
דער ציילט פאַר די שטאָט ליט האָבין
זיך צו זאַמען נעקליבען צוואָנציג
מענטשען און זיי האָבען זיך גיזעצט
רייטענדיג אויף פערד און זייא זענען
געפאָרען זוכין און וואַלד האָבען זיי
געפונען אַ הורג האָט מען עם געבראַכט
צו קבר ישראל:

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דער ציילט
אַ זקן מיט זיין נאָמען משה
אַהרן וואָס אום האָבען דאָס ערציילט
צוויי אָרענטליכע מענטשען וואָס זיי
פלעגען ביי עם אַליע מאָהל איין
שטיין וואָס זייער עסק איז געווען
זייא פלעגען אַרום פאָרען מיט אַ וואָגען
ספרים

הקמצנות גם לא הי' נותן צדקה לשום עני ואף פרוסת לחם לרעב לא היה נותן ואחרי כי ביתו היתה על אם הדרך והיה ירא פן ידחקו אותו העוברים ושבים העניים לכן עשה נדר לעצמו שלא להכנים בתוך ביתו שום ישראל מהעוברים ושבים ואף מי שרוצים לקנות מאתי במחיר וכמה פעמים היו דופקים על דלתותיו רעבים גם צמאים שרצו לקנות מאתו במחיר והוא לא הי' נוטה להם אזניו ולא פתח להם דלתותיו ואף בחורף בזמן הקור שהעוברים ושבים היו רוצים לכנס בתוך ביתו לנוח מעט ולחמם את נפשם והוא לא היה פותח להם דלתותיו ולא היה מניחן לכנס בתוך ביתו כך היה מנהגו משנים רבות והאנשים הנ"ל המוכרי ספרים אשר ספרו זו המעשה לר' משה אהרן נ"י הנ"ל היו ג"כ עוברים דרך מסעם קרוב לבית של האיש הנ"ל והיו מכירים אותו היטב לכן היה דרכם לדלג את בית האיש הנ"ל ולא לנוח שם בשום פעם משום שהיו מכירים את טבעו כי ברע הוא פעם אחת קרה להם מקרה שנסעו בלילה עם עגלה שלהם הטעונה ספרים והיה אז גשם שוטף עם רוח חזק המוליך את הגשם נגד פניהם והמה היו קרובים לבית של האיש הת"ח הנ"ל אזי אמרו זה לזה שצריכים להטות לבית של האיש הת"ח הנ"ל אף כי איננו מניח לכנס בתוך הבית מכל זאת יחסו שמה תחת קיר

ספרים צו פאַר קויפֿען האָבען די מענטשען דער ציילט דעם ר' משה אהרנין די מעשה וואָס זייא האָט דאָס געטראָפֿען צו זעהן מיט די אויגען. עס איז געוועזען איין אָרט וואָס זייא פלעגען אַללע מאָהל פאַר בייא פאָהרען האָט דאָרטען געוואוינט איין יוד זייער אַ רייכער מאַן אונ ער האָט דאָרטען געהאַלטען איין אַרענדע פון די קרוסטען וואָס זייא זוצען אונ דאָרף אונ דער יוד איז געוועזען אַ גרויסער למדן ער איז געוועזען קלאָר אונ ש"ס ופוסקים אונ ער איז געזעסען בייא טאָג אונ בייא נאַכט אונ ער האָט געלערינט נאָר ער איז געוועזען אַקאַרגער מענטש אונ זייער אַשלעכטער ער פלעגט אַ יוד אויף דער שוועל ניט וועלען אַרויף לאָזען אונ ער פלעגט אַרום טרייבען אַ יוד פון שטוב אַרוים אונ ער פלעגט קיין מאָהל ניט געבען איין יוד צו עסין אונ אַפילו פאַר געלד פלעגט ער ניט וועלען פאַרקויפען צו דיא אורחים וואָס עס פעהלט זיי אוים אונ וועג אונ דיא צוויי מענטשען האָבען אום שוין גיקענט פון לאַנגע צייט אונ ווען זיי פלעגין דאַרפין פאַר אים פאַר ביי צו פאָרען פלעגען זייא זיך דאָרטען ניט אָפּ שטעלען אַפילו ווינטער אונ די גרויסע פרעסט פלעגען זיי זיך דאָרטען ניט אָפּ שטעלען אָן צו וואַרימען וואָרען זיי האָבען אום געקענט אַז ער לאָזט ניט אַריין קיין אורח אַפילו אָן וואַרימען אונ אַזוי האָט ער זיך געפירט אַכאַך יאָרען איין מאָהל האָט זיך געטראָפען ביי דיא צוויי יודין אַז זייא זענען געפאָרען בייא נאַכט אונ אַגרויסער רעגען מיט אַ ווינט האָט אויף זיי זייער גינאָסען אונ זייערע קליידער זענען געוואָרען אויף זיי נאַס אונ זיי זענען געוואָרען זייער כיד אונ עס איז זייא גיוואָרען זייער שלעכט אונ זייא זענען גיוועזען ניט ווייט פון דעם יוד דער רענדאַר האָבען זייא זיך איבערקלערט אַז זייא זאָלען אַריין פאָהרין צו דעם רינדאַר האָטשי ער

אחד במקום שאין הרוח יכול להוליך שם הגשם וכן עשו שנטו אצל ביתו תחת קיר אחד והם היו עייפים מהדרך ובגדיהם נתמלאו ממי הגשם והיו מתאוים לנוח מעט מלבד אכילה ושתיה שהיו רעבים והיו יראים לכנס בתוך הבית בתוך כך שמעו קול שיחת אנשים יהודים בתוך הבית והבינו שהאנשים האלה הם עוברים ושבים ויתפלאו ע"ז מה טיבם של עוברים ושבים להיות בתוך ביתו של זה בתוך כך יצא הבעל הבית הת"ח ואמר להם בפנים צהובות אחי למה תעמדו בחוץ בואו לתוך הבית ויתפלאו ע"ז האנשים ויבאו לתוך הבית וינוחו מעט ויתן להם י"ש ומיני מתיקה ואח"כ ערך לפניהם שולחן והאכילם והשקם ממיטב שולחנו וידבר עמהם רכות כמנהג מכניסי אורחים הצדיקים והאנשים התפלאו ע"ז ולא ידעו פתרון לזה איך נהפך הבעל הבית לאיש אחר עד שהרהבו עוז בנפשם לשאול את הבעל הבית הנ"ל הפליאה שלהם איך הוא נהפך לאיש אחר ויספר להם הבעל הבית הנ"ל את אשר קרהו היינו כי זה איזה שבועות מקודם כאשר שכב בלילה על מטתו לישן שינת הלילה וראה בחלומו והנה הוא חולה ושוכב על ערש דוי זה מאיזה ימים ואשתו תשמשהו ויאמר לאשתו הלא אתה רואה בעיניך שאני חולה גדול זה מאיזה ימים ומדוע אין אתה שולחת להעיר להביא רופא מומחה (דאקטער) לרפאותי אזי שמעה לקולי ותשלח את המשרת שלי עם העגלה והסוס שלי לתוך העיר והביא רופא קטן (פעלשער) ויראני הרופא הנ"ל ויכתוב (ריצעפט באפטייק) כמנהגם

לאזט ניט אריין אונ שטוב נאר אז זייא וועלען שטייען אונ דרויסען נעבין דיא שטוב נעבין אוואנט וועט דער רעגען אויף זיי ניט צו קומען זעגען זיי צו נעפאלען צו דער שטוב אונ זיי האבען זיך געשטעלט מיט דער פיר אונטער א וואנט אונ זייא האבען מורא געהאט אריין צו גיין אונ שטוב ארין ער זאל זייא ניט ארויס טרייבין דער וועל האבען זיי דער הערט ווייא מענטשען רעדין אינ שטוב וואס זיי האבען פערשטאנען אז דאס איז אורחים יודין האבען זייא זיך פער וואונדערט ווייא קומען דא אונ שטוב אורחים . דער ווייל איז ארויס גענאנגען דער בעל הבית האט ער זייא דער זעהן ווייא זייא שטייען אונ דרויסען זאגט ער צו זייא וואס שטייט איר אונ דרויסען קימט אריין אונ שטוב זענען זייא אריין גענאנגען אונ שטוב דאט ער זייא געהייסען זעצין אונ האט זייא מכבד געווען מיט בראנפען אונ פערבייסען דער נאך האט ער זייא געגרייט צום טיש אונ האט זייא גינעבין עסין אונ טרינקען אונ האט מיט זייא גירעט גיטע רייד אזוי ווייא דער שטייגער איז פון א מכנים אורח אונ דיא מענטשען האבען זיך אויף דעם זייער געוואונדערט ווייא אזוי זיין פארקערט געווארען דאס הארץ פון דעם מענטש האבען זייא אום אליין געפרעגט וואס איז דיא מעשה וואס ער האט זיך אזוי איבער געביטען האט ער זייא דערציילט דיא גאנצע מעשה וואס איז האט געטראפען, מיט עטליכע וואכין צוריק אז איך האב מיך געלייגט אויף מיין געלעגער שלאפען האט זיך מיר גיחלומט אז איך בין קראנק אונ איך ליג שוין אויף דעם בעטיל קראנק פון עטליכע טעג אונ דאס ווייב גייט ארום מיר אונ זיא באדינט מיך האב איך גיזאגט צו מיין ווייב דיא זעהסט

ראָך

והוביל המשרת הנ"ל את הרופא בחזרה לתוך העיר ולקח הריצעפט בהאפטייק והביא אלי ולקחתי את הרפואה הנ"ל איזה ימים עד שהרגשתי בנפשי שהחולי התגברה יותר ויותר אזי אמרתי לאשתי מדוע לא הבאת הרופא מומחה הדאקטער הלא אתה רואה בעיניך שהרפואה שנתן הרופא קטן לא הועיל מאומה שהחולי נתגבר יותר ויותר למה לא הבאת הרופא מומחה הדאקטער לכן צותה אשתי את המשרת שיסע להעיר להביא את הרופא מומחה ויסע המשרת להעיר ויביא את הרופא מומחה ויתן לו ריצעפט והמשרת הוביל את הרופא מומחה בחזרה להעיר ויקח שם בהאפטייק את הריצעפט והביא לי את הריצעפט והנה כאשר לקחתי את הריצעפט אזי הגבירה אצלי המחלה יותר ויותר וחליתי עוד שני ימים עד שהרגשתי בנפשי שכוחותי מתדלדלים מעט מעט ושצריך אני בקרוב למות ונדמה אצלי שבני ביתי מסבבים מטתי ומחכים על יציאת נשמתי ובעוד איזה שעות נדמה לי כאלו תמו כל כוחותי ויצתה נשמתי וכל ב"ב ספדו אותי כמו שלש שעות ואח"כ התחילו לדבר על אודותי מעניני הקבורה. ואז היה בערב אזי אמרה אשתי להמשרת שיאסור הסוס עם העגלה ויקח אותי העירה לדבר עם החברה קדישא שיקברוני. וכן עשה המשרת שאסר הסוס עם העגלה

דאָך מיט דיינע אויגען אַז איך בין זייער קראַנק אונ דיא שיקסט גאָר ניט נאָך איין דאָקטער האָט זיא מיך צופאַרנט אונ זיא האָט גיהייסען דעם משרת אַז ער זאָל פאָרען אונ שטאָט אריין אונ ברענגען דעם פעלטשער אונ קליינים שטעטיל הייסט ער דאָקטור בעיזייל ער זאָל קאָסטען ביליגער איז געפאָרען דער משרת אונ האָט גיבראַכט דעם פעלטשער האָט ער איהם גיגעבען א ריצעפט מען זאָל דאָס נעמען אונ דער אַפטייק האָט דער משרת אָפ געפירט דעם פעלטשער אונ ער האָט גינומען דעם רעצעפט אונ אַפטייק אונ ער האָט מיר גיבראַכט האָב איך גינומען דעם רעצעפט איז מיר דיא קרענק נאָך ערגער גיוואָרין דער ווייל איז אַוועק נאָך צוויי טעג האָב איך גיזעהן אַז איך ווער נאָך ערגער קראַנק האָב איך גיזאָגט צו דעם ווייב דיא זעהסט דאָך אַז איך ווער ווייטער קראַנק פאַר וואָס האָסטו נישט גיבראַכט דעם גרויסין דאָקטער דארובער האָט מיין ווייב געהייסען דעם משרת ער זאָל פאָרען אונ שטאָט אריין אונ ברענגין דעם גרויסען דאָקטער איז דער משרת גיפאָרין אונ שטאָט אריין אונ האָט גיברענגט דעם גרויסען דאָקטער האָט ער מיר גיגעבען איין רעצעפט האָט דער משרת אָפ געפירט דעם דאָקטער אונ שטאָט אריין אונ ער האָט דאָרטען גענומען דיא רעצעפט איז מיר נאָך ערגער גיוואָרען האָב איך גילעבט נאָך עטליכע טעג ביז וואַנען איך האָב אָהן גיהויבין צו פילין אַז עס הייבט אָן בייא מיר אויס צו גיין דיא כוחות אונ איך דאַרף שוין באַלד שטאַרבען אונ מיר דאַכט זיך וויא מיין גאַנץ הויז גיזינד שטייט אַרום מיר אונ היטין דיא נשמה. דער נאָך האָט זיך מיר גידאַכט וויא עס האָט זיך שוין אויס גילאָזט בייא מיר דיא כוחות אונ איך בין גישטאָרבען אונ מיין גאַנץ הויז געזונד ווייַנען איבער מיר א דרייא שעה דער נאָך האָט מען אָנגעהויבען צו קלערען וועגען קבורה האָט מיין ווייב גיזאָגט דעם משרת ער זאָל איין שפּאַנען דאָס פערד אונ וואָגין אונ פירין מיך אונ שטאָט אריין

ויקח אותי ויתנני לתוך העגלה אח"כ שאל המשרת את אשתי שתתן לו איזה סדינים של פשתן לעשות לי מהן תכריכין אזי רצתה אשתי ליתן סדיני פשתן טובים אזי אמרה כלתי לאשתי כי די לי בבלי פשתן הזולים אזי לקחה אשתי סדיני פשתן גרועים מאוד ונתנה להמשרת והניח בהעגלה אח"כ אמר המשרת לאשתי שתתן לו מעות עבור החברה קדישא ותקח אשתי עשרה ר"כ ונתנה לו אז נסע אתי העירה. ויהי כאשר בא להעיר היה אז זמן שינה שהיו כל אנשי העיר ישנים על מטתם והיה חפץ להוליך אותי לבעל בית הקברות אזי אמר הבעל בית הקברות להמשרת שאינו מניח אותי תחילה בביתו עד שיקח רשות מהגבאים דחברה קדישא אזי נסע המשרת אתי לגבאי אחד מחברה קדישא ויקיש בחלון להקיצו משינתיה ויקץ הגבאי ויאמר לו מי אתה כי נועזת להקיץ אותי מתרדמתי ויען לו המשרת אני הוא המשרת של בעל הבית פלוני והבאתי את הבעל הבית שלי על העגלה אשר הוא מת ואני שואל רשות מאתך לקוברו וישאל לו הגבאי כמה מעות הבאת להחברה קדישא עבור זה ויען לו המשרת עשרה ר"כ ויחר אף הגבאי ויאמר לאיש כזה אשר בחייו לא

אַרײַן מקבר צו זײַן האָט ער אַײַן נעשפּאַנט דאָס פערד אונ האָט מיך אַרויף געלײַגט אויפין וואָגען דער נאָך פרענט דער משרת מײַן װײַב מען דאַרף דאָך האָבען לײַווינט אויף תכריכים זאָגט דאָס װײַב צו דער שניר מען דאַרף אַרויס נעמען פון קאַמאָד ניטע לײַווינט וואָס דאָרטען ליגט ריפּט זיך אָן דיא שניר עס איז אַ שאָהד דיא ניטע דאָרטען ליגט אַלטע לײַווינט שמאַטעס וועט אויך גיגוג זײַן האָט מען גינומען אַלטע לײַווינט אונ מען האָט אַרײַן גילײַגט אונ וואָגען דער נאָך ריפט זיך אָן דער משרת מען דאַרף דאָך האָבען געלד פאַר דער חברה קדושה האָט מײַן װײַב אים גינעבען צעהן גילדין פאַר דער חברה קדושה דער נאָך האָט ער מיך גיפירט אונ שטאָט אַרײַן בשעת ער האָט מיך גיבראַכט אונ שטאָט אַרײַן איז שוין גיוועזען שפּעהט האָט שון יעדער גישלאָפין האָט ער מיך גיבראַכט צום קברות־מאַן וואָס דאָרטען איז גיוועזען אַבעזונדער שטיבּיל וויא מען איז מטהר דיא מתים האָט דער קברות מאַן נישט גיוואָלט אַרײַן לאָזין ער האָט גיזאָגט מען דאַרף זיך פריער זעהן מיט דיא גבאים דאָס ער מיך צורוק גיפירט אונ שטאָט אַרײַן אונ ער האָט מיך צו גיפירט צו אײַן גבאי פון דער חברה קדושה אונ האָט אָן גיקלאַפּט אונ פענצטער ער זאָל אויף שטײַן האָט זיך דער גבאי אויף גיכאַפּט פון שלאָף זאָגט ער וואָס דאַרפסטו זאָגט דער משרת איך האָב גיבראַכט מײַן בעל הבית אײַן גישטאָרבענער זאָגט דער גבאי האָסטו דיא חאָטש גיבראַכט אַסאַך געלד פאַר דער חברה קדושה זאָגט דער משרת צעהן גילדין האָב איך גיבראַכט זאָגט דער גבאי אַזאַי מענטש וואָס בײַא זײַן לעבין האָט ער אַ יודין אויף דער שוועל נישט אַרויף גילאָזט ער האָט קײַן מאָהל אַיודין אײַן שטיקיל ברויט נישט גינעבין ווערין מיר נעמין צעהן גילדין פאַהר ווײַטער איז ער גיפאָרען צו דעם אַנדערין גבאי האָט ער אים אויך אַזוי גיענטפערט איז ער גיפאָרען צום ראש החברה אונ האָט אים אויך אויף גיוועקט פון דעם שלאָף האָט ער אים אויך אַזוי גיענטפערט איז גיוואָרען

רעם

ן צדקה מאומה ולא הניח עני ואביון על מפתן ביתו לאיש כזה אני לוקח עשרה ר"כ לא לא גש הלאה אזי נסע המשרת עמי להגבאי שני והקיש לו על חלונו להקיצו משנתהו ויקץ הגבאי שני ויאמר לו הגבאי שני מי אתה כנ"ל ויען לו המשרת כנ"ל כי צריך אני לקבור את בעל הבית שלי אשר הוא מת וצריך אני לטול רשות מאתך וישאל לו הגבאי שני כמה מעות הבאת להחברה ויען לו המשרת עשרה ר"כ ויחר אפו של הגבאי שני ג"כ ויאמר לו גש הלאה לאיש כזה שלא הניח עני ואביון על מפתן ביתו אני לוקח עשרה רו"כ. לא לא גש הלאה. ויסע עמי להראש החברה ויען אותו ג"כ כנ"ל אזי סבל מזה המשרת רוב צער ויגון כי לא ידע מה לעשות עמדי ויועץ בנפשו להניחני בבית הכנסת או בבית המדרש במקום אשר יהיה יכולת בידו והוא יסע לביתי ויסע אתי אצל בהכ"נ ובהמ"ד והנה היה סגור ומסוגר ולא היה יכול להכניסני שמה אח"כ מצא כי הבהכ"נ של עזרת נשים פתוח אזי לקח המשרת אותי מן העגלה והכניסני לבהכ"נ של עזרת נשים ויעזוב אותי שמה והדלת סגר בעדי והמשרת ישב בתוך העגלה לנסוע לביתי בתוך כך נסע דרך גבאי אחד אזי הקיש לו שנית בחלון להקיצו משנתיה ויספר לו המשרת כי הניח אותי בבהכ"נ של עזרת נשים ותיכף כאשר ספר זאת להגבאי דרך החלון אזי תיכף נסע המשרת משם לביתו בחפזון מחמת שירא מאנשי העיר. ויהי כאשר שמע הגבאי זאת אזי חרה אפו מאוד אזי קם ממטתו בחפזון והקיץ את משרתו וישלחהו להקיץ משנתם את כל אנשי החברה מגדול ועד קטן ולעשות אסיפה

דעם משרת זייער שלעכט אונ ער האט דער פון געהאט זייער הארץ ווייטיג עס איז שוין אונ מיטין דער נאכט אונ ער וויסט נאר ניכט וואס צו מיהן מיט מיר האט ער זיך מיישב געוועזן ער וועט מיך צו פירין צו דער שוהל אונ ער וועט מיך לאזען דארטען שטיין איז ער צו גיפארען צו דער שוהל איז דיא שוהל גיוועזן פארשלאסין נאר דיא ווייבערישע שוהל איז גיוועזן אפין האט ער מיך אנידער גילייגט אונ דער ווייבערישע שוהל אונ ער האט צו גימאכט די טיהר אונ ער האט זיך גיהויבען אהיים צו פארין דער וויל איז ער פארביא גיפארין פאר דעם גבאי האט ער אן גיקלאפט אונ פענצטער ער זאל אויף שטיין פון שלאף האט איהם דער משרת גיזאגט פון אינטער דעם פענצטער אז ער האט גילאזט זיין בעל הבית דעם גישטארבענעם אונ דער ווייבערישע שוהל אונ דער משרת איז גלייך אוועק גיפארין אהיים אונ דער גבאי האט זיך אויף גיהאפט פון דעם שלאף מיט גרוים כעס אונ ער האט גישיקט דעם שמש אז ער זאל גיין אויף וועקען דיא גאנצע חברה קדושה אונ נאך חשובע מענשען וואס עס גיפינט זיך אונ שטאט מען זאל מאכין אהן אסיפה אונ שוהל האט מען אן גיצונדען זייער פיל לעכט אונ אלע האבען זיך צו זאמען גיקליבען אונ שוהל ארין מיט גרוים ציטערען אונ איך ליג אונ דער ווייבערישער שוהל הער איך אללעס וואס זייא רעדין איינער צום צווייטען וויא הערט זיך דאס אזא זאך מען זאל אום אן וואשען אויף אינז אז מיר זאלען אום בעגראבען אום זיסט אזאי מענטש וואס בייא [illegible] האט ער קיין ארימאן אויף

דער

רבה בתוך בהכנ"ס הגדולה ולמטם עצה מה לעשות בזה הענין על כן האיר הרבה נרות בתוך בהכנ"ס הגדולה ויאספו שמה כל אנשי החברה (ואני כאשר הייתי שוכב בעזרת נשים של בהכנ"ס הגדולה שמעתי והרגשתי את כל אשר הם עושים בבהכנ"ס הגדולה) ויאמרו איש אל אחיו הנשמע נבלה כזו להטיל עלינו לקוברו בע"כ לאיש כזה שלא הניח עני על מפתן ביתו ואף לעוברים ושבים העשירים לא היה מוכר להם במחיר את אשר יחסר להם בדרך ולא היה מניחם להחם בתוך ביתו לאיש כזה לא תתנקם נפשינו ויועצו בנפשם לקחת מאתו דמי קבורה לא פחות ממאה ר"כ אף פ"א אח"כ חשבו עצה מה לעשות בזה שהמשרת עזב אותי בבהכנ"ס של עזרת נשים אזי קראו להשמש דחברה קדישא ושאלו אותו אם איננו ירא בלילה לקחת אותי בחזרה לביתי ויאמר השמש הנני. אזי לקחו שני סוסים טובים ואסרו אותם בתוך עגלה והשקו את השמש י"ש לרוב שלא יפחד ממנו אזי לקח אותי השמש על העגלה (והם צוו להשמש שלא יקח מאתם לא פחות ממאת ר"כ ואם לא יתנו לו אזי יעזוב אותי שמה) והוליך אותי השמש בהפזון לביתי אזי הקיש השמש בחלון לפתוח לו הדלת וישאלו לו מי אתה ויאמר להם אני הוא השמש של החברה קדישא והבאתי בחזרה את הבעל הבית המת אשר עזבתם בבהכנ"ס של ע"נ ויהי' אצליכם הבעל הבית המת וכבשו אותו במלח שלא יסריח וכששמעו ב"ב זאת אזי נתנו את קולם בבכי ושאלו אותו מה המה מבקשים בעד הקבורה ויאמר להם השמש שהזה לא פחות ממאה ר"כ אזי נתנו את קולם בבכי יותר כי מאה ר"כ לפי קמצנותם הוא דבר גדול מאוד והשמש הזה הוא אץ לדרכו לחזור לביתו ויאמר להם אל תאחרו אותי השיבו לי תשובה נכונה אם נותנים אתם לי המאה ר"כ אזי אקח אותו בחזרה להעיר ואם לא אזי תאמרו לי מהר ואשליך אותו לארץ ואסע לביתי אזי ראתה אשתי שאין לה תרופה אחרת אזי לקחת בע"כ מאה ר"כ ונתנה להשמש אז לקח אותי השמש בחזרה להעיר ויביא אותי

דער שוועל ניט אַרויף געלאָזט אונ אַפילו צו דיא רייכע אורחים האָט ער ניט געוואָלט פאַר קיין געלד פאַר קויפען קיין ברויט וואָס זייא פעלט אונ וועג אויך אונ ווינטער אונ דיא גרויסע פרעסט פלעגט ער די אורחים ניט אַריין לאָזען אונ שטוב אָן וואַרימען זיך ביי אוזאַ מענטש איז אַ יושר צו נעמען קבורה געלד הונדערט גילדין ניט ווייניגער אַ פרוטה. האָבין זייא זיך מיישב געוועזען וואָס טיט מען וואָס דער משרת האָט אום דאָ גילאָזט אונ דער ווייבערישע שוהל איז ביי זייא גיבליבען אַז מען זאָל אום צוריק אהיים פירען האָבען זייא גירופען דעם שמש פון דער חברה קדושה אונ פרעגין אום דיא ווייסט אום אַוועק פירען צוריק אַהיים זאָגט דער שמש יאָ האָט מען אים גישפאַנט צוויא גיטע פערד אונ אוואָגען, אונ מען האָט אָן גיטרינקין דעם שמש כדי ער זאָל קיין מורא ניט האָבען אונ ער האָט מיך גענומען אונ אַרויף גילייגט אויף דעם וואָגען אונ ער האָט מיך צורוק אַהיים גיפורט האָט דער שמש אָן גיקלאַפט ביי דעם פענצטער אונ ער האָט זייא גיזאָגט שטייט אויף איך האָב אייך גיבראַכט צורוק דעם בעל הבית אונ זאַלצט אום אַיין מור וועלען אום ניט טרכבר זיין איז גיוואָרען אַ גיוויין אונ שטוב דאָס

להבעל בית הקברות אשר שם יש חדר מיוחד שמטהרים שם מתים אח"כ לקחו אותי השמשים מהחברה קדישא להתעסק בי ברוב בזיון. ויהי כאשר הציגו אותי ערום לטהרני אזי הלך אחד מהשמשים והכה אותי על אחורי ויאמר זהו האיש הרע שלא הניח עני ואביון על מפתן ביתו וזה אומר בסגנון זה וזה אומר בסגנון זה עד שלא יכולתי לסבול הבזיון וחשבתי בנפשי מתי אזכה שיקברוני ואפדה את נפשי מהבזיון של השמשים האלו אח"כ לבשו אותי תכריכין והוליכו אותי לקברני וקברו אותי כדרך כל הארץ אח"כ שכבתי בקבר כל היום ואין דורש ואין מבקש עלי אזי גדלה אצלי הפלא עד למאוד כי ידעתי על נכון כי יש דין וחשבון אחר המות ואני שוכב כל היום ואין דורש עלי אזי עד שלשה ימים שכבתי בקבר ואין דורש עלי ואחר כלות השלשה ימים בא אלי מלאך אחד ויעירני ויאמר אלי קום ממשכבך ולך אתי למקום שאנהיגך אזי קמתי והלכתי אחריו במקומות נוראים עד מאוד עד שהגעתי למקום אשר שם יושבים בית דין של מעלה לשפוט את האדם על כל מעלליו ושם העמיד אותי המלאך לפניהם ועמדתי אצל הפתח וארכובותי דא לדא נקשן מרוב פחד ומגור ויאמר אלי הראש ב"ד גשה נא אלי ונגשתי אצלם וישאלני הראש בית

דאס ווייב מיט דיא קונדער פרענט דאס ווייב דעם שמש פארט וויא פיל געלד ווילען זיא זאגט דער שמש ניט ווייניקער וויא הונדערט גילדען אפילו ניט קיין פרוטה האבען זיא אן גיהויבען נאך מער צו וויינען זאגט דער שמש צו זיא איך האב ניט קיין צייט צוווארטען אויף אייער וויינען ווילט איר מיר געבין הונדערט גילדען נעם איך אום צירוק אונ שטאט אריין ווען ניט פאר איך שוין אוועק אונ לאז אום דא איבער אזוי האט דאס ווייב גיזעהן אז מען קאן גאר ניט העלפען דער צו האט זיא געגעבען דעם שמש הונדערט גילדען האט דער שמש מיך גיפורט צורוק אונ שטאט אריין צוא דעם בעל הבית פון דעם בית הקברות אונ דעם שטיבאלי וויא מען איז מטהר אונ דיא שמשים פון דער חברה קדושה האבען זיך אן גיהויבען צו נעמען צו דער טהרה מיט גרויס בזיון בשעת מען האט מיך אויס גיטאהן נאקיט מטהר צו זיין איז צו געגאנגען דער שמש אונ האט מיר געגעבען אפאטש פון הינטען אונ דעם ווייבען פלייש אונ האט גיזאגט אהא דיא ביזט דער מענטש וואס האסט קיין יורין קיין שטיקעל ברויט ניט געוואלט געבען אונ דער שמש האט אזוי געזאגט איך האב גאר ניט געקאנט פארטראגען דעם ביזיון האב איך געקלערט וויא דער ווארט מען זיך שוין אז מען זאל מיך שוין באגראבין איך זאל שוין פטור ווערען דיא שמשים דער נאך האבען זיא מיך שוין מטהר גיוועזען אונ מען האט מיך שוין באגראבען וויא דער שטייגער איז דער נאך ליג איך אונ קבר עטליכע שעה אונ קיינער קומט גאר ניט צו מיר איז גיוועזין בייא מיר א גרויסער וואונדער איך וויים גאנץ ניט אז נאך דעם טויט דארף מען אב געבען דין וחשבון אויף אלע מעשים וואס מען האט געטאהן בייא דעם גאנצען לעבען אונ יעצט פרעגט מיך גאר קיינער ניט בין איך גילעגין אונ קבר אזוי איין טאג אונ צווייא טאג אונ דרייא טאג בין איך אלץ גילעגען אונ קבר אונ גרויסע צרות

דין אתה יודע כי זהו אצלך לאחר מיתה וכי הובאת בפה לתת דין וחשבון על כל מעלליך אשר עשית בחייך ואמרתי לו ידעתי וישאלני הראש ב"ד עסקת בתורה ואמרתי לו הן ויאמר הראש ב"ד מי מעיד בך מיד באו כל המסכתות מתלמוד בבלי ומתלמוד ירושלמי וכל מסכת ומסכת העידה בי שלמדתי גם שארי ספרים ספרי הרמב"ם וטורים וכל או"א העיד ואני הייתי אז ברוב שמחה אח"כ שאלו אותי עסקת באמונה (לפי הגמ' מובח שעואלים התחלה עסקת באמונה ואולי היה ג"כ המעשה ששאלו אותו תחלה עסקת באמונה ואח"כ שאלו עסקת בתורה) ואמרתי להם הן וברנו זאת אח"כ שאלו אותי אם עסקתי בצדקה ובגמילות חסדים וכששאלו אותי כך אזי נבהלתי מאוד כי הרגשתי בנפשי כי זאת אין בי כלל לכן שתקתי אח"כ אמר הראש ב"ד יבואו עדים ויעידו ע"ז אזי באו אנשים עניים ואביונים מקצה הארץ עד אין מכפר יש מהן שהעידו שבקשו מאתי נרבה או אכילה ושתיה ואני השבתי את פניהם ריקם ולא הניחם

און קיינער האט מיך נאר נית גיפרעגט דער נאך איז געקומען צו מיר אמאך און האט צו מיר גיזאגט שטייא אויף און גייא מיט מיר צום גירעכט בין איך מיט עם גענאנגען זייער אונ פארכבינגע ערטער ביז וואנען איך בין געקומען צו דעם ארט וויא עם זיצט דאס בית דין של מעלה וואס דארטען דארף איך אפ געבען דין וחשבון אויף אלע מעשים וואס איך האב געטאהן ביא מיין גאנין לעבין האב איך מיך געשטעלט ביא דער טור מיט גרויס פארכט האט מיך אריף גענאהן דער ראש ב"ד דאס איז דער ערצטער פון דעם בית דין און זאגט צו מיר קום נאר אהער בין איך צו געגאנגען פרעגט ער מיך דיא ווייסט אז דיא ביזט נישטארבען זאג איך יאה דער נאך האט מען מיך געפרעגט „עסקת בתורה" צו האסט דיא עוסק גיוועזען און דער הייליגער תורה זאג איך יאה זאגט דער ראש בית דין ווער זאגט דא עדות אויף דעם עס זאלען קומען עדות. אויף דער שטעלל זענען גיקומען צו לויפען אלע מסכתות פון ש"ס בבלי און פון ש"ס ירושלמי און איט= לעכע מסכת האט עדות געזאגט אז איך האב זיא געלערינט דער נאך זענען געקומען דיא פיר רמב"ם און אלע האבען עדות געזאגט אז איך האב זיי געלערינט און האב פערשטאנין אז איך ווער דער פון גרינגליך נאר אן אשיער דער נאך האט מען מיך געפרעגט עסקה באמונה היינו צו דיא האסט געהאנדולט ערליך האב איך גיענטפערט יאה האט מען דאס אוים געוויזען מיט עדות דער נאך האט מען מיך אפרעג געטאהן „עסקה בצדקה ובגמילות חסדים" צו דיא האסט זיך עוסק געוועזען און צדקה און גמילות חסדים איז מיר פינצטער געווארען און מיינע אויגען האבען איך האב שוין פארשטאנען אז דער פון וועט זיין זייער גיט גיט האב איך געשווינען האט דער ראש ב"ד געזאגט עס זאל קומען עדות און זייא זאלען עדות זאגען זענען זיך געקומען צו שלעפין ארימע לייט פון עק וועלט דער זאגט עדות אז איך בין ארין געגאנגען צו אום און שטוב אטיקעל ברויט בעטין האט ער מיך ארוים געטריבען און דער צווייטער זאגט אז איך בין גיוועזין איין אפ ניבאטערטער פון דעם ווייב האב איך געוואלט ביא אום געבעטינען

און

על פתח ביתו ויש מהן שהעידו שהם לא בקשו מאתו רק לנוח בתוך ביתו ויש מהן שהעידו שבקשו מאתו לקנות מעייפות הדרך ולא הניחם בתוך ביתו ויש מהן שהעידו שרחפתי אותם מתוך ביתי דבר מאכל במחיר ולא רציתי ויש מהן שהעידו שרחפתי אותם מתוך ביתי ואין לשער החרפה והכלימה שסבלתי אז אח"כ יצא הפסק דין מאתם שיתנו לי ברירה לברור אחת משתי אלה או להיות בגיהנם חודש אחד או להתגלגל בפעם שנית ולהיות נולד בזה העולם אולי יתוקן זה העון וחשבתי בנפשי שיותר טוב לברור העונש של גיהנם על חודש אחד מלהתגלגל להיות נולד בפעם שנית כי מי יודע אם אהיה עשיר בפעם שנית שאוכל לעשות צדקה וג"ח ומי יודע אם אוכל לכוף יצרי הרע בפעם שנית כי בפעם זה לכל הפחות עסקתי בתורה הרבה ובפעם שנית אינני יודע אם אזכה לזה לכן גמרתי בנפשי לברור העונש של גיהנם על חודש אזי לכל הפחות אחר עבור החודש אזכה לחיי העולם הבא עבור התורה שעסקתי בה הרבה לכן אמרתי להם שאני בורר העונש של גיהנם על חודש אזי תיכף ומיד בא אלי מלאך משחית אחד להוליכני לגיהנם ויולך אותי יום אחד ושני ימים ושלשה ימים וגם הלילות עמהם וגם שבוע אחת ושני שבועות ושלשה שבועות עד אשר קצה את נפשי בדרך עד שחשבתי בלבי מתי אזכה לראות פני הגיהנם וכאשר אני ארצה לנוח מעט מעייפות הדרך אזי המלאך משחית נוער בי ומכה אותי עד שאני מוכרח ללכת יומם ולילה בלא הפסק עד שהלכתי כך ארבעה שבועות בלי הפסק אח"כ הרגשתי בנפשי חמימות ומה שהלכתי יותר אזי הרגשתי בנפשי יותר חמימות אז אמרתי בנפשי כי עתה בוודאי אני קרוב לגיהנם והחמימות הזה הוא מאור הגיהנם שחמימותיו הולכים למרחוק אך מה שהלכתי יותר אזי נכרה אצלי החמימות עד שלא יכולתי לסובלו אזי פשטתי את בגדי כדי להקל מעלי החמימות מעט והלכתי עוד ערום עד שלא היה לי באפשרות לסובלו אז אמרתי להמלאך שיוליכני

און זיך א ביסעל אויס רוהען און ער האט מיך ניט געלאזט דער דריטער זאגט עדות אז ווינטער און דיא גרויסע פרעסט בין איך געווען זייער דער פרוירען פון קעלט האב איך זיך בייא אים געוואלט אן ווארימען האט ער מיך ניט געלאזט און רייכע לייט זענען אויך געקומען עדות זאגען דאס וואס זייא האבען געוואלט קויפען בייא מיר עסענווארג פאר געלד און איך האב זייא ניט געוואלט פאר קויפען און דיא שאנד וואס איך האב דאמאלס געהאט קאן מען גאר ניט משער זיין ע"כ איז ארויס געגאנגען דער פסק אז מען זאל מיר געבען אויס צו קלויבען איין פסק פון דיא ביידע דהיינו אדער איך זאל מגולגל ווערען נאך א מאהל דאס הייסט איך זאל נאך אמאהל געבוירען ווערען טאמער וועל איך זיך פאר בעסערען אדער מען זאל מיך משפטין אין גיהנם אנאנצען חודש האב איך זיך אהן געהויבען צו באקלערען וואס עס איז גרינגער איז בייא מיר געבליבען אז עס איז גלייכער צו גיין אין גיהנם אריין אויף א חודש איידער מגולגל צו ווערען נאך א מאהל וואריין ווער ווייסט צו איך וועל דאס קענען מתקן זיין טאמער וועל איך גאר זיין אין ארימאן וואס איך וועל גאר ניט קאנען ברעכען מיין יצר הרע האב איך גיזאגט אז איך וויל בעסער גיין אין גיהנם אויף א חודש ווארין וויניגסטינס נאך אחודש

בחזרה להשופטים כי אני רוצה לברור את העונש השני להיות מגולגל בפעם שנית כי לא אוכל לסבול את החטימות בשום אופן אז נער בי המלאך והכה אותי ויאמר לי לך הלאה כי אני מוכרח לקיים את שליחותי ואם לא אענש גם אני אזי הלכתי עוד עד שמתוך החמימות התחיל להרך גופי והארץ היה חם כ"כ כתנור של כבשן לכן חרך עקבי אשר דרכתי בהן על הארץ ולא היה בי יותר כח להלוך עד שנפלתי על הארץ ואמרתי להמלאך עשה עמי מה שתוכל כי לא אוכל לילך יותר רק הוליכני בחזרה להשופטים ואברור העונש האחד כנ"ל ויענני המלאך שנית כי לא אוכל לעשות זאת כי גם אני אענש מהם על מה שאינני מקיים את ציווים אזי אמרתי להמלאך שיוליכני בחזרה ואברור את העונש השני כנ"ל וגם אקבל עלי את העונש שלך על מה שלא שמרת מה שפקדוך אזי נתרצה לזה המלאך ואמר לי כן דברת אם תקבל עליך גם את ענשי אזי אוליכך בחזרה להשופטים וכן עשה והלכתי עמו בחזרה נ"כ חודש ימים עד שהעמידוני בפעם שנית לפני השופטים ועמדתי אצל הפתח אזי נתן עיניו בי הראש ב"ד ויאמר לי מה טיבך בפה ואמרתי לו שמעני ארוני כי לא אוכל לסבול עונש הגיהנם בשום אופן ואבקש ממך שתתן לי רשות לבור העונש האחד להיות מגולגל בפעם שנית אזי הביט בזעם על המלאך השליח למה זה עברת על ציוויך אזי אמר המלאך להשופט כי האיש הזה קבל עליו את ענשי ג"כ לכן שמעתי לדבריו. וישאלני השופט אם כנים דברי המלאך אזי אמרתי לו שכן הוא האמת שקבלתי עלי גם את ענשו אזי אמר לי השופט יהי כן כאשר ברורת שתהיה מגולגל בפעם שנית אך הפסק שראוי ליתן להמלאך שקבלת עליך

א חודש וועל איך שוין האבין עולם הבא פאר וואס איך האב גילערינט אסאך איבער דעם האב איך זייא גיזאנט אז איך וועל גיין און גהינם ארויין איז תיכף אויף דער שטעל גיקומען צו מיר אמלאך משחית צו פירין מיך און גהינם ארייין האט ער מיך גיפירט עטליכע טעג און איינינע וואכין טעג און נאכט גאר אהן איין אויפהער און איך האב זייער ניט גיקענט פאר טראגין דיא מידיקייט פון דעם וועג און וויא איך פלעג מיך וועלען אפ רוהין א ביסעל פלעגט מיך דער מלאך זייער שלאגען האב איך שוין גיקלערט ביא זיך ווען וועל איך שוין זוכה זיין צו זעהן דאס גהינם האט ער מיך אזוי געפורט פור וואכען אן א אויפהער ביז וואנען איך האב אן גיהויבען צו פילען אז מור הייבט אן היים צו ווערין און וואס איך בין גיגאנגען וויטער איז מור אלץ גיווארען הייסער און דאס פנים האט מור אן גיהויבען צו פלאמין האב איך גיקלערט גיוויס בין איך שוין נעבען גהינם איז דאס דיא היץ פון דעם פייער פון דעם גהינם און וואס איך בין גיגאנגען וויטער האט מיך אלץ גיבראטען דיא היץ מעהר און מעהר ביז וואנען איך האב שוין ניט גיקאנט פאר טראגין דיא היץ און איך בין גיגאנגען אוים גיטאהן מיינע קליידער בעוודעל עס זאל מור ניט זיין אזוי היים און איך בין שוין גיגאנגען נאקיט בין איך נאך גיגאנגען ביז וואנען עס איז מור שוין גיוועזען אום מעגליך צו פאר טראגען דיא היץ זאג איך צו דעם מלאך וואס ער פירט מיך. פור מיך צוריק צום ב"ד

אזי צריכין להעניש אותך עתה אזי תיכף ומיד הגיש אלי מלאך אחד ושבט ברזל בידו ויכני על אחורי אזי התחלתי לצעוק צעקה גדולה ומרה ומגודל הצעקה אזי נערתי משנתי וכל אנשי ביתי הקיצו ג"כ משנתם לקול צעקתי וכאשר הקיצותי משנתי מגודל הצעקה הרגשתי הכאב יותר ויותר כי כל אחורי היה נפוח מההכאה הנ"ל ורושם של השבט נשאר על אחורי עד עתה. כן ספר האיש הנ"ל להאנשים מוכרי ספרים הנ"ל כי זה איזה שבועות אשר קרה לו המקרה הנ"ל היינו החלום הנ"ל והרושם של ההכאה שנשאר לו מן ההכאה בחלום עד עתה לכן נדרתי את עצמי מאז והלאה להיות מכנים אורח לכן הכנסתי אתכם לתוך ביתי כן סיפר האיש הנ"ל להאורחים מוכרי ספרים הנ"ל ויפצרו בו האנשים מוכרי ספרים הנ"ל שיראה להם הרושם של השבט שעל אחוריו אזי הראת

ב"ד איך וויל בעסער מגולגל ווערען האט ער מיך געשלאגען אונ זאגט צו מיר נייא ווייטער ווארען איך מוז מקיים זיין וואס מען האט מיך גישיקט חען נית וועל איך נאך געשטראפט ווערען בין איך ווייטער געגאנגען ביז וואנען עס האט זיך בייא מיר אן געהויבען צו סמאלען מיין גוף אונ דער ערד איז געוועזען אזוי הייס אז דיא פיעסיס פון דיא פיס האט זיך בייא מיר אן געהויבען צו סמאלין אונ איך האב שוין נית געהאט קיין כח צו גיין ווייטער בין איך גיפאלען אויף דער ערד אונ איך האב גיזאגט צו דעם מלאך מענסט מיט מיר טוהן וואס דיא ווילסט איך קען נית גיין אונ גהינם ארייין פור מיך צורוק איך וועל בעסער מגולגל ווערען זאגט דער מלאך צו מיר אז איך וועל דיך צורוק פירען וועל איך דאך געשט־אפט ווערין פאר וואס איך פאלג נית וואס מען האט מיך געהייסען האב איך געזאגט צו דעם מלאך פיר מיך צורוק אונ דיין שטראף וואס מען וועט דארפון דיר געבען נעם איך אויף אויף מיר זאגט דער מלאך איך בעשטייא נאר מיין שטראף זאלסטו אויך נעמען אויף דיר וועל איך דיך פורען צורוק זאג איך איך נעם אויף מיר דיין פסק אויך האט ער מיך גענומען צורוק פירען צו דעם ב"ד של מעלה האט ער מיך ווידער געפורט א גאנצען חודש ביז וואנען ער האט מיך געבראכט דאס צווייטע מאהל פאר דעם ב"ד האב איך זיך געשטעלט פאר דער מיר זאגט צו מיר דער ראש ב"ד וואס טוסטו דא, זאג איך, איך בין געקומען צורוק בעוועל איך קאן דעם עונש פון דעם גהינם נית פאר טראגען וויל איך בעסער אום קלויבען דעם אנדערען פסק מגולגל צו ווערען נאך אמאהל האבען זייא געזאגט צו דעם מלאך וואס ער האט מיך געפורט וויא אזוי האסטו עובר געוועזען אונזער גיבאט האט דער מלאך גיענטפערט אז ער האט דעם פסק וואס מען דארף מיר געבען האט ער אויך גענומען אויף זיך האט דער ראש ב"ר מיך געפרעגט די האסט טאקע גענומען אויף דיר זיין פסק אויך זאג איך יאה זאגט דער דער ראש ב"ד צו מיר יעצט נייא אונ ווער מגולגל נאך א מאהל נאר דער פסק וואס מען דארף געבען דעם מלאך וואס דיא האסט גענומען אויף זיך דארף מען דיר שוין געבען איז גישווינד צו געגאנגען צו מיר איינער אונ ער האט געהאלטען איין אייזערנע רוט אונ דער האנד אונ ער האט מיר גיגעבען

להם והאנשים סוכרי ספרים הנ"ל ספרו זאת המעשה לר' משה אהרן נ"י הנ"ל אשר היה דרכם לעמוד בבית ר' משה אהרן נ"י הנ"ל ור' משה אהרן נ"י הנ"ל סיפר לי זאת לדבר ברור ואמר לי שאנשים האלו בני סמכא המה אנשים נאמנים :

מעשה מה שסיפר לי זקן ת"ח אחד ר' יהושע בר כלב נ"י אשר בימי עלומיו היה רב בשקודוויל ועתה דר בקאוונא ועוסק בתורה סיפר לי כי בשעה שהיה חתונה אצל אחותו היתה אז אמו בחיים וקודם החופה כשהיו כולם ברוב שמחה ראה והנה אמו בוכה מאוד בדמעות שליש בלי הפוגות ויאמר לאמו אמי למה תבכי והלא עת רקוד הוא ותספר לו את המאורע כי הוא ישבה על הספסל נים ולא נים תיר ולא תיר וראתה והנה זקן בא אל הבית ואמר שמחו שמחו כי כולם תשבו שבעה ובלשון לע"ז אמר הולעט הולעט איר וועט אלע זיצען שבעה ר"ל כך כפרה לו אמו ויאמר לה ר' יהושע הנ"ל כי הבל היא

געגעבען אשטיין פון הינטען און דיא ווייבע פלייש האב איך אן געהויבען צו שרייען מיט גרויסע קולות אביטער געשריייא און פון דעם געשרייא האב איך זיך אויף געחאפט פון דעם שלאף און מיין גאנץ הויז געזונד האבען זיך אויף געחאפט פון מיין געשרייא מיט גרוים שרעק. ווייא איך האב זיך אויף געהאפט האב איך געזעהן אז עס איז אליין אחלום געוועזען אבער דער שטיין וואס צום סוף איז מיר געבליבען זאהרגען עס איז מיר געוועזען פארבהאלטען דער הינטען און וויא דער שטיין איז געוועזען איז געבליבען און לייב אזוי וויא צברען פון איין אייזערנע רוט דער נאך בין איך אביסעל ניעשט געוועזען געזונד פון דעם שטיין און היינט בין איך שוין געזונד נאר דער סימן פון דעם ברען פון דער רוט שטייט נאך יעצט אויך בייא מיר אויפען הינטען דארך דעם האב איך שוין אנדר געטאן פון דאטאלס אן אז איך זאל שוין זיין איין מכנים אורח און זאל געבען צדקה דרום האב איך אייך ארויין געלאזט צו מיר און שטוב אזוי האט דער מענטש דער ציילט פאר דיא צוויא בוכרי ספרים האבען אום געגעבען דיא צווייא מענטשען אז ער זאל זייא ווייזען דעם סימן פון דעם שטיין וואס עס איז געבליבען בייא אים אויף דעם הינטען האט ער זייא געוויזען כדי זייא זאלען וויסען אז דאס איז זייער רעכטיג זיי זאלען אויך תשובה טוהן און דיא צווייא מענטשען האבען דאס דער ציילט פאר ר' משה אהרן נ"י וואס דיא מענטשען פלעגען שטענדיג איין שטיין בייא דעם ר' משה אהרן נ"י און ער האט מיר געזאגט אז דיא צווייא מענטשען זענען געוועזען זייער ערליכע און אמתע לייט :

מעשה וואס מיר האט דערציילט ר' יהושיע בר' כלב נ"י פון קאוונע וואס פריער איז ער געוועזען איין רב און שקידוויל און היינט וואונט ער און קאוונא און ער זיצט און לערינט האט ער מיר דער ציילט אז בשעת עס איז געזען דיא חתונה בייא זיין שוועסטער האט נאך דיא מוטער געלעבט און פאר דער חופה בשעה אלע זענען געוועזען זייער פריליך אזוי זעהט ער אז זיין מוטער האט זיך זייער פאר אנאנדער געווייינט נאר אן אשיעור זאגט ער צו דער מוטער זו[illegible] וויינסטו יעצט עס איז אצייט בין

אין בזה ממש והיא לא קבלה תנחומין ובעוד שני שבועות מתה היא שהיא אמה של הכלה ומת נ"כ אביו של החתן וברור הוא :

מעשה מה שסיפר לי איש אחד מו"ה יוסף נ"י שהיה לו דוד באדעסע אשר היה חשובי בנים ר"ל . וכאשר היה ר' יוסף הנ"ל באדעססע היה לו הרבה התקרבות מדודו הנ"ל ואח"כ חזר ר' יוסף הנ"ל לגור בארץ מולדתו בעירו וכשעברו איזה שנים אזי מת דודו הנ"ל ותיכף אחר מיתתו בא בחלום לבן אחותו מו"ה ר' יוסף נ"י הנ"ל בקול בכי ותחנונים ואמר לו שמת ובקש מאתו שיאמר אחריו קדיש וכשהקיץ משנתיה אזי סיכר זאת לפני רעיו ואמרו לו דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין אח"כ נתברר לו שהיתה זו המעשה תיכף אחר מותו :

מעשה מה שסיפר לי איש נאמן ומופלג מפלך צערנינעוו אשר באותה חצר שדרו שמה מתה אשה ענייה ועזבה שני בנים והבן הצעיר היה כבן המשה עשר שנים ויהי כאשר עברו שבעה שבועות אחר פטירתה באתה בחלום אצל אמו של האיש שסיפר לי ואמרה לה חברתי תדע שבני הצעיר אינו אומר קריש

שמחה האט זיא אום נעזאגט אז איך בין דא אצינד גיזעסען אויפין בענקיל אונ איך האב עפים נעדרימולט אזוי זעה איך אז עם קומט ארײן איין אלטער מאן אונ זאגט הילעט אור זוכט אלע זיצען שבעה דרובער וויין איך . זאגט ר' יהושיע צו זײן מוטער מײלא וואס עס דאכט זיך אבער זיא האט זיך נאר ניכט געוואלט טרײסטען דער נאך אונ צווײא וואכען ארום אין זיא געשטארבען וואס זיא איז געוועזן דיא מוטער פון דער כלה אונ דעם חתן'ס פאטער איז אויך געשטארבען אונ צווײא וואכען ארום נאך דער חתונה אונ דער זעלבער צײט ווען זײן מוטער איז געשטארבען אונ דאס איז זײער וואר :

מעשה וואס מיר האט דער צײלט [illegible] מענטש ר' יוסף נ"י וואס אים האט געטראפען . היינו ער האט געהאט איין פעטער אונ אדעססע זײן מוטערס איין ברודער אונ דער פעטער האט ניכט געהאט קײן קינדער אונ אז דער ר' יוסף נ"י איז געוועזן אונ אדעכסע עטליכע יאהר האט ער געהאט פון איהם פאר גענוגען דער נאך איז ר' יוסף נ"י אוועק נעפארען צוריק אונ זײן אײגינע שטאט ארײן פון וואנען ער איז אונ ער האט דארטען גיוואונט אונ אז עס איז אוועק עטליכע יאהר איז דער פעטער זײנער גישטארבין איז ער תיכף אים געקומען צו חלום צו ר' יוסף נ"י אונ ער האט אום נעזאגט אז ער איז געשטארבען אונ ער האט אים גיבעטען מיט אװײנענדיג קול מיט גרוים גיבעט ער זאל זאגען נאך אים קדיש וויא ער איז אויף געשטאנען האט ער דאס דערצײלט פאר זײנע בעקאנטע האבען זײא געזאגט מיילא וואס עס חלומט זיך דער נאך האט ער זיך דערוויסט אז דיא מעשה איז געוועזן תיכף נאך זײן טויט :

מעשה וואס עס האט דער צײלט א רוכטינער מענטש פון דער שטאט צערנינעוו אויף דעם הויף וואס ער האט געוואנט אונ צערנינעוו דאט דארטען גיוואונט איין ארימע אשה איז זיא געשטארבען אונ זיא האט איבער געלאזט צווײא זוהן דער יונגערער

ולא אמר אף קדיש אחד ואמסור לך סימן לזה שזה שבעה שבועות אשר בני
הצעיר לא החליף הכתונת שלו מרוב דחקות ועניות. ויהי בבקר שלחה לקרוא
להעלם הנ״ל והוכיחו אותו על פניו ומתחילה כיחש ואח״כ הורה על האמת גם
דרשו אחר סימן של הכתונת שלו ונמצא כדבריה:

מעשה שאירע בעיר שדרתי שמה היה שם איש אחד שהיה דר בכבר והיה
דרכו לבוא על יום יארצייט העירה להתפלל לפני העמוד ולומר קדיש
פעם אחת שכח הזמן של הי״צ אזי בא אליו אביו בחלום ואמר לו לך להעיר
ואמור ברכו מכל זאת לא עלתה על רעיונו לחשוב אולי היום הוא י״צ רק שאירע
שהיה אותו היום בעיר בשביל הצטרכותיו ויספר לפני האנשים את הפלא ההיא
ויאמר להם זה זמן רב אשר לא ראיתי את אבי בחלום זולת הלילה שבא אלי
אבי בחלום ואמר לי לך העירה ואמור ברכו וישאלוהו האנשים אולי ביום זה
הוא י״צ ויחשבו האנשים את יום מיתת אביו והנה באותו היום הוא י״צ וזאת
ידעתי בבירור:

זוהן איז אלט געוועזען פופצין יאָהר
דער נאָך אונ זיבען וואָכען ארום
נאָך איהר טויט איז זיא געקומען צו
חלום צו דער מוטער פון דעם מענטש
וואָס ער האָט דאָס מאָל דערציילט אונ
האָט צו איהר געזאָגט חברתי די ווייסט
אז מיין יונגער זוהן זאָגט ניט קיין
קדיש נאָך מיר ער האָט נאָך קיין
איינציגען קדיש ניט געזאָגט אונ א
צייכין וועל איך דיר געבען אז שוין
פון זיבען וואָכען גייט ער אונ איין
העמד אונ ער האָט דאָס ניט איבער
געטוהן פאַר גרויס אָרימקייט אויף
מאָרגען פריא האָט זיא געשיקט רופין
דעם בחור אונ זי האָט איהם נעפרעגט
פאַר וואָס ער זאָגט ניט קיין קדיש
האָט ער צום ערשטין געלייקענט דער
נאָך האָט ער געזאָגט עס איז אמת
אונ מען האָט געזעהן אַז מיט דעם
העמד איז אויך אמת אונ דער מענטש
וואָס ער האָט מיר דערציילט איז געוועזין
דער בעל מעשה:

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך געטראָפען
אונ דער שפּאַט וויא איך
האָב געוואונט ניט וויט אויף דעם
דאָרף איז געזעסען איין יוד וואָס זיין
שטיינער איז געוועזין אז אויף דער
יאָרצייט פון זיין פאָטער פלעגט ער
קומען אונ שטאָט אריין אונ דאַווינען
פאַר דעם עמוד איין כאָהל האָט
ער פאַר געסען דעם טאָג וואָס ער
האָט יאָהר צייט עס איז אום נאָר
ארויס פון דיא געדאַנקען צו קלערען
וועגען דער יאָהר צייט ערשט ביינא
נאַכט איז אום געקומען זיין פאָטער
צו חלום אונ זאָגט צו אום פאָהר אונ
שטאָט אריין אונ דאווין פאַר דעם עמוד
אונ זאָג ברכו מאָרגען פריא האָט ער
נאָר ניט גענומען אפּען געדאַנק נאָר
ביינא טאָג האָט ער גראָד געדאַרפט
האָבען זיין איינינע געשעפטען אונ
שטאָט איז ער געווען אונ האָט עס
דערציילט פאַר זיינע בעקאַנטע דעם
חידוש זאָגט ער צו זייא איך האָב שוין
ניט געזעהן מיין פאָטער אינ חלום שוין
זייער לאַנגע צייט אונ היינטיגע נאַכט
האָב איך אים געזעהן אונ ער האָט
מיר געזאָגט פאָהר אונ שטאָט אריין
אונ זאָג ברכו האָבען זיך אָן גערבען
דיא מענטשען צו אום אפשר איז ביינא
דיר היינט יאָרצייט האָבען זייא אָן
געהויבען צו רעכינען אַזוי איז טאַקע
דעם

נפלאות השם

מעשה שאירע בעירי באיש אחד שעמד אצל גדר של גינה להשתין באמצע
היום אזי בא אליו איש אחד ואמר לו התקן עצמך ותיכף הלך לו
האיש ונעלם מטנו ולא הכירו מעולם אזי נבהל האיש . ואצל גינה הנ"ל היה
דר הש"צ קבוע דמתא אשר היה מופלג גדול וי"א אזי הלך האיש הנ"ל להש"צ
וספר לו את אשר קרהו אזי אמר לו הש"צ שיעשה צדקה ותשובה וחי אחר זה
שני שבועות ולא יותר וזה ברור :

מעשה מה שסיפר לי אדם אחד המכונה יודקע בלינקאוו כי שמע מאביו
ז"ל כי כשמת אבי אביו היה אז אביו בדרך ותיכף בלילה הראשונה אחר
מיתתו של אבי אביו אזי בא אבי אביו לאביו בחלום ואמר לו שיסע בחיפזון
לביתו ולישב שבעה מפני שהוא מת ולמחר נסע בחיפזון לביתו ומצא כנ"ל
ואח"כ כשמת אביו היה אז אחיו של ר' יודקע הנ"ל בדרך בא אביו אצל אחיו
בחלום הלילה ויאמר לו זכור אתה כשהייתי מספר שכשמת אבי הייתי בדרך
ובא אלי אבי בחלום והודיעני ועתה תדע שאני מת לכן תיסע בחיפזון לביתך
לישב שבעה ויבא לביתו וימצא כנ"ל :

דעם טאג דיא יארצייט געוועזן אונ
דאס ווייס איך זייער זיכער :

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען
און מיין שטאט פון וואגען
איך בין אז איין מענטש האט זיך
געשטעלט משתין זיין נעבען אפלויט
פון אגארטען איז געקומען צו אום
אמענטש אונ זאגט צו אום גרייט זיך
צוא אונ דער מענטש איז תיכף אוועק
פון אים אונ ער האט דעם מענטש
קיין מאהל נים געזעהן האט זיך דער
יוד זייער דערשראקען. אונ נעבען דעם
גארטען האט געוואוינט דער חזן פון
דעם בית המדרש וואס ער איז געוועזן
אגרויסער ערליכער יוד איז ער תיכף
ארויין געגאנגען צום חזן אונ שטוב
אריין אונ ער האט דערציילט דיא
מעשה דעם חזן האט ער אים געזאגט
ער זאל טאהן תשובה דער נאך האט
ער געלעבט צוויא וואכען נים מער
אונ ער איז געשטארבען :

מעשה וואס מיר האט דערציילט א
מענטש ער הייסט ר' יודקע
בלינקאוו אז ער האט געהערט פון
זיין פאטער אז בשעת זיין פאטערס
פאטער איז געשטארבען איז
דאמאלס זיין פאטער געוועזן אונ וועג
ביא נאכט איז געקומען זיין פאטערס
פאטער צו חלום צוא זיין פאטער אונ
האט אום געזאגט דיא זאלסט וויסען
אז איך בין געשטארבען דרום זאלסטו
פארען געכער אהיים אונ זאלסט זיצען
שבעה איז ער צו מארגינס געפארען
געכער אהיים אזוי האט ער געזעהן
אז עס איז אמת איז ער געזעסין
שבעה דער נאך אונ א צייט ארום
בשעת זיין פאטער איז געשטארבען
איז געוועזן זיין ברודער פון דעם ר'
יודקע אונ וועג איז זיין פאטער געקומין
צו אום ביא נאכט אונ חלום אונ
זאגט צו אום דיא גידענקסט אז איך
פלעג דיר דער ציילין אז בשעת מיין
פאטער איז געשטארבען בין איך
געווען אונ וועג איז מיין פאטער געקומען
צו מיר צו חלום אונ ער האט מיר
געזאגט זאלסט וויסען אז איך בין
געשטארבען זאלסט פארין אהיים זיצין
שבעה אונ אזוי איז געוועזן . אצונד
זאלסטו וויסען אז איך בין געשטארבין
איבער דעם זאלסטו געבער אהיים
פארין

מעשה מה שסיפר לי איש אחד לדבר ברור כי בעירו מתה אשה אחת שחשדו איזה אנשים שהרגו אותה במתכוין אזי שלחו מהגובערנע איש אחד משרי הממשלה לחנוט אותה ע"י רופאים כדי שיכירו הרופאים סיבת מיתתה ושכחו הקברנים את מקום קבורתה ויצו המושל לחפור קבר אחד אשר חשבו כי זה הוא הקבר מהאשה הנ"ל ובאמת הקבר מאשה אחרת אשר היא מתה מאיזה חדשים מקודם ויקחו את האשה המתה הנ"ל מקברה ויביאוה לפני השר לחנוט אותה ואז היתה זמן ערבית ויאמר השר שלמחר יחנטו אותה ובאותה הלילה באתה האשה בחלום לבניה ואמרה מפני מה הם רוצים לחנוט אותי הלא אני אשה אחרת לא זהו שהם מבקשים ואני אמכם לכן תשתדלו לראות שלא יחנטו אותי וסימן זה יהא מסור בידכם שיש לי תחת זרועי שומא וילכו בניה בבקר להשר ויספרו זאת להשר וראו הסימן כי יש שומא כמו שאמרה אזי צוה השר לקבורה בלא חניטה:

מעשה מה שסיפר לי מופלג אחד מקאדאן היינו ששם היה בעה"ב אחד איש אמיד והוא היה איש המוני ואביו שכבר הלך לעולמו היה רב אחד באיזה קהלה פעם אחת בא הבעה"ב הנ"ל לבית המדרש ושאל מאנשי בהמ"ד מהו הפירוש של פרוקי גלי משום שראה באותו הלילה את אביו בחלום ואמר לו פרוקי גלי ולא ידע מה זאת ואמרו לו אנשי בהמ"ד שהפירוש הוא סגרו שערים

פארען זיצין שבעה אונ אזוי האט ער געטאהן:

מַעֲשֶׂה וואס מור האט דערציילט איין רעכטיגער מענטש דאס בייא זיי אונ שטאט איז געשטארבען איין אלטע יודינע וואס מען האט חושד געוועזען מענטשען אז מען האט זיא געהארגעט האט מען דאס גיבאסירט איז אראפ געקומען איין קאמיסיע אויף אונטער זיכונג האט מען גיהייסען אז מען זאל זיא ארויס נעמין פון קבר אונ פאלמיסין האבען דיא חברה קדושה נים נעטראפען דעם ארט פון איר קבר אונ מען האט נאר ארוים גענומען פון איין אנדער קבר איין אנדערע אשה וואס זיא איז געשטארבען מיט עטליכע חדשים צורוק האט מען זיא ארוים גענומען טקעגין אבינט צו נאכט צו. האט מען זיא דער וויל אנידער געלייגט אויף איין ארט אונ זייא האבען אפ גילייגט אז אויף מארגען פריא זאל מען זיא פאלמיסען. בייא נאכט איז זיא געקומען צו חלום צו אירע קונדער אונ האט געזאגט וואס האט מען מיך צו פאלמיסען איך בין נאר איין אנדערע אשה איך בין נאר אייער מוטער אובער דעם זאלט איהר גיין מארגען פריי צום פארשטעהר אונ זאלט זאגען אז איך בין נאר איין אנדערע אשה אונ איך בין נאר אייער מוטער נים דיא וואס זייא ווילען פאלמיסען אונ אצייכין וועל איך אייך זאגען אז בייא מור אינטערין ארום האב איך א ווארציל זענען דיא קונדער אויף געשטאנען נאנץ פריא אונ זייא זענען געגאנגען צום פארשטעהר אונ זייא האבען דאס דערציילט אונ זייא האבען געזאגט דעם צייכין האבען זייא געזעהן אז עס איז ריכטיג האט דער פארשטעהר געהייסען אז מען זאל זיא צורוק מקבר זיין:

מַעֲשֶׂה וואס מור האט דער ציילט אגרויסער חכם פון דער שטאט קאדאן אז בייא זייא אונ שטאט האט

ניוואינט

אזי אמר להם הבעל הבית הנ"ל עתה אני מבין מה שאמר לי אבי מה כוונתו בזה היינו משום שבאותו הלילה שמטו גנבים בעיר וגם אצל שכניו גנבו ואצל בעה"ב הנ"ל שכחו אז לסגור הדלת בבריח באותו הלילה וזהו הפירוש טרוקי גלי כמובן :

מעשה מה שסיפר לי מופלג אחד היינו שפעם אחד קנה תפילין ממוכר ספרים ואמר לו המוכר ספרים שהתפילין כשרים ומוגהים היטב אזי הניח האיש הנ"ל את התפילין ולא הניחם עד רבע שנה ואח"כ היה לו יום יארצייט יום שמת בו אמו אזי למד בלילה משניות אחריה כנהוג ונתנמנם מעט אזי באה אליו אמו בחלום ואמרה לו שתפיליו פסולים אזי למחר פתחם להגיהם ומצא שחסר שם השני שאצל אחד :

גם שמעתי מזקן אחד י"א שבפעם אחד חלם לו שתפיליו פסולים ולמחר נתן להניהם ונמצא שהי' חסר שם אות אחת :

מעשה מה שאירע בעיר זאנער לפ"ע בשנת תרל"ה היינו ששם היתה אשה זקינה עניה אלמנה ולה היתה בת יחידה נשואה לאיש וילדה בתה ילד

גיוואונט איין בעל הבית אַפּראָסטער מענטש נאָר זיין פאָטער איז גיוועזען איין רב אונ אַ בטאַט איין מאָהל איז ער געקומען אונ ביהמ"ד אַריין אונ פרעגט דיא מענטשען פון דעם בית המדרש וואָס איז דיא טייטש „טרוקי גלי" וואָרין מיין פאָטער איז מיר געקומען צו חלום אונ ער האָט מיר גיזאָגט טרוקי גלי אונ איך ווייס נאָר ניט וואָס דאָס איז האָט מען אים גיזאָגט דאָס איז טייטש פאַר מאַך דיא טירין דינפט זיך אָן דער בעל הבית צו זייא יעצט פאַר שטייא איך וואָס מיין פאָטער האָט גימיינט מיט דיא ווערטער טרוקי גלי בעוויל דיא נאַכט זענען אום געגאַנגען גנבים אונ זייא האָבען ביי מיינע שכנים היינטיגע נאַכט גיגנבית אונ איך האָב היינטיגע נאַכט פאַרגעסין צו פאַרמאַכען די טירין אונ דאָס האָט מיין פאָטער גימיינט שטייא אויף אונ ריק צו דיא טיר וואָרען מען וועט דיך ביא גנבינין :

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דערציילט ארוכטיגער מענטש אַז ער האָט איין מאָהל גיקויפט תפילין ביא איין פאַמיענטרעגער אונ ער האָט אום גיזאָגט אַז זיי זענען איבער גיזעהנע אונ כשרע תפילין אונ ער האָט אונ זיי גידאַווינט אַפּערטעל יאָהר דער נאָך האָט ער גיהאַט יאָר צייט נאָך זיין מוטער האָט ער גילערינט ביא נאַכט משניות איז ער לערנינדיק אַנטשלאָפין גיוואָרין איז אום געקומען זיין מוטער צו חלום אונ האָט אום גיזאָגט דיא זאָלסט וויסען אַז דיינע תפילין זענין פסול איז ער אויף מאָרגען געגאַנגען צו סופר האָט ער זייא איבער גיזעהן האָט גיפעלט דער אַנדערער שם וואָס וואָס איז נעבין אחד :

אונ נאָך איינער אַזקן האָט מיר אויך דערציילט אַז אום האָט זיך גיחלומט אַז זיינע תפילין זענען פסול האָט ער אויף מאָרגען גיגעבען איבער צו זעהן אַזוי האָט גיפעלט איין אות :

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך גיטראָפען אונ דער שטאָט זאָנער אונ דאָס איז גיוועזען לפ"ע אונ יאָהר תרל"ה וואָס דאָרטען איז גיוועזען איין אַלטע יודינע איין אַלמנה וואָס זיא האָט

גהאט

ומתה ובעוד איזה שבועות מת ג"כ אישה שהוא אבי הילד לכן נשאר הילד יתום בלא אב ובלא אם בלא משען ומשענה אזי לקחה האשה זקינה הנ"ל את נכדה לגדלהו והיתה צריכה לשכור מינקת להילד והיא היתה ענייה מאוד ולא יכלה השיג מעות עבור שכר מינקת וגם בני העיר הנ"ל לא עזרו לה במעות עבור שכר מינקת מחמת שבני העיר חשדו אותה שיש לה מעות רק שמקמצת היא ע"כ לא עזרו אותה בני העיר ע"ז לזאת נשאר הילד בלא מינקת והזקינה הנ"ל היתה אובנת אותו ע"י שהיתה מבקשת מנשים אחרות להניק את הילד הזז מובן מזה שהילד הי' סובל רעב ובלילה הי' דרכו לצעוק מחמת שהוא רעב והזקינה הנ"ל היתה סובלת מאתו רוב צער וכשהיה התינוק בוכה בלילה אזי גם הזקינה היתה בוכה ג"כ והטיחה דבריה כלפי מעלה והיתה מבקשת המות על עצמה מרוב צערה פעם אחת כשהילד היה בוכה מאוד אזי לקחתה את הילד אצלה במטתה ונתנה את פי דדה לתוך פיו של הילד והילד הי' מוצץ את הדד הצמוקה עד שנעשה נס שהתחיל לינק חלב מהדד ומני אז והלאה הניקה את הזקינה את הילד כדרך הנשים הצעירות והיה אז פרסום רב בעיר זאנער גם בעיירות הסמוכות לה והיו הולכים האנשים העשירים לראות הפלא והיו נותנים לה נדבה דגונה גם היו נוסעים מעירות הסמוכות לראות הפלא והיו נותנים לה נדבות עבור הילד ועבודה וזה ברור:

מעשה מה שאירע באיישישאק בעת שלמדתי שם כי בוים בעת אכילת

ניהאט איין איינציגע טאכטער איונג מענטש האט איר מאכטער געהאט איין קינד און זיא איז תיכף געשטארבען און דער טאכטערס מאן איז אויך געשטארבען און אקארצע צייט נאך דעם קינד האבען איז דאס קינד געבליבען איתום אן אפאטער און אן א מוטער דאט דיא אלטע יודינע דיא באבע פון קינד צו גענומען דאס קינד און זיא איז געוועזען זייער ארים ר"ל אז זיא האט ניט געהאט פאר וואס צו דינגען איין אם און דיא שטאט לייט האבען איר ניט געוואלט העלפען צו צאהלין איין אם בעוועל זייא האבען געמיינט אז דיא אלטע האט געלד דער וועל איז געוועזין דאס קינד זייער הונגעריג ער האט נאר געהאט וואס די באבע האט אוים געבעטין ביא אנדערע ווייבער אז מען זאל געבין אביסעל דעם קינד צו זייגין און נאכצע געבט פלעגט דאס קינד שרייען און וויינען פון הונגער און דיא אלטע יודינע פלעגט מיט וויינען מיט דעם קינד און זיא פלעגט בעטין פאר הארין וויטיג אויף זיך דעם טויט איין מאהל האט דאס קינד זייער געוויינט האט זיא גענומען דאס קינד צו זיך אין בעט אריין און זיא האט עם געלייגט נעבין דער בריסט און זיא האט אוס געגעבין דיא בריסט און מויל אריין האט דאס קינד געצויגין דיא פאר דארטע בריסט ביז ער האט אן געהויבין ציהון פון דער ברוסט מילך און פון דאמאלס אן דאט זי אוס געזייגט איין פלעגט מען פארין פון אנדערע שטעט וואס זעגען ארים דער שטאט צו דער אלטער יודינע זעהן דאס חידוש און יעדער פלעגט איבער לאזען גרויסע נדבות פאר איר און פאר דעם קינד ווען אין דאס איז זייער א רעכטיגע זאך:

מעשה וואס עס האט זיך געטראפין

צהרים עמדו כת של בתורים וספרו זה עם זה וסבבו הסיפור אודות הגאון ר' אברהם שמואל ז"ל שהי' אב"ד באיישישאק והוא כבר נפטר ועמדו שני בחורים לומדים וזלזלו בכבודו ואמרו עליו שלא היה בקי כלל בגמ' ופוסקים רק כל כחו היה אחר החיפוש והעיון למחר בא בנו של הגאון הנ"ל שהוא בעה"ב ודר באיישישאק אז אזי בא לבהמ"ד וספר לפני אנשים דבר פלא היינו שלא ראה את אביו ז"ל בחלום זה מכמה שנים ובלילה הזה ראיתיו איך שהחרים לשני אנשים ובנו הנ"ל לא ידע מהנ"ל מאומה לכן היתה אצלו פליאה גדולה אח"כ נתודע להם כי השני בחורים הנ"ל זלזלו בכבודו והבחורים הנ"ל כשמעם אחזתם רעדה ויתבהלו מאוד. בחור אחד היה מראצאוו והשני מביאליסטאק הבחור מראצאוו ישב בתענית והלך על קברו לפיים אותו והבחור מביאליסטאק לא אופריק בהולשא שהיה חולה גדול עד שנואשו מחיין ואני בעצמי הלכתי לבקרו ואח"כ חזר לבריאותו:

מעשה מה שהיה באיישישאק בימי הגאון הנ"ל שהיו שם שני שותפים ואח"כ מת אחד מהם ובא בחלום איזה פעמים להשותף השני ותבע אותו

און דער שטאט אייִשישאַק און דער זעלבער צייַט וואָס איך האָב דאָרט געלערנט. היינו און מיטין טאָג זענין געשטאַנען אַ חברה בחורים און זיי האָבען גירעט וועגין דעם גאון ר' אַברהם שמואל ז"ל ער איז געוועזין דער רב און אייִשישאַק און ער איז שוין גיראַט געשטאָרבען פון עטליכע יאָהר האָבין זיך אָן גירופין צווייא בחורים אַז ר' אַברהם שמואל ז"ל איז גאָר ניט קיין בקי געוועזען ער איז גאָר ניט געווען קלאָר און גמרא ניט און פוסקים אויף מאָרגען איז גיקומין זיין זוהן וואָס ער איז איין בעל הבית און אייִשישאַק איז ער געקומען צו מאָרגען פריא און בית המ"ד און דער ציילט פאַר מענטשען איין ווינדערליכע זאַך ער האָט שוין ניט געזעהן זיין פאָטער און חלום פון לאַנגע צייַט און היינטיגע נאַכט האָט ער אום געזעהן ווייא ער האָט מחרים געוועזען צוויי מענטשען יונגע לייַט און חלום און זיין זוהן האָט גאָר ניט גיוויסט פון דער מעשה הנ"ל איבער דעם איז דאָס געוועזען בייא אום אַגרוים ווינדער דער נאָך האָט מען זיך דערוויסט אַז דיא צווייא בחורים האָבען גירעט אויף אים און אַז דיא בחורים האָבען דאָס דער הערט זענין זיי זייער דערשראָקין געוואָרען איין בחור איז געוועזען פון דער שטאָט ראַצאָוו און דער צווייטער איז געוועזען פון ביאַליסטאָק און דער בחור פון ראַצאָוו האָט גיפאַסט און איז נעגאַנגען אויף זיין קבר און האָט אים מחילה גיבעטין און דער בחור פון ביאַליסטאָק איז קראַנק נעוואָרען און ער איז געוועזען אַחולה מסוכן אַז מען האָט שוין גאָר ניט גיהאַלטען פון זיין לעבען און דער נאָך איז ער גיזונד געוואָרען און איך אַלייַן בין געוועזען בייַ אום מבקר חולה זייַן:

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך גיטראָפען בשעת דער זעלבער רב האָט גילעבט און ער איז געוועזען רב און דער שטאָט אייִשישאַק עס איז געוועזין צוויי שותפים און איין גישעפט דער נאָך איז איינער פון זיי געשטאָרבען איז ער געקומען צו חלום דעם צווייטין שותף און האָט אום גירופען ער זאָל גיין מיט אים האָבען אַ דין תורה בייַ דעם

שילך עמו לדין לעלמא דקשוט עבור איזה סכסוך שהיה להם כשהיה בחיים וילך השותף החי ויספר זאת לפני הגאון הנ"ל שהיה אז אב"ד דשם ויאמר לו הגאון הנ"ל שאם יבא אצלך עוד פעם אחר אזי תאמר לו שילך עמך לב"ד דפה וכן היה שבא אצלו עוד הפעם ואמר לו שילך עמו לב"ד דפה ככ"ז בא בלילה אחרת אליו ג"כ לתבוע אותו כנ"ל ויספר שנית לפני הגאון הנ"ל ויאמר לו הגאון הנ"ל אם יבא אצלך עוד הפעם אזי ישיב לו שלעת עתה לא פסלו הב"ד שלי לכן הוא מוכרח לבוא לפה וכן היה שבא אצלו עוד הפעם והשיב לו כנ"ל ושוב לא ראה אותו:

מעשה מה שהיה כתוב במכתבי עיתים שהיה במקום אחד גביר חשוכי בנים ר"ל וגדל אצלו יתום קטן עד שנתגדל והיה לו כבן וחשב בדעתו להוריש אותו את כל רכושו ואח"כ לעת זקנתו של הזקן הנ"ל מתה אשתו ולקח אשה בתולה ענייה לאשה ונתעברה ממנו מסילא מובן שלהעלם הנ"ל היה זה כקוץ מכאיב והזקן הנ"ל שמח מזה שמחה גדולה מה עשה העלם אזי הטיל סם המות לתוך משקה טייא ושתתה מזה אשת הגביר ומתה תכו"מ הגביר הזקן הנ"ל סבל מזה רוב יגון עד שתי אח"ז ימים אחדים ומת מתוך רוב דאגה אזי ירש העלם הנ"ל את כל הונו של הזקן ובעוד ימים אחדים אזי שכב העלם הנ"ל בלילה על מטתו וחלם לו שהזקן הנ"ל תובע אותו לדין בבית דין של מעלה אזי הקיץ העלם הנ"ל וקרא לאנ"ז חשובים וספר

דעם בית דין של מעלה איז ער צו מאָרגען געגאַנגען און ער האָט דאָס דער ציילט פאַר דעם רב ר' אַברהם שמואל ז"ל האָט אום דער רב געזאָגט אַז ער וועט קומען נאָך איין מאָהל זאָל ער קומען אַהער צו מיר אויף איין דין תורה דער נאָך אויף דער אַנדערן נאַכט איז ער ווידער געקומען צו חלום און האָט אום גערופען צו איין דין תורה וויא פריער האָט ער אום געענטפערט דאָס ער זאָל גיין מיט איהם צו דעם רב אויף אַ דין תורה פון דעסט וועגען איז ער געקומען אויף דער דריטער נאַכט צו אום און האָט אום ווידער גערופען צום דין תורה איז ער געקומען און האָט נאָך אַמאָהל דערציילט ר' אַברהם שמואל'ן ז"ל האָט ער אום געענטפערט אַז ער וועט קומען נאָך אַ מאָהל זאָלסטו אום זאָגען לעת עתה האָט מען נאָך מיין בית דין ניט געפּאַסילט זאָל ער קומען אַ הער האָבען אַ דין תורה און אַזוי איז געוועזען ער איז געקומען נאָך איין מאָהל האָט ער אום געענטפערט אַזוי וויא דער רב האָט אַן געזאָגט און פון דאַמאָלס אָן איז ער שוין מער ניט געקומען צו אים:

מַעֲשֶׂה עס איז געוועזען און אַ שטאָט אַ רייכער מענטש וואָס ער האָט קיין קינדער ניט געהאַט ר"ל האָט ער גענומען אַקליין קינד אַ יתום און ער האָט אום געהאָדעוועט ביז ער איז שוין געוועזען אַגרויסער און דער גביר האָט געוואָלט אַז ער זאָל זיין אַ יורש נאָך זיין טויט דער נאָך איז געשטאָרבען בייא דעם גביר דאָס ווייב און דער גביר איז שוין געווען זייער אַלט פון דעסט וועגען האָט ער גענומען איין אָרים מיידעל פאַר אַ ווייב ער האָט געמיינט אַפשר וועט אים השי"ת מזכה זיין מיט אַזוהן אויף דער עלטער דער נאָך איז זיין

ווייב

להם כל הענין והתודה על עונו וחי אח"ז איזה שעות אחדים ואח"כ שבק חיים לכל חי :

מעשה מה שאירע זה מקרוב בכפר א' שהיה דר שם גביר א' מפורסים ובכפר השני הסמוכה לה היה דר ג"כ גביר מפורסים והיו מחותנים זה עם זה היינו שבתו של הגביר הא' היתה נשואה לבנו של הגביר השני אח"כ מת הגביר הא' אבי הבן ויצו הגביר לפני מותו שיוליכוהו לבית הקברות לעיר חשובה הסמוכה לשם ולא לעיר קטנה הסמוכה להם יותר ויהי אחרי מותו אזי לקחו בנו הנ"ל שהוא חתנו של הגביר השני ויתנהו על העגלה ויוליכהו להעיר חשובה הנ"ל כאשר צוהו אביו ובדי עברו על דרך כפר השני אשר שם דר חותנו שהוא הגביר השני אזי נכנס הבן הנ"ל אצל חותנו הגביר ושאל אותו חותנו מה טיבו של נסיעתו אזי ספר לו את המאורע שברצונו להוליכו להעיר חשובה הנ"ל לקוברו שם כי כן צוה לו אביו ויאמר לו חותנו הגביר והלא לאחר מיתה הוא הכל שוה לפני המת כי המתים אינם יודעים מאומה ואם יוליכוהו להעיר אזי יבקשו מאתך אלף ר"כ דמי קבורה ע"כ יעץ לו שיוליך את אביו להעיר קטנה הסמוכה אשר הגבאי דשם הוא ש"ב ויקחו מאתו סך קטן וכן עשה שקבר אותו בהעיר קטנה וזה היה ביום ד' וכאשר עבר אחר זה שלשה ימים היינו בליל שבת קודש כאשר שכב הגביר השני על מטתו לישן שינת הלילה כאשר התנמנם מעט אזי בא אליו בחלום מחותנו הגביר הנ"ל ותבע אותו לדין בב"ד

וויב מעוברת געווארען איז דאס געוועזן ביא דעם נגיד אגרויסע פרייד אונ ביא דעם בחור איז געוועזן אגרויסער צער האט זיך מיישב געוועזן דער בחור אונ האט אריין געטאהן סם המות אונ אגלאז טייא אריין אונ ער האט געגעבן דעם גבירס וויב צו טרינקען איז זיא באלד געשטארבען האט דער גביר דער זקן געהאט דער פון גרויסע הארץ ווייטיג האט ער געלעבט דער נאך עטליכע טעג אונ איז אויך געשטארבען פאר ענמת נפש האט דער בחור צו גענוסען דאס גאנצע פארמעגען דער נאך אונ עטליכע טעג ארום האט זיך דער בחור געלייגט שלאפען איז אים גע קומען דער זקן צו חלום אונ האט אום גערופען צו בית דין של מעלה האט ער זיך אויף געחאפט אונ ער האט געשוקט רופען חשיבע מענטשין אונ האט זיי דערציילט דיא גאנצע מעשה אונ יעצט רופט אים דער זקן לדין אונ ער האט געזאגט אז ער פילט אונ זיך אז ער דארף באלד שטארבען האט ער מתודה געוועזן אויף דער עבירה אונ ער האט נאך געלעבט עטליכע שעה אונ ער איז געשטארבען :

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען אונ אדארף האט געוואנט אגרויסער גביר אונ איין אנדער דארף האט געוואונט נאך אנגיד זענען זיי געוועזן מחותנים איין גביר'ס אזוהן האט געהאט דעם אנדערין גבירס אטאכטער פאר אוויב דער נאך האט געטראפט שטארבען דעם גביר דער פאטער פון דעם זוהן האט ער פאר דעם טויט אן געזאגט דעם זוהן אז ער זאל אים פירען צום קבורה אונ דער גרויסער שטאט ניט אונ דער קליינער שטאט ארין דאס קליינע שטעטיל איז נעהנטער נאר

של מעלה על מה שעיכב אותו מלקברו בהעיר חשובה הנ"ל ואמר לו: למה חסת כ"כ על האלף ר"כ שלי שיחפצו עבור קבורתי אזי תיכף הקיץ הגביר הנ"ל משינתו וישלח לקרוא להשו"ב דשם וסיפר לו את כל המאורע ואמר לו שהוא מרגיש בנפשו שהוא צריך למות תיכף בשביל זה אזי צוה לפני מותו וחי אחר זה עוד איזה שעות ואח"כ שבק חיים לכל חי:

מעשה כזה הובא בכפר נשמת חיים איך שמלך אחד פירנאנדו הרביעי תפס בבית הסוהר בעיר מארטום שני שרים נכבדים בחששא שהמיתו שר וחשוב למלך וכאשר בחששא לבד בלי עדים גזר עליהם שישליכו עצמם מהר גבוה וימיתו את נפשם והם צעקו אל המלך נקיים אנחנו מן החטא והרציחת שאתה מעליל עלינו והמלך לא שמע אליהם ע"כ בהתקרבם אל המות הזמינו להמלך שבעוד שלשים יום יבא לפני המלך ה' צבאות במשפט. וכן היה כי

נאָר עס איז אַקליין אָרט דער נאָך איז ער געשטאָרבען האָט אום געגומען זיין ווהן דאָס איז דער איידים פון דעם אַנדערען נביר הנ"ל אונ האָט אום אַרויף געלייגט אויף דעם וואָגען אונ האָט אום געפירט אונ דער גרויסער שטאָט אַריין דערוויילע האָט ער געראַכט פערביי פאָרין פאַר דעם אַנדערין דאָרף ווי זיין שווער זיצט האָט ער זיך געשטעלט נעבין זיין שווער אונ ער איז אַריין געגאַנגען צו זיין שווער פרעגט זיין שווער וואָס פירסטו אוף דעם וואָגען האָט ער אום דערציילט אַז ער פירט זיין פאָטער מקבר צו זיין אונ דער גרויסער שטאָט וואָרען אַזו האָט מיר מיין פאָטער אָן געזאָגט פאַר דעם טויט רופט זיך אָן זיין שווער צו אום נאָך דעם טויט איז דעם מענטש אַלץ איינס דער געשטאָרבינער ווייסט נאָר נישט אונ אַז די וועסט אום פירין אונ דער גרויסער שטאָט אַריין וועלען זיי וועלען טויזינד גילדין קבורה געלד נעם אונ פיר אים בעסער אַוועק אונ איין קליין שטעטיל דאָרטען איז דאָ אַנבאי מיינס אַפריינד וועט מען ביי דיר ניט נעמען קיין סך געלד האָט ער געפאָלגט דעם שווער אונ ער האָט אום אַוועק געפירט אונ דער קליינער שטאָט אַריין אונ ער האָט אים דאָרטען מקבר געוועזין איז דאָס געוועזען מיטוואָך ביי טאָג אונ פרייטיג צו נאַכט אַז דער נביר האָט זיך געלייגט שלאָפען איז געקומען צו אום זיין מחותן צו חלום אונ זאָגט צו אים פאַר וואָס האָסט מיך ניט געלאָזט מקבר זיין אונ דער גרויסער שטאָט וואָס האָסט די צו זאַליווין מיינע טויזינד גילדין קבורה געלד קום מיט מיר צו אַרין תורה צום ב"ד של מעלה האָט ער זיך אוף געכאַפט אונ ער האָט געשיקט רופין דעם שוחט פון דעם דאָרף אונ ער האָט אים דערציילט די מעשה אונ ער האָט אים געזאָגט אַז ער פילט אָן זיך אַז ער דאַרף באַלד שטאַרבען האָט ער געמאַכט אַצוואָה אונ עטליכע שעת אַרום איז ער געשטאָרבען:

מַעֲשֶׂה דער ספר נשמת חיים ברענגט עס איז געוועזן אַ קייזער דער פערדער פירנאַנדו האָט ער אַריין געזעצט אונ התפיסה אונ דער שטאָט מאַרטים צווי הערען וואָס מען האָט זיי אומזיסט חושד געווען אַז זיי האָבען געהאַרגעט אַ גרויסין מאַן וואָס ער איז געוועזען חשוב ביי דעם קייזער האָט דער קייזער אויף זייא נוזר געוועזן פאַר דעם חשד אַליין אָן עדות אַז זיי זאָלען אַרויף גיין אויף אַגרויסען באַרג אונ זיי זאָלען זיך אַראָפּ וואַרפען פון באַרג אונ זאָלען

געראַנים

שמע ה׳ את תפלתם . ויהי ביום החמישי יום אחרון מהשלשים יום והמלך נכנס לישן וישן שינת עולם ואחר כך נכנסו עבדיו להקיצו ומצאוהו כי מת הוא כאשר גזרו עליו השרים האומללים אשר בלי פשע הרג אותם והביא שם כי זו המעשה כתובה בספר דברי הימים שחיברו חכמי האומות ורבים העידו ע״ז שהוא אמת וסיים שם בספר הנ״ל וזה לשונו וכזה עצמו אירע לאחרים וכפרט למלך צרפת אשר היה בשנת ע״ב לאלף הששי אשר לחמדת ממונם של ישראל רדף אותם ויגרשם מארצו בעירום ובחוסר כל בלתי נויתם עם מלבושים זימותו עם רב מישראל וימת גם אותו בתוך הימים אשר גבלו לו הנספים בלא משפט ומביא זאת מכמה ספרי דברי הימים שחיברו חכמי האומות העולם וסיים שם וזה לשונו גם זו עדות נאמנה שהנשמה היא נצחיית ועתידה לתת דין וחשבון :

נעהאַרגיט װערען אונ דער צײַט װאָס זײַא האָבען גידאַרפט גיהאַרגיט װערען האָבין זײַ גישריגען צו דעם קײַזער מור זעגען רײַן פון דער שטראָף װאָס מען איז אינז חושד אונ מור פאַר בעטין דעם קײַזער אַז אונ דרײַסיג טאָג אַרים זאָל ער קומען מיט אונז אַרין תורה האָבען פאַר דעם בית דין של מעלה פאַר דעם בורא יתברך אונ אַזוי איז גיװעזען אַז השי״ת האָט צו געהערט זײַער תפילה אונ עס איז גיװעזען דעם לעצטען טאָג פון די דרײַסיג טעג דאָס איז גיװעזען דאָנערשטיג בײַ טאָג האָט זיך דער קײַזער פירנאַנדו אַנידער גילײַנט בײַ טאָג שלאָפען איז ער שוין מער ניט אויף גישטאַנען אונ איז געשטאָרבען אונ דער ספר נשמת חיים ברענגט נאָך אַ זעלכע מעשיות אונ דער נאָך פירט ער אויס אַז פון דעם קאָן מען פערשטײַן אַז די נשמה פון דעם מענטש איז אַנצחיות דאָס הײַסט אײַן אײביגע אונ אַז דער מענטש איז אָן גיברײַט צו געבען דין וחשבון אויף אַלעם װאָס ער טוט אויף דער װעלט :